

पौडेल-कुल-प्रकाश

सङ्कलक
विजयनाथ पौडेल

प्रकाशक
वासुदेव पौडेल
जाउलाखेल, ललितपुर

प्रकाशक
वासुदेव पौडेल
जाउलाखेल, ललितपुर

वि. सं. २०४६
प्रथम संस्करण १००० प्रति
मूल्य १६।५०

मुद्रक
लुष प्रेस
ब, १।३७३ वानेश्वर काठमाडौं।

प्रकाशकको भनाइ

शिक्षित समाजमा आफ्ना पूर्वज, कुलदेवता, इष्टदेवता आदिका सम्बन्धमा बढीभन्दा बढी जाने चाहना पैदा हुनु स्वाभाविक नै मानिन्छ। आपसमा ज्यादै नै भनावैरी र कटाक्ष परिरहने गिरिहरूका दुइ परिवारमध्ये एउटाको मूलीकहाँ गएर दोस्रोको बदखाइँ गर्न कुनै व्यक्तिले खोज्दा ती मूलीले प्रतिपक्षी भए पनि आफ्नै गोतियाको पक्ष लिई उल्टो आगन्तुकलाई नै रुपारिदिएको घटना वि. सं. २०० मा मैले प्रत्यक्ष अनुभव गरेँ। यसले ममा ज्यादै नै ब्रभाव पायो, आफ्नो कुल भनेको आफ्नै कुल हो भन्ने बोध गरायो। त्यसै बेलादेखि ममा आफ्नो वंशपरम्परा र कुल कुलायनप्रति विशेष जिज्ञासी पैदा भयो र म उनि आफ्ना पूर्वजहरूको खोजीनिधीतिर लागेँ। यस कार्यमा श्रद्धेय गुरुवर प्रा. रामचन्द्र पौडेल, प्रसिद्ध पत्रकार स्व. रामराज पौडेल, राजपुरोहित डमरुवल्लभ पौडेलहरूको पनि अभिरुचि भएको पाएँ।

यस्तै कुल कुलायनको खोजीको सिलसिलामा वि. सं. २०३४ मा श्रीविजय नाथ पौडेलसँग भेट भयो। त्यतिखेरदेखि नै उहाँलाई हीस्याउँदै ठाउँठाउँमा पठाईपठाईकन खोजी गर्न थालिएको हो। हामीहरूको सो परिश्रम नै अहिले पुस्तकको रूपमा पाठकहरूको हातमा आइपुगेको छ। यसको प्रकाशनको क्रममा विषयक्रम मिलाई प्रेसकार्षी तयार गर्न सल्लाह दिनुहुने सम्मान्य पितामह तथा वरिष्ठ विद्वान् श्रीभोलानाथ पौडेलप्रति कृतज्ञता ज्ञापन गर्दछु। उहाँका पुत्र श्रीनयनाथ पौडेल र श्रीरुक्मनाथ पौडेल तथा यो पुस्तक ढापिदिने लुष प्रेसप्रति पनि कृतज्ञता व्यक्त गर्दछु।

वि. सं. २०४६ असार २१

वासुदेव पौडेल

सङ्कलकको भनाइ

गिक्षित मानिसमा आफ्ना पूर्वज, कुल कुलायन, आगमनस्थल, रीतिस्थिति आदिको विषयमा जान्न खोज्ने इच्छा उठनु स्वाभाविक नै हो । यस्तै इच्छा-अनुसार २०३३ सालदेखि 'शोधखोज गर्दै जाँदा प्राप्त भएका सामग्रीहरूको आधारमा यो वंशावली तथार पारेको छु । आफूले कुलका प्रमुख स्वर्गीय अङ्गीरस पौडेलबाट कुल तथा कुलदेवतासम्बन्धी प्राप्त अनुश्रुतिहरू, मन्त्र तथा पूजाविधिहरू निजकै छोरा केदारप्रसाद पौडेल तथा यही लुभु सिस्नेरी ओदालेका (गोदावरीमा पनि घर भएका) विश्वम्भर पौडेलका वंशजहरूको नाम, नामावली तथा कुलदेवतासम्बन्धी विशेष विवरणबारे प्रा. श्रीरामचन्द्र पौडेलज्यूबाप्रा प्राप्त जानकारी, अनि योगी नरहरिनाथज्यूबाट प्रकाशित आत्रेय गोत्रापत्यसम्बन्धी विभिन्न वंशावलीसम्बन्धी सामग्रीको आधारमा कुल तथा कुलदेवताहरूको सम्बन्धमा पाएजित उपतिः प्रस्तुत गरेको छु । कुलदेवताका मन्त्र र कहिरनचाहि कुल-परम्पराको गोप्यतालाई ध्यानमा राखी गोप्य राखेको छु ।

हात्रो कुलपरम्परा वेद, पुराण, तन्त्र र स्मृतिहरूको आधारमा छ । त्यस-अनुसार विश्वसृष्टिका आदिकारण चतुर्मुख ब्रह्मा हुनुहुन्छ । वहाँका दश छोराहरू-मध्ये नेत्रउत्तिवाट 'अत्रि' उत्पन्न हुनुभयो । उहाँको कर्दम ऋषिकी पत्नी स्वायम्भूत मनुकी छोरी देवहूतिको गर्भबाट उत्पन्न अनसूयासंग विवाह भयो । उहाँका औरस पुत्रहरूमध्ये विष्णुको अंशवाट जन्मनुभएका दत्तात्रेय आत्रेय नामले प्रसिद्ध हुनुभयो । उहाँकै नाम-आदिमा लिएर पौडेलहरूको आत्रेय-आचर्ननानस-इयावाश्व यी तीन प्रवर मानिएको छ । विश्वको प्रथम ग्रन्थ कृष्णवेद मण्डल ५ सूक्त ६१ मा आत्रेय र इयावाश्वको कथा पाइन्छ । त्यसै गरी विश्वको आदिकाव्य मानिएको वाल्मीकिरामायणको अयोध्याकाण्डको ११७ सर्गमा भगवान् रामले चित्रकूट छोडेपछि अत्रिको आश्रममा वास बसेको र वृद्धा सतिशिरोमणि अनसूयाले सीताजीलाई पतित्रत धर्मको उपदेश दिनुभएको कथा पाइन्छ । अनि कैयन् लामो समय वितेपछि गङ्गाजीको समीप हरिद्वारमा वहाँकै कुलमा श्रीरङ्गनाभ आत्रेय पैदा हुनुभयो, जो आफ्नो सत्कर्म र सद्व्यवहारले प्रभावशाली हुनुहुन्थयो । वहाँले पर्वतीय राजपरिवामा प्रवेश गरी बुद्धिमत्ताको परिचय दिनुभयो, अनि त्यही

प्रान्तमा वहाँका वंशजहरूको विश्वार भयो । यो कुरा 'पौडेल वंश प्रकाश' (सम्पादक हरिप्रसाद पौडेल) को प्रस्तावनामा उल्लेख छ ।

श्रीरङ्गनाभको एघारौ पुस्तामा धारानगरी मालवगढमा उदयानन्द भट्ट नामक पूर्वज हुनुभयो । वहाँको नाम सबैतर्फका वंशावलीमा उपलब्ध छ । पुराना हस्तलेख, सङ्ग्रहालयमा सुरक्षित लेख तथा पौडेल, अर्याल, यापाहरूका वंशावली-हरूमा पनि यही नामदेखि 'वंशावली' को प्रारम्भ गरिएको छ । उपलब्ध वंशावलीहरूले कन्नौज भूमि धारानगरी मालवगढबाट श्रीनगर-टिहरी गढबालमा 'उदय भट्ट' आएको कुरा उल्लेख गरेका छन् । त्यहाँबाट सदै विभिन्न थरहरूमा छुट्टिदै, उदय भट्टको बीसौं पिठीका गोपाल पाठ्या पौडेल नेपाल (हाल-काठमाडौं उपत्यका) मा प्रवेश गरे (यो कुराको योगी नरहरिनाथद्वारा प्रकाशित इतिहास प्रकाशमा सन्धिपत्र सङ्ग्रहको ७७७ पृष्ठमा पनि उल्लेख छ) । यी गोपाल पाठ्या पौडेल पहिले माल्टा सिखरथुममा केही वर्ष बसी त्यतानाट लुभुको सिस्नेरी आएको कुरा परिशिष्टमा छापिएको वंशावलीमा परेको छ ।

यस सङ्कलनमा स्वर्गीय वकिल कोषराज पौडेलको सङ्ग्रहमा रहेको उनैका कान्त्खा छोरा गोपालप्रसाद पौडेलको सौजन्यबाट उपलब्ध सिस्नेरीको रेखात्मक पौडेल वंशावली तथा सुरेन्द्रराज पौडेलको निजी सङ्कलनमा रहेको रेखात्मक वंशावली, अर्को चाँगास्थलीका माधवप्रसाद पौडेलको निजी सङ्ग्रहमा रहेको निजका भाइ शम्भुप्रसाद पौडेलको सहयोगबाट प्राप्त सम्मान्य काका प्रा. वाल्मीकि पौडेल (धापाखेल) ज्यूले टिपाउनुभएको, विष्णुगोपाल पौडेल, दीपक पौडेल, धर्मराज पौडेलहरूको सौजन्य र सहयोगबाट प्राप्त वंशावलीहरूको आधार लिएको छु । श्रद्धेय गुरु प्रा. रामचन्द्र पौडेलज्यूको सहयोगबाट प्राप्त विश्वम्भरका वंशजहरूको वंशावली तथा फर्पिङ्का पं. तुलसीनाथ पौडेलज्यूबाट प्राप्त मनोहर-का वंशजको वंशावलीबाट जे जति उपलब्ध भयो । सिस्नेरीका श्रीराम गौतम तथा ज्ञानप्रसाद गौतमबाट विभिन्न बृन्दको पुस्ता जोड्न जे जस्तो सहयोग प्राप्त भयो तथा अरू पनि विभिन्न जिज्ञासु बन्धुहरूबाट जे जस्तो सहयोग प्राप्त भयो ती सबैलाई साभार यस संग्रहमा राखेको छु । त्यसको साथै श्रद्धेय प्रा. रामचन्द्र पौडेलज्यूको सहयोगबाट प्राप्त, स्वर्गीय पण्डितप्रवर श्रीटेकनाथ पौडेलज्यूकहाँ-बाट प्राप्त वंशावली, श्रीएकराज अर्यालज्यूको संग्रहमा रहेको निजको सौजन्यबाट प्राप्त अर्यालवंशावली, उदयानन्द अर्जेलको कुलवर्णन कविता यहाँ परेका छन् । यस वंशावलीमा यथासम्भव प्रयास गर्दैगर्दै पनि गोपाल पौडेलका सन्तानमा, पलाञ्चोक, काँगाकोली, स्थानकोट, फर्पिङ, सिस्नेरी तथा लाहाचोकमै जाने, मण्डन तथा लुभु सिस्नेरीकै पनि केही बन्धुहरूको नाम जोड्न सकिएको छैन । जोड्न सकिएकोमा पनि यथासम्भव प्रयास गर्दैगर्दै पनि मानवस्वभावबाट त्रुटिहरू हुन सक्छन् । तिनमा अर्कोपटक मान्यवर बन्धुहरूको सुक्षाव, चाहना र सहयोग प्राप्त

भएमा सुधार गर्ने र प्रकाशन गर्दै जाने विचार लिएको छु । यो वंशावली संग्रह गर्नेलाई धेरै समय अघिदेखि हर्दम प्रयास गरी सम्पूर्ण आर्थिक व्यवस्थारसमेत सहर्ष एकलै वहन गर्न तथार हुने हाम्रा पौडेलवंशका कुलदीपक विद्याविनयसम्पन्न भतिजा श्री डा. वासुदेव पौडेल तथा धेरै विषयमा विशेष सहयोग गर्नुहुने गुरुवर प्रा. रामचन्द्र पौडेलज्यू तथा वंशसंग्रहमा विशेष उपदेश गर्नुहुने विद्वान् अग्रज नयनाथ पौडेलज्यू तथा श्रद्धेय काका श्रीभोलानाथ पौडेलज्यूमा पनि हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु । अन्त्यमा श्रीकुलदेवताहरूको चरणमा वन्दनापूर्वक समस्त कुलबन्धुहरूमा सुख शान्ति रहोस्, यसबाट आपना कुल र कुलदेवताहरूको विषयमा यथार्थ ज्ञान उहाँहरूमा रहोस् भनी श्रीपरमेश्वरसँग प्रार्थना गर्दछु ।

विनीत

वि. सं. २०४६ असार २२

विजयनाथ पौडेल व्याकरणाचार्य

विषय-सूची

१. कुलदेवता परिचय	१
२. प्राचीन सूत्ररूप पूजा-पद्धति	७
३. पौडेल-कुल-प्रकाश	९

परिशिष्ट

१. उदयानन्दकृत कुलवर्णन कविता	८९
२. श्री ५ राजेन्द्रका पालामा लेखिएको पौडचाल सिंग्घाल बगाले थापाको वंशावली	९१
३. थापा-वंशावली	९३
४. वंशावली	९४
५. पं. टेकनाथ पौडेलको संग्रहको वंशावली	९७
६. एकराज अर्यालको संग्रहको वंशावली	१०१
७. श्रीनिवास मल्लको ताम्रपत्र	१०३
८. भक्तपुरका राजा भूपतीन्द्र मल्ल र कान्तिपुरका राजा भास्कर मल्लको वि. सं. १७६० को सन्धि पत्र	१०९
९. श्री ५ पृथ्वीनारायण शाहका ६ ओटा लालमोहर	११२
१०. रामसन्दिरको अभिलेख	११७
११. केही कागजात	१२०

कुलदेवता परिचय

प्रकाश र गति दिई प्राचीनकालदेखि नै कुललाई सुख र संरक्षण दिदै श्रद्धालु इच्छुक भक्तहरूलाई पुरुषार्थचतुष्टय दिलाउँदै कुलमा रहनुभएका देवताहरूलाई 'कुलदेवता' मानिएको छ । कुलदेवता बाहेक अरु इष्टदेवताहरूलाई प्रसन्न गराउन ज्यादै कठिन पनै हुन्छ । आफ्नो कुलमा उत्पन्न हुनेलाई कुलदेवता स्वतः सिद्ध हुनुहुने र उहाँहरू सत्य सरल सच्चरित्रको जीवन विताउने कुलका व्यक्तिमाथि साहै खुशी रहने तथा थोरै साधनाले पनि प्रसन्न हुनुहुने कुरा कुल परम्परा जान्ने सबैलाई जानकारी भइरहेकै हुनुपर्छ ।

अतः कुलका श्रद्धालु, इच्छुक भक्तहरूले कुलदेवतालाई यथार्थ रूपमा चिनेर उहाँहरूको आराधना, गर्न सकून भन्ने विचारले कुल परम्परा तथा आफ्नो अनु-सन्धानवाट पनि उपलब्ध प्रमाणहरूको आधारमा जाने जति उपपत्ति देखाउने प्रयास गरेको छु ।

अनुसन्धानको सिलसिलामा कुलपरम्पराविद् विद्वान्‌को मुखबाट निम्न-लिखित श्लोक सुन्न पाइयो—

मादिष्टोऽय रुमादिलंः पालान्तो वंशगो पुनः
त्रपालान्तः क्षेकारश्व राहान्तो व पुनस्तथा
पञ्चैतेऽखिलविप्राणां कुलदेवाः प्रकीर्तिताः ।

अर्थ— समस्त ब्राह्मण तथा क्षत्रियादिहरूको वंशमा मष्टा, रुमाल, वंशगोपाल, क्षेत्रपाल र वराह यी पाँच कुलदेवहरू हुनुहुन्छ ।

अनुसन्धानको सिलसिलामा धेरैजसो ब्राह्मण तथा क्षत्रियहरूको कुलमा उपर्युक्त देवताहरू रहनुभएको पाइएको छ ।

यस विषयमा योगी नरहरिनाथद्वारा सम्पादित इतिहास प्रकाश एक अङ्कको ११९ पृष्ठमा दिइएको थापा वंशावलीमा निम्नलिखित वर्णन पाइएको छ—

देवता सुमयालिङ्ग गहनेवी कालिका इष्ट देवता हन् ।

वज्रदेवता प्रथमं च गढदेवी द्वितीयकः ॥
 तृतीय सुमतालिंगः ॥ श्रीमष्टादेव ॥ चतुर्थकः ॥
 पञ्चमं वाराहनामं च षष्ठम् ॥ सुरपालकः ॥
 सप्तमं ब्रह्मदेवश्च ॥ छन्देश्वरस्तथाष्टकः ॥
 यति इष्टदेवता ग्राम ग्रामका ॥ ... ।

गोष्ठदेवता काला, गैडु, भवानी हुन् । कार्तिकशुक्ल अष्टमी गोष्ठपूजा हो । भाद्रत्रयोदशीमा अरु देवताको पूजा हो ।

योगी नरहरिनाथद्वारा नै संपादित इतिहास प्रकाश (इतिहास सन्धिपत्र संग्रह) को पृष्ठ ७७७ मा दिइएको पीडियाल बगाले थापाको वंशावलीमा निम्न विवरण पाइएको छ—

कन्नौज वज्रदेवता प्रथम । गढदेवी द्वितीय देवता जयन्तमाला
 त्रितीय सुमध्या । लिङ्गं मष्टादेवं चतुर्थकम् ॥
 पञ्चमं वाराह नामं च सुरपालं षष्ठम् ।
 सप्तमं ब्रह्मदेवश्च साषा मध्यान्न ॥

गोष्ठदेवता गङ्गा, भवानी, काढा, गैडु (कार्तिक शुक्ल अष्टमी) ।
 चाँगुका पौडेलहरू (विश्वमध्यका छोरा धनपतिका वंशज) बाट प्राप्त
 कुलदेवता तथा गोष्ठदेवताहरूको विवरण यस प्रकारको छ—

कुलदेवताको नाम
 १) वारा २) मष्टा ३) वज्रदेवता ४) बहनाम ५) छन्देश्वर ६) सुरपाल
 ७) सोमलिङ्ग ८) ब्रह्मदेव ।

गोष्ठदेवता

१) अनिहरू २) महारद्व ३) गोवर्धन ४) भगवान् (भवानी ?)
 ५) गङ्गा ६) ब्रह्मा ७) गैडुदेवता ।

फर्पिङ्का पौडेलहरू (मनोहरका वंशज) को यस प्रकार छ—

गणदेवं वज्रदेवं सोमलिङ्गं तथैव च ।

वशहं सुरपालं च मष्टां छन्देश्वरीं तथा ॥

हामीहरूकहाँ रहेको कुलदेवतासम्बन्धी पुरानो टिपोट (सोजन्य-देवघि पीडिय) बाट मैले उतारेको क्रम तल लेखिएवमोजिम छ—

१) वज्रदेवता २) गढदेवी ३) सोमलिङ्ग ४) मष्टादेवी ५) ब्रह्मा ६)
 सुरपाल ७) ब्रह्मदेव ८) छन्देश्वरी ९) कांडा १०) गङ्गा ११) ब्रह्मा १२)
 भवानी १३) महाकाल १४) क्षेत्रपाल ।

यी देवताहरूमा कांडा, गङ्गा, ब्रह्मा, भवानी कुलदेवता तथा गोष्ठदेवता दुवैमा प्रधान देवता मानिनु भएको छ ।

हामीकहाँ उपलब्ध क्रमलाई प्राधान्य दिई कुल परम्परा तथा अनुसन्धान-बाट उपलब्ध ज्ञानको आधारमा यथामति विवेचन गर्दछ ।

१. वज्रदेवता

यापाहरूको वंशावली तथा चाँगुबाट प्राप्त विवरणमा यहाँलाई 'वज्र देवता' भनिए तापनि गोखाका अर्जालहरूको मैले हेरेको पूजापद्धतिमा उपलब्ध नाम र मन्त्र, योगी नरहरिनाथले उल्लेख गर्नुभएको पौडेल सिरदेलको वंशावली र मैले प्राप्त गरेको कुल परम्परागत नाम र मन्त्रको आधारमा केलाउँदै 'वज्रदेव' नै नाम शुद्ध देखिन्छ । वज्र गाईहरूको गोठलाई भनिन्छ, गोठको संरक्षक भएकोले 'वज्रदेव' भनिएको हो ।

२. गढदेवी

कोषराज पौडेलज्यूकहाँबाट प्राप्त वंशावली र इतिहास प्रकाश (इतिहास सन्धिपत्र संग्रह) पृष्ठ ७७७ मा दिइएको पौडेल सिरदेल बगाले थापाको वंशावलीबाट यो नामले 'जयन्तमालादेवी' लाई लिइएको स्पष्ट हुन्छ । वंशावली-अनुसार यिनै देवीको तवरात्री निराहार रहेर उपासना गरी प्रसन्न गराएकोले हाङ्गा पुर्वा श्रीवत्सराज राजपुरोहित भै ६५ खेत विर्ता पाउनुभएको स्पष्ट छ ।

३. सुमध्यालिङ्ग

शुद्धरूप सोमलिङ्ग, द्वादश ज्योतिलिङ्गमध्ये एक । 'सौराष्ट्रे सोमनाथश्च'-यस श्लोकले यहाँलाई नै संकेत गर्दछ । शिवमहापुराण कोटिसूर्यहिताको चतुर्दश अध्यायमा उल्लेख भए अनुसार भगवान् शङ्करको जति पनि ज्योतिलिङ्ग हुनुहुन्छ त्यसमध्ये मुख्य हुनुहुन्छ । आफ्ना सत्ताइस पत्नीहरूमाथि समान स्नेह नगरेकोले दक्षप्रजापतिको श्रापले क्षीण भएका सोम (चन्द्रमा) ले प्रभास क्षेत्रमा (द्वारिकाधाम समीप-गुजरात) रही महामृत्युञ्जय जपद्वारा आराधना गर्दा प्रकट भएर देवताहरूको अनुरोधले त्यस क्षेत्रमा रही सोमनाथ नामले प्रसिद्ध हुनुभएको हो । यहाँको नाम अतिगोत्रीय शाही ठकुरीको कुलमा पनि पाइएको छ, अरु गोत्रमा पनि नामान्तरले रहनुभएको सुनिन्द्र ।

४. मष्टादेवी

उहाँ ब्राह्मण क्षत्रियहरूको वंशमा देखिनुभएको छ । यहाँको विषयमा विभिन्न गोत्रापत्यहरूसँग सम्पर्क राख्दा कुनै वंशमा ‘मष्टादेवी’ र कुनै ‘मष्टादेव’ भनी पुकारिएको, कतै ‘मष्टा मटेनी’ भनी पुकारिएको पनि पाइयो । कुल परम्पराबाट सुनी आएका व्यक्तिबाट उहाँ भगवान् पशुपतिनाथको उत्तर मुख वामदेव स्वरूप (वामदेवगोत्र) अर्धनारीश्वर श्वेतवर्ण गौरीशङ्कर रूप हुनुभएको थाहा पाइयो । यथार्थमा ‘वामदेव’ लाई आगमले उत्तराम्नाय (ज्ञानमांग) को प्रमुख देवता मान्दछ । पञ्चिम नेपालमा बाह्र भाइ मष्टा चौरासी उपमष्टा प्रसिद्ध हुनुहुन्छ । उहाँको स्वरूप ‘अर्धनारीश्वर’ भएको कारण मष्टादेव वा मष्टादेवी नाम दुवै उपयुक्त छ ।

५. वशाह

श्वेतवर्ण अष्ट भुज आदिवराह । यज्ञ य ब्राह्मणहरूको प्रतिपालक । उहाँके नामले अद्विलेको कल्पलाई ‘श्वेतवराहकल्प’ भन्दछन् । उहाँले नै हिरण्याकालाई मारी पृथ्वीको उद्धार गर्नुभएको थियो । यो नाम आत्रेय गोत्रेतर, विभिरे, दाहाल, रूपाखेती, शाह आदिमा र मगरमा पनि पाइएको छ ।

६. सुरपाल

गोपाल (गोठ रक्षा गर्ने) देवतालाई सुरपाल, शुहपाल, सुरपालक आदि नामले पुकारिएको हो भन्ने कुलपरम्परागत इतिवृत्त छ । हामीकहाँ, गोखाका अयतिहरूकहाँ तथा विभिन्नहरूकहाँ उपलब्ध वैदिक मन्त्रहरूले पनि यही कुराको पुष्टि गर्छ । यै नाम रिमालहरूको कुलमा पनि पाइएको छ ।

७. ब्रह्मदेव

कुलदेवतामा उहाँ हाम्रा पूर्वज हुनुहुन्छ, आराधनाबाट ज्योतिस्वरूपको दर्शन पाई शिवमा लीन हुने समयमा “अत्रिय वंशमा जति अगति परेर मठेन् उनीहरू ममा लीन भएर जानेछन् वायु मानुपर्ने छैन” भनी आशीर्वाद दिनु भएको छ भन्ने कुलपरम्परागत इतिवृत्त छ । अतः उहाँमाथि श्रद्धा र कृतज्ञता अपैण गर्दै ‘कुलदेवता’ को रूपमा लिइएको छ । यो नाम योगी नरहरिनाथज्यूको माथि उद्घृत दुवै वंशावलीमा तथा गोखार्डा-अज्यालिका कुलदेवतापूजाविधिमा पनि पाइएको छ । चाँगुवाट प्राप्त कुलदेवता नामावलीमा पनि उल्लेख छ ।

८. छन्देश्वरी

यहाँलाई वेद विद्याकी अधीश्वरी गायत्री सरस्वतीको रूपमा मानिएको छ ।

उहाँको खास नाम ‘छन्देश्वर’ नभएर ‘छन्देश्वरी’ नै हो । यी देवतालाई काश्यप-गोत्रीय विभिन्नहरूले पनि मानेका छन् । उपर्युक्त द वटा देवताहरूलाई विभिन्न ग्रामका अधिपति देवताहरूको रूपमा थापा वंशावलीले उल्लेख गरेको छ ।

९. काँडा

यो साडकेतिक नाम हो । यहाँलाई महाकाली वीरभद्र चतुष्पाठी योगिनीको एउटै स्वरूपको रूपमा कुलपरम्पराले मानिआएको छ । ‘कुलदेवता पूजाविधि’ मा उल्लिखित वैदिक मन्त्रले पनि यही कुरा जनाउँछ । अधिकारी, विभिन्न, कोइराला इत्यादि अन्यगोत्रीय कुलमा पनि कुलदेवताको नाममा यहाँको उल्लेख पाइएको छ । हामीहरूकहाँ यी देवता चार प्रधान कुलदेवता र गोष्ठदेवतामध्ये प्रथम हुनुहुन्छ ।

१०. गङ्गा

श्वेतवर्ण चतुर्भुज मकरवाहन पवित्रताका प्रतीक यी देवता हामीकहाँ प्रधान कुलदेवता र गोष्ठदेवतामा द्वितीय हुनुहुन्छ ।

११. ब्रह्मा

वंश र विद्याका संरक्षक, जगत्का पितामह यी देवता हामीकहाँ प्रधान कुलदेवता र गोष्ठदेवतामा तृतीय हुनुहुन्छ ।

१२. भवानी

यी देवता आत्रेयकुलमा श्रीविद्याका परमाचार्य स्वयं दत्तात्रेयद्वारा उपासना गरिएकी तथा विभिन्न गोत्र-प्रवर्तक ऋषिहरूद्वारा मानिएकी ताम्रवर्णी (उदयकालको सूर्यजस्तै वर्ण भएकी) षोडशी देवी सरस्वतीको रूपमा मानिएकी हुनुहुन्छ । उपर्युक्त काँडा, गङ्गा, ब्रह्मा, भवानी यी चार नाम अधिकारी, विभिन्न, शाह, सुवेदी, हुमागाई, गुरागाई आदि थरमा पनि पाइएको छ । यीमध्ये गङ्गा, ब्रह्मा, भवानी यी तीन देवतालाई कुलपरम्पराका रहस्यविद्वरू पी तीन मूर्ति भईकन बस्तुतः अभिन्न रूपमा रहेका ब्रह्ममयी कुलशक्ति वा कुलदेवका रूपमा रहेका, विश्वका हिन्दू मात्रका कुलदेवता हुन् भनी बताउँछन् ।

१३. महाकाल

आगमले उहाँलाई नवकालीहरूका भैरव हुन् भनी बताएको छ । कुलको संरक्षणको लागि कुलदेवताको रूपमा उहाँलाई लिइएको छ ।

१४. क्षेत्रपाल

यी कुलदेवतालाई कुलले क्षेत्र वा स्थानका संरक्षकको रूपमा मानिआएको छ ।

उपर्युक्त चौथ देवताहरूमध्ये महाकाल, भैरव तथा क्षेत्रपाललाई अलग मानिदेन थियो । लगभग ७५ वर्षपछि (सिस्नेरीमा बसोबास गरेको) गोपालका यताति ‘बलि’ ले बलिपूजा (अज-बलि) गर्ने गरी मार्गशीर्ष पूर्णिमाको पूजा

चलाए। यसअविभादशुक्ल त्रयोदशीमा मात्र पूजा गरिन्थ्यो, बलि हुँदैनथ्यो भन्ने इतिवृत्त छ। अद्यावधि भाद्रशुक्ल त्रयोदशीको कुलपूजा नगरी मार्गशीर्षको पूजा हुँदैन भन्ने प्रचलन छ।

यसै गरी गोर्खाका अज्यालिहरूले प्रमुख कुलदेवताहरूको रूपमा मष्टादेव, वराह, मण्डालिनीलाई (उहाँहरूको कथनमा मण्डालिनी नै भवानी हुनुहुन्छ) मान्नुभएको पाइएको छ। उहाँहरूको कुलपूजा गर्दा दुइ दिन लगाएर गर्ने चलन छ। पहिलो दिनको पूजामा मष्टादेव, मण्डालिनीका अगाडि ६० कोठा र वराहका अगाडि १३२ कोठा बनाई त्यसमा पायसादि राखी बलिपूजा गरिन्छ भने दोस्रो दिनको पूजामा सर्वतोभद्र मण्डल बनाई त्यसको अष्टदलमा बीचमा वराहको आवाहन गरी पूर्वादि दिशाको क्रमले ब्रजदेव, गढेवी, मष्टादेव, सुमयलिङ्ग, स्वरूपालदेव, ब्रह्मदेव, मण्डालिनी, छन्देश्वरमहाकालको आवाहन पूजन गरिन्छ। बालुवाटारमा बसोबास गर्ने एक थरी अज्यालिहरूले कारा, गङ्गा, ब्रह्मा, वराह, मष्टा, अहिर्बुद्ध्य कुलदेवता, कुलेष्ट देवीको रूपमा 'भुवनेश्वरी' लाई मानेको पाइएको छ। बौद्धमा बसोबास गर्ने अर्का थरी अज्यालिहरूले वज्रयोगिनीलाई पनि कुलेष्टदेवताको रूपमा लिनुभएको पाइएको छ। अर्चाँका एक थरी पौडेलहरूले श्रीवराहमष्टाराम र षोडशी देवीलाई प्रमुख कुलदेवता मान्नुभएको छ। उहाँहरूले श्रीवराहमष्टालाई महाअष्टभूज वराह भनी एउटै देवताको रूपमा मान्नुभएको पाइएको छ, जसलाई हामीकहाँ र गोर्खाका अज्यालिकहाँ उपलब्ध परम्परागत मन्त्र र पूजनविधिको आधारमा समीक्षा गर्दा वराह र मष्टा अलग अलग मान्नुपर्ने देविन्छ। षोडशी देवीचार्हि स्वयं भवानी नै हुनुभएकोले हामीसँग अविरोध छ।

सिस्नेरीका विश्वभूरतर्फका एक थरी पौडचालहरू क्रमशः सोमलिङ्ग, गङ्गा, भवानी, काँडा, ब्रह्मगंडुलाई मात्र मान्नुहुन्छ तथा उहाँहरूको पूजा भाद्रशुक्लद्वादशीमा हुन्छ। ज्ञादीका पौडेलहरूले सुरुपाल भट्ट वराहलाई प्रमुख मानी मार्गमा पायस ज्येष्ठमा बलि गरेको पाइएको छ। बागलुक बलेवाका पौडेलहरूले दाह्रे मष्टा, षोडशीदेवी, जालपादेवी रूपावच्छलालाई प्रमुख मानी आवाहन-पूजन गरिआएको कुरा पदयात्री पूर्णप्रकाश नेपालबाट जानकारी पाइएको छ। यसरी आत्रेय गोत्रका पौडेल अर्जेलहरूमा सम्पर्क राखता विभिन्न क्रम पाइएको छ तापनि सबैले मूल एकैलाई समातेको पाइएको छ।

हामी पौडेलहरूको कुलमा प्रधान कुलदेवताहरूको पूजापछि उहाँहरूको अगाडि पायस तथा बाबर पुवाको बलि टक्राइन्छ। त्यसमा गोपाल वाध्याका वंशज मिस्नेरीका पौडेलहरूकहाँ बीचमा चार कोठा बनाई त्यसलाई बाहिर चतुष्कोणले घेरेर त्यसभन्दा बाहिर चौसटी कोठा बनाई पायसादि बलि गर्दै आएका छन्। सिस्नेरीका विश्वभूरका वंशज पौडेलहरूले बलि दिंदा एकासी कोठा बनाएर कोठेपिच्छे पायस, रोटक र पञ्चामृत चढाउँदै छन्।

प्राचीन सूत्ररूप पूजा-पद्धति

अथ प्रातः समुत्थाय कृतस्नानसमाहितः ॥
कृतसन्ध्याचर्चनामन्त्रः प्रविश्य चाऽथ मण्डपम् ॥१॥
स्वगोत्राः दीक्षिताः सर्वे कुलदेवार्चनकृते ॥
समादाय पवित्राणि अविसर्जितदैवतः ॥२॥
आग्नेयभागे संस्थाप्य अग्निं जवलितकं शुभम् ।
होमं कुर्यादि धूतचर्च पृथक् पृथक् पृथक् कृतम् ॥३॥
अग्न्यादिभ्यस्ततो दद्यादाहुतीनां शतम् शतम् ।
अथवा सहस्राहुतिर्देयो पञ्चम्यश्च तथैव च ॥४॥
दिक्पतिभ्यस्ततो दद्यात्सपवित्रं बहिर्वलिम् ॥
रोटकं पायसं कृत्वा निवेदयेद्यथाक्रमम् ॥५॥
जाज्वल्यमाने निर्धूमे जुह्यादिष्टसिद्धये
अप्रवृद्धेष्वधूमे तु होमं वह्नी न सिद्धति ॥६॥
ज्ञेयात् सर्वप्रयत्नेन कुलदेवीं प्रपूजयेत्
पुष्पाक्षतं पायसं च रोटकं कोष्ठकोष्ठयोः ॥७॥
एकाशीतिकोष्ठकेभ्यः पञ्चामृतं समर्पयेत् ।
इति कुलदेवतापूजाविधिः वाजपेयीभट्टाचार्यस्य

(साभार- विश्वभूर शर्मा पौडेलको कुलदेवता पूजाविधिबाट)

बत्तीहरू

भगवान् वराहलाई बाह्रसुते बाह्र जोर ।
काढा, गङ्गा, भवानीलाई नौसुते नौ जोर ।
महाकाललाई सोहसुते सोह जोर ।

कुलदेवता पूजा गर्ने प्रक्रिया
(सिस्तेरीका गोपाल पाठ्याका सन्तानहरूको अनुहार)

मार्ग पूजामा काडा, गङ्गालाई एक कोठा, ब्रह्मालाई एक कोठा, भवानी-लाई एक कोठा शिलास्थापना सहित आवाहन गरिन्छ ।

काँडाको अगाडि क्रमशः सोमलिङ्ग र मष्टाको, गङ्गाको अगाडि वराहको आवाहन गरिन्छ । ब्रह्माको अगाडि क्रमशः ब्रजदेव, सुरुपाल, ब्रह्मदेवको आवाहन गरिन्छ, बगलमा विष्णुको पूजा हुन्छ । भवानीको अगाडि छन्देश्वरीको आवाहन हुन्छ । महाकालको अगाडि ग्रामपाल क्षेत्रपालको आवाहन हुन्छ । यहाँ एक नाम गोप्य छ जो यहाँ कुलको गोप्यतालाई ध्यानमा राखी प्रकाश गरिएको छैन ।

श्रीगुरुभ्यो नमः ।
 श्रीकुलदेवताभ्यो नमः ।

पौडेल-कुल-प्रकाश

कुलगोत्रको प्रमुख पुरुष-आत्रेय महर्षि ।
 वेद-शुक्लयजुवेद शाखा-माध्यन्दिनीय ।
 प्रवर-त्रिप्रवर आत्रेव-अर्चनानस-श्यावाश ।
 अभिजन-कान्यकुवज । सम्प्रदाय-गौड ।
 मुख्य कुलदेवता- भवानी ।
 मुख्य इष्टदेवता- सोमलिङ्ग, गढेवी, महाकालिका ।

अथ कुल-माला

- १. श्रीरङ्गनाथ (भागीरथीको लटनजीक हरिद्वारमा बसेका)
- २. श्रीपुरनाथ
- ३. श्रीब्रह्मनाथ
- ४. श्रीप्रसन्ननाथ
- ५. श्रीमदेव
- ६. पूर्णदेव
- ७. देवदेव
- ८. कुमारदेव

८. कुमारदेव

९. शत्कि भट्ट

१०. पृथ्वी भट्ट

११. कुवेर भट्ट

श्रीरङ्गनाभदेखि कुवेर भट्टसभ्मको एधार पुस्ताको नाम २०४२ वि. सं. मा
प्रकाशित 'पौडेल वंश प्रकाश' (लेखक तथा सम्पादक पं. हस्तिप्रसाद) बाट साभार
लिइएको छ। यसपछि 'कुवेर भट्ट' का छोरा उदय भट्टदेखि विभिन्न वंशावलीहरू
उपलब्ध भएको र ती आपसमा बालेका हुँदा उदय भट्टदेखि बालेका अंशसभ्मका
विभिन्न उपलब्ध वंशावलीहरूको तालिका तल दिइएको छ।

वि. सं. १९९१ मा प्रकाशित 'राजगुरुपुरोहित विद्वद्रच्चक्रपाणिविरचितम्
प्रश्नतत्त्वम् सटोकम्, उत्तानगणितम् च' को भूमिकामा दैवज्ञकेशरीरचित
'कुलवन्दिका' को आधारमा सम्पादक विष्णुप्रसाद भण्डारीले अर्यालहरूको
एक थरी वंशक्रम दिइका छन्।

वि. सं. २०१९ मा 'जगदम्बा प्रकाशन' द्वारा प्रकाशित "नेपाली"
(त्रैमाणिक) पत्रिकाको अङ्क १४ मा बालकृष्ण पोखरेलबाट सम्पादित उदया-
नन्दको 'कुलवर्णन कविता' मा उल्लेख भएअनुसार (जुन संपादकको कथनअनुसार
वि. सं. १८३३ मा उदयानन्द अर्यालले लेखेका हुन्) —

१. उदै भट्ट

२. सङु भट्ट

३. राय भट्ट

४. देवदत्त

५. वत्सराज

६. उपवत्सराज

७. श्रीवत्सराज

जेठी ब्राह्मणीबाट कान्ठी ब्राह्मणीबाट जुम्लाकी राजाकी बिष्टचानीबाट
८. श्रीकृष्ण सिंदेल ९. श्रीदेव पौडचाल छोरीबाट समाल बगाले धापा

८. श्रीदेव पौडचाल

९. श्रीनन्द

१०. श्रीराम

११. हरिदत्त

१२. कृष्णराम

१३. सङु

वावा

जेठीबाट अर्जेल (नरसिंह)

वि. सं २०२२ मा प्रकाशित इतिहास प्रकाशमा सन्धिपत्रसंग्रहको पृष्ठ
७७७ मा दिइएको 'पौडचाल सिंद्याल बगाले धापाको वंशावली' अनुसार—

१. उदै भट्ट

२. सुरुप भट्ट

३. राई भट्ट (धारानगरी आउने)

४. देवदत्त

५. बछराज

६. श्रीवत्सराज (कुमाउँको पौडी आउने)

७. श्रीकृष्ण

८. श्रीदेव

९. श्रीनन्द

१०. हरिदत्त

११. हरिराम

१२. कृस्नराम

१३. वावा (सामा पौडी आउने)

इतिहास प्रकाश अङ्क १ (सम्पादक योगी नरहरिनाथ) को पृष्ठ ११९ मा
दिइएको धापावंशावलीअनुसार—

१. उदै भट्ठाचार्य	उमादेवी ।
२. सुद "	सूमादेवी ।
३. राई "	रमादेवी ।
४. देवदत्त "	देवप्रिधा ।
५. वच्छराज	

जेठी वमुन्धरा देवी	राधामधवकी छोरी	मितबाबाकी छोरी	मुवेदीकी छोरी
X	शुभकन्याबाट	बाट	बाट
६. कालु थापा	६. वंशराज	६. कन्याराज	
	(काला पौडेल)	(सेता पौडेल)	
७. पुण्याकर	तारापति	विह	जशोधर
(पुलामा)	(ताकुम)	(रुकुम)	(जामरिक)

श्री सम्वत् १८८४ साल शाके १७४९ कार्तिक मुद्दी ७ रोज ६ का दिन लेखिएको किताप मुताबिकको वंशावलीअनुसार ध्रुवप्रसाद अज्यालि विराट-नगरद्वारा छापिएको 'अज्यालि वंशावली' अनुसार—

१. उदय भट्ट	
२. सुदु (सुदया) भट्ट	
३. राई (तेराया) भट्ट	
४. देवदत्त	
५. वत्सराज	
६. उपवत्सराज	(६. भाइ छोरामध्ये कान्छा, यिनको अर्को नाम वंशराज भन्ने छ, अरुको नाम पाइएको हैन)

७. श्रीवत्सराज	(भित्त्यानीबाट समाल, जुम्लाकी राजाकी छोरीबाट (ब्राह्मणीबाट) बगाले थापा)
८. श्रीकृष्ण	श्रीदेव
९. श्रीनान्द	श्रीनन्द
१०. श्रीराम	हरेराम
११. हरिदत्त	
१२. कृष्णराम	

१३. सुदु भट्ट १३. चावा भट्ट (चावा भट्टले ईस्माका राजा भई चार वर्ष बसेपछि गुल्मीका राजपुत्र ल्याई राज्य दिए आफु राजगुरु भएर अर्जी, पौडी आदि धेरै गाउँ विर्ता लिई बसे, तिजका जेठीका छोरा १४. नरसिंह—
२०४२ वि. सं. वैशाख संकान्तिमा प्रकाशित पं. हरिप्रसाद पौडेलद्वारा संपादित 'पीडेलवंशप्रकाश' मा उल्लेख भएअनुसारको वंशावली (रेखात्मक)।

१. उदै भट्ट	
२. सुदु भट्ट	
३. राई भट्ट	
४. देवदत्त भट्ट	
५. वत्सराज	
६. कालु थापा	६. वंशराज
	सिंदेल
७. श्रीवत्सराज	
८. श्रीकृष्ण	
९. श्रीदेव	
१०. श्रीनन्द	
११. हरिदत्त	
१२. हरेराम	
१३. कृष्णराम	
१४. चावा	सहु
१५. अज्यालि मोतीराज	कन्थराज
	देवराज
	शिवराज
	वत्सराज
	मुखपाल

२०४८ वि. स. क्रष्णपञ्चमीमा प्रकाशित पौडेलवंशावली (सिसनीरोको हाँगो— सम्पादक तथा प्रकाशक विजयनाथ पौडेल) मा दिएको मे. लक्षण पौडेलको वंशावलीमा उल्लेखभएअनुसार—

१. उदै भट्ट (कन्तौजबाट गढमा आउने)

२. सुदै भट्ट

३. राय भट्ट (धारानगरमा आउने)

४. देवदत्त

५. वच्छराज

६. श्रीबच्छराज (जानन्द शास्त्री)

७. श्रीकिशन

८. श्रीदेव

(जिठी)

(कान्छी)

अर्जेल

९. श्रीनन्द (कुमाउ आउने)

जेठी ब्राह्मणीबाट

१०. हरिदत्त

११. हरिराम

१२. कृष्णराम (डोटी पौडी गाउँ आएका निजलाई पौडेल पदवी लाग्यो)

१३. चावा (जाजरकोट सामा पौडी आएका)

प्रसिद्ध वैयाकरण गुरु स्वर्णीय श्रीटेकनाथ पौडेलज्यूकहाँ रहेकी वंशावली
अनुसार—

१. उदै भट्ट

२. सुदै भट्ट

३. राई भट्ट

४. देवदत्त भट्ट

५. वत्सराज

खसिनीबाट

६. बगाले थापा

ब्राह्मणीबाट

श्रीकृष्ण सिंह्याल

ब्राह्मणीबाट

६. श्रीदेव पौडेचाल

७. श्रीनन्द

८. श्रीराम

९. हरिदत्त

१०. कृष्णराम

जेठीबाट

११. चावा

कान्छीबाट

सावा र सदु

जेठीबाट

अर्जेल

कान्छीबाट

१२. मोतीराज

एकराज अर्जेलकहाँ रहेको अप्रकाशित वंशावलीअनुसार—

१. उदय भट्टाचार्य

२. सूद "

३. राई "

४. देवदत्त "

५. वत्सराज "

६. उपवत्सराज "

७. श्रीवत्सराज "

विष्टकी छोरी शुभकन्या

बाट जन्मेको

द. कानु थापा

ब्राह्मणीबाट

श्रीकृष्णराज

ब्राह्मणीबाट

श्रीदेवराज

डिलीबजारका कोपराज पौडधालकहाँ रहेको अप्रकाशित वंशावली

रेखात्मक अनुसार—

१. उदयानन्द भट्ट

२. मुद्यानन्द

३. राय भट्ट

४. देवदत्त

५. वच्छराज

६. श्रीवच्छराज

७. श्रीकृष्ण

८. श्रीदेव

९. श्रीनन्द

१०. हरिदत्त

११. हरिराम

१२. कृष्णराम

सिर्वाल () बगाल ()

१३. सदु

चावा

जेठीबाट नर्सिंह अर्जेल

कान्ठीबाट १४. मोतीराज

१३. चावा

सावा

१४. मोतीराज

कन्थराज

नन्दराज

शिवराज

वत्सराज

मुरुपाल

माथि तातिकामा दिइएका वंशावलीहरूमा धेरैको 'उदय भट्ट' बाट 'चावा' सम्म तेहु पुस्ता मिलेको, अनि उदयानन्दको 'कुलवर्णन कविता' ले किटी किटीकन पुस्ता उल्लेख गरेको हुँदा वत्सराज, उपवत्सराज, श्रीवत्सराज तीन पुस्ताको नाम उस्तै जस्तो देखिए तापनि धेरैले त्यै क्रम अपनाएको र श्रीवत्सराज-बाट नै धेरैले बगाले थापा, सिंग्याल र पौडेल छुट्टिएको देखाएकोमा त्यै क्रमलाई मैले मान्यता दिइको छु । 'कविता' को लागि परिशिष्ट हेर्नुहोला । उपलब्ध वंशावलीमध्ये कही परिशिष्टमा पनि दिइको छु । 'चावा भट्ट' देखिको वंशावली लक्षण पौडेलको वंशावली कोपराजको रेखात्मक वंशावली योगी नरहरिनाथ-द्वारा सम्पादित पौडेल सिंग्याल बगाले थापाको वंशावली टेकनाथ पौडेलज्यूको वंशावली तथा हरिप्रसाद पौडेलको वंशावलीको आधारमा तयार गरेको छु ।

(चावा भट्ट, श्रीरंगनाथदेखि २४ पुस्ता उद्य भट्टदेखि १३ पुस्तामा छन्)

२४ चावा

२५ जेठीबाट नरसिंह अर्यालि २५ कान्छीबाट मोतिराज

२६ जोगु	सिउसु	देउसु	जैसु	कृपाकर
२७ जयदास				
२८ प्रेमदास (पुरकोटे)	कालु		चन्द्रा (कानपुरे)	
२९ नारायण	रतन		धुरुरति	
३० धर्मदास (लाहाचोक आउने)		दशरथ	दामु	
३१ मोपाल (काठमाडौं उपत्यकामा आउने)	रीठु		जनादेन	गङ्गाधर

३१ गोपाल

३२ रामभट्ट (नुमू सिस्तेरीमा बस्ने)

३३. गोविन्द (ठूलाघरेका पूर्वज) प्रजापति (आँटी घरेका पूर्वज) चामु (तीनघरेका पूर्वज)

१. श्रीरङ्गनाथ

यिनको विषयमा हरिप्रसाद पौडेलद्वारा सम्पादित पौडेल वंश प्रकाशको प्रस्तावनामा तल दिए अनुसार परिचय दिइएको छ । पावनसलिला भागीरथीको तट निकट हरिद्वारमा श्रीरङ्गनाथ नामक कुनै आवेय ब्राह्मण बस्दथे । कृषि पेशा, सत्कर्मनुष्ठान र सद्व्यवहारले गर्दा उनको प्रभाव प्रशस्त थियो, पर्वतीय राजपरिवारमा प्रवेश गरेर आफ्नो बौद्धिक परिचय दिए, तदनन्तर त्यही प्रान्तमा यी रङ्गनाथका सन्तान छरिए । यिनका विषयमा यसभन्दा बढी परिचय पाउन सकिएको छैन ।

२. उद्यभट्ट (पुस्ता १२)

यिनको पूरा नाम 'उदयानन्द' भन्ने पाइएको छ । यिनकी पत्नी 'उमादेवी' थिइन् । उदयानन्द अर्यालिको 'कुलवर्णन' कविताअनुसार यिनी कन्नीज भूमि मालवगड धारा नगरमा थिए, उनको समयमा वादशाह र नवाफको कुरैपिंछे कलह भेरहेकोले त्यस स्थानलाई छोडेर कूमचिल (कुमाऊँ) अन्तर्गत श्रीनगर (ठिहरी गड्वाल) भन्ने ग्राममा पुगेर वसे । तिनी श्रीत स्मार्त कर्ममा निपुण, ज्यादै कर्मिष्ठ सर्वै कुण हातमा लिइरहने थिए, यसैले मानिसहरू उनलाई 'कुण भट्ट' पनि भन्दथे । उनले श्रीनगरमा त्यहाँको राजाको निमित्त वाजपेय यज्ञ गरेकाले 'वाजपेयी भट्टाचार्य' भन्ने पदवी प्राप्त गरेका थिए । यिनका दुइ भाइ विद्वत्प्रकाशाचार्य र काणीदास थिए । कर्पिङ्का तुलसीनाथ पौडेलज्यूको भनाइ-अनुसार उदयानन्दले सोमिलङ्ग र छन्देश्वरी भवानी शिवशक्तिको आराधनाबाट वेद, व्याकरण, छन्द शास्त्रमा निपुणता हासिल गरी तिनीहरूको प्रचार गरेका थिए ।

३. रायभट्ट (पुस्ता १४)

लक्षण वंशावली अनुसार यिनी ज्योतिषशास्त्रमा पारञ्जत थिए, सकल चिदिगाई मनको कुरा जानि आउँदैमा चित्त बुकाई कार्य-मिडि गरिदिने थिए ।

यिनी गर्भवाट तृतीय स्थान 'धारानगर' थाए। यिनकी पत्नी रमादेवी थिइन्। यहाँ उल्लेख भएको 'धारानगर' भारतको धारानगरी (हाल--मध्यप्रदेशमा रहेको 'धार' भन्ने नामले प्रसिद्ध स्थान) नभएर शशेरवहादुर थापाको सौजन्यवाट प्राप्त मर्सँग रहेको 'थापावंशावली' को टिप्पणीमा 'महाकाली शारदा नदी र रापती नदीको समतलमा 'धारानगरी' मानिएको पुरानु लेख भएको बगाले थापाको वंशज पूर्व ३ नं हिलेछाप निवासी कुलवृद्ध टेकवहादुर थापासँग अप्रकाशित टिपोट देखिएको छ' भन्ने उल्लेख भएको छ। त्यसअनुसार काश्मीरको श्रीनगर जस्तै गड्बालमा पनि श्रीनगर भए छ 'लक्ष्मण' को वंशावलीमा दिइएको तृतीय स्थान 'धारानगर' यतै छ, जुन विशेष अनुसन्धेय छ।

७. श्रीवत्सराज (पुस्ता १८)

श्रीवत्सराज ठूला पण्डित रहेछन्। उनी पहाडमा जन्मेका हुनाले 'पर्वते' भनी उनीलाइ छोरी दिन स्वीकार नगदी उनी विवाह, नगरी ब्रह्मचर्यन्तपालन गरी बसेछन्। त्यस समय 'पुलाम' आदि तीन राज्यका अधिराज श्री राधामाधव सिंह विष्ट डोटी प्रदेशको प्रशासन गर्दथे। यिनको एक मात्र 'शुभकन्या' नामकी छोरी रहिछन्। बुद्धावस्थामा पनि 'छोरा' नभएर विरक्त भएका राजा राधामाधव सिंहले विश्वजित यज्ञ गरी आफ्नो सम्पूर्ण सर्वस्व दान गरी कुनै तीर्थमा गएर शेष जीवन विताउने विचार गरेछन्। यस्तो विचार गरी प्रसिद्ध शास्त्रनिष्ठात कमिष्ठ तपस्वी श्रीवत्सराजलाई डाकेछन्। तिनलाई 'सर्वस्व दान' राजाले दिन लाग्दा विवाह नगरेकोलाई सर्वस्व दान गर्नु ग्रास्त्रसम्मत छैन भनी कुनै, राजाकै आश्रयमा रहेका विद्वान् 'हरिदत्त' जमलि विन्ती चढाएकाले आफ्नी छोरी 'शुभकन्या' को विवाह यिनै श्रीवत्सराजसित गरी सम्पूर्ण राज्य, धन सम्पत्ति पनि यिनैलाई दान गरी आफू वाराणसी गई त्यहीं निर्वाण प्राप्त गरेछन्। यिनके गर्भवाट जन्मेका 'कालु थापा' बगाले थापा वंशका मूल पुरुष हुन्। यिनको समय वि. सं. १२४६ हो भनी थापा वंशावलीले उल्लेख गरेको छ। 'कालु थापा' का चार छोरा भए। जेठा पुन्याकर थापा 'पुलाम' का अधिपति भएछन्। माहिला 'तारापति थापा' 'ताकुम' का अधिपति भएछन्। साहिला चीर थापा 'रुकुम' का अधिपति र कान्छा जशोधर थापा जामरिक (जुम्लेल) का अधिपति भएछन्।

श्रीवत्सराजकी जेठी ब्राह्मणीबाट 'सिरशाल' थरका पूर्वज 'श्रीकृष्ण' भएछन्। कान्छी ब्राह्मणीबाट 'पौडचाल' थरका पूर्वज 'श्रीदेव' भएछन्। जुम्लाको राजाकी छोरीको गर्भवाट 'समाल' भएछन्।

यिनका विषयमा लक्ष्मण पौडचालको वंशावलीले यस्तो उल्लेख गरेको छ; "आनन्द यास्त्री ज्योतिर्विदेय, श्रीवल्लराज नाम गन्धाकाले—५—यिनका मन्त्र विधिपूर्व नवरात्रीका निराहारका शक्तिले राज्यपति, चूडासाहि विया, यिनका गुणको, ज्यन्तमा देवीले सोपनामा सिद्धान्त ब्राह्मण बडा पण्डित, चतुर्वेद, आगम पुराण सामर्थ्यको छ, जग्पति, प्रोहित तुल्याउनु, जोग्य छ, सीधि पावसासु, भन्या भयो र, बोलाउदा ताहि, ताहि आइ, अज्ञिकार गरी सबै विधिपूर्वकले भूमिसंस्कार गरि, बडा मानिताले राज-प्रोहित, पदवि, पायाचेति मन्त्रका आगमले, धारानगरमा भयोः।"

कोषराजको वंशावलीमा उल्लेख भए अनुसार: यिनैले सोमयानिङ्गतथा गढ्देवी ज्यन्तमालिका देवीको पूजा गरे। राजा चूडामणि शाहीले उनीसँग पुराण सुने पण्डित माने प्रोहित बनाए वेदमन्त्रका प्रभावले यज्ञमा लोहाका समिधा जलाएकाले राजाले आफ्नी छोरी 'विद्यालक्ष्मी' लाई विवाह गरी ६५ (पैसटी) खेत विर्ता दिएँ भन्ने छ। लेखकको विचारमा यिनैको गर्भवाट जन्मेको वंशज नै 'समाल' हुनुपर्ने।

१३. चावा भट्ट (पुस्ता २४)

यिनी कृष्णराम भट्टका दुई ब्राह्मणीमध्ये जेठीका छोरा हुन्। यिनी डोटीको पौडीबाट जाजरकोट सामा पौडी आएका हुन्। यिनले जाजरकोटका स्थानीय देवता 'दाहे मष्टा' की मान्यता गरे। 'सात तला' को घर बनाई 'श्रीवराहको पनि मान्यता गरे। यिनले ईशमाका राजा भई चार वर्ष बेसेपछि गुलमीका राजपुत्र (किवदन्ती अनुसार— मुरथ सिंह) लाई ल्याई राज्य दिएर आफू राजगुरु भएर अर्जी, पौडी आदि धेरै गाउँ विर्ता लिई बसे। यिनका कान्छी आमाका छोरा सदुभट्ट (अर्को नाम—भावा) का कन्थराज, देवराज, शिवराज, वत्सराज र सुरपाल नामका पाँच भाइ छोरा भए। तिनीहरूमध्ये कान्छा छोरा 'सुरपाल' लाठा थिए। कुण्डिएर भरे। कुलमा दोष लाग्यो, पूजाको प्रथा चलाए दोष हरायो। त्यही मुरुपालको पूजा व शाद्व ब्रह्म पूजा हो। यसैलाई "लुकीपूजा" वा "लुकदेवतापूजा" भन्नेछन्। यो परम्परा, ज्ञादीका पौडेलहरू, लृभू सिस्नेरीका गोपाल पाठ्याका वंशजहरू र पूर्वपदि ऋषिका सन्तानहरूले सैंपु र ताप्लेजुडमा पनि मानेका छन्। कहीं मझसीरमा कहीं वैशाखमा तथा त्रुभू सिस्नेरीमा भाद्र शुक्लत्रयोदशीका दिन गर्नेछन्। यस परम्परालाई कतिले छोडेका पनि छन्। यिनै 'चावा' भट्टका जेठी ब्राह्मणीबाट 'अज्याल' थरका मूलपुरुष 'नरसिंह' जन्मेका हुन्, जग्यका सन्तान पौडचाल थरले प्रसिद्ध छन्।

गोपाल पौडेल (पुस्ता ३१)

यिनके ललितपुरका राजा सिद्धिनरसिंह मल्लबाट सिस्नेरी (हाल लामाटार गा. पं. लिल्ला ललितपुर) मा विर्ति पाइ यहीं बसोबास गरेको कुरा श्रुतिपरम्पराबाट सबैले जानी आएकै हो । हुन त यिनको विषयमा मिस्नेरी प्रवेशबाटे विभिन्न अनुश्रुति पाइएको छ । कसैको भनाइमा— पुत्रेटि यज्ञ गराएर पुत्र जन्मेवापत सिस्नेरीको जग्गा विर्ति पाएका हुन् । यस विषयमा लिखत, ताम्रपत्र अहिले नभेटिएपनि, श्री सिद्धिनर सिहका छोरा श्री निवासले अप्स्तो जन्मोत्सवमा सिस्नेरी थोत्रमा बस्ने यिनैका नाति प्रजापतिलाई ५० रोपनी खेत वृत्ति (विर्ति) दिदा साँधमा रैकर र ठूलो खेत भनी उल्लेख गरेबाट र ठूलो खेत पछिसम्म गोपालकै सन्तानमा रहेकाले पनि यस कथनको पुष्टि हुन आउँछ । यिनको विषयमा लगभग डेढ सय वर्ष अधिको लक्षण पौडेलको वंशावलीले यस्तो लेखेको छ—

“कालुका पुत्र. नारान्. ताहादेवि लाहाचोकमा. तिन्का छोरा धर्मदास. आया तन्का छोरा. जेठा गोपाल. माहिला रीठु. काँचा जनार्दन्. तिन हुन्. गोपाल् पाठ्या — — १९ — — (श्रीजगन्नाथ) गै आउँदा बिच बाटामा. विकर्ले दुष्पता साथि सुवेदि. बाहुन्. ले छोडि घर आइ भाइ २ सँग तञ्चा दाज्यू पस्या भनि ८१० दिनपछि सुनाउँदा बाहुनि माइत हुनाले. गै ल्याई सुनाउँदा. ब्राह्मणि सति जान्छ. भनि तथार हुँदा उसे वप्तमा विफदेवि. आराम मै. पीपरामा आइपुर्याको समाचार पुरादा. यो साथि बटिया रहेछ भनि. तिमीले सति जानुपर्देन. दाज्यै आइपुर्या. भनी बुझाइरहाका थिया. तस्तैमा आफु पुगि. सबै व्यहोरा देषता. अब येस् जगामा मैले पानि. पान्या होइन. भनि ब्राह्मणि स्मेत लि. मैन्हा दिनमा नेपाल उत्रि. पाटन्का राजा छेउ पातिको मटो लि. व्यहोरा बताइ. पिछा पर्दा. ब्राह्मणि स्मेत सकल् देवि. व्यहोरा सुन न सकि. तत्त्विन्मा माल्टाको सिपर थुँ षेत स्मेत विर्ति पाया. बाहिं छोरा रामभद्र जन्म्या. ३ महिनापछि. जंगला औलो. पिप्साले टिक्न. सकेनौ. भनि फेरि विति गर्दा बाहिं जगा: हेर भनि पठाउँदा आइ. जगा हेरि ठहराइ विति पार्दा. दियाको माल्टा. मिष्पर थुँको सट्टा विम्पुको जैवारि. मिस्त्यारिको डिहि. ऐतस्मेत विर्ति पाया ।”

लुभु सिस्नेरीका पौडेलहरु यिनके वंशज हुन् ।

विश्वम्भर पौडेल (पुस्ता ३३)

यिनी मिस्नेरीकै एक थरी काला पौड्याल 'टारे' वृन्दका 'मूलगुरुष' हुन् ।

किंवदन्तीअनुसार यिनी सिस्नेरीकै अर्का थरी (गोपाल पौड्यालमै जोडिएको विन्द्रालो) पौडेलको वैमातृ वंशज हुन् भन्ने पाइए तापनि दहो र लिखित प्रमाणका आधारमा जोड्न सकिएको छैन । यिनको समय र स्थानको विषयमा भने श्रीसम्बत् १७७३ को फाल्गुणिपत्रको नवकल तथा वि. सं. १८८६ को श्री ५ राजेन्द्र विक्रमको पौडेलहरूको नाममा जारी गरिएको लालमोहरमा उल्लेख भेटिएको । उक्त 'फाल्गुणिपत्र' यस प्रकार छ—

स्वस्ति श्रीसम्बत् १६३८ श्रीसम्बत् १७७३ सालमीती वैसाख सुदी ६ रोज २ तदीने लीघीतं धनीक नाम बीसंपुका अंवल् मध्ये गोदावरी गाउँ वस्त्या बीश्वंबर पाठ्या पौड्याल् धनवेहोरीनीकनाम् डुक्रै पानी गाउँ वस्ने ब्रह्मा पाठ्या अचार्ज गत चाँदीका मोह रूपेजा अकेपी ३५० अक्षेरेपी तीन् सौ पचास् कर्जा लिया बाप्त् घरपर्च गर्नको र साहु तिनको लीयाको हो सोही रूपेजामा बीसंपुका अंवलमध्ये गोदावरी गाउँको हास्रो कुस बीर्ता पापो रोपनी १८ तस्को साँध पुर्व पहरे थोलो साँध दक्षीण रामाजीत वत्रीका बीर्ता बारीका आली र भोटेका कीपट् बेत्को आली साँध पश्चिमी सीध जीको गुठी बेत्को आली र भोटेका कीपट् को बेत्को आली साँध उत्तर मुलबाटो साँध येती चार कील्ला भित्रको वारी र सो जग्गाको लगापात स्मेत् सोही मोलमा सुक्री विकी गाली मोली फरीफार्छा गरी डल्लो गाली दीजा कीन्याको जगा पाको बेचन्याको दां पाको भनी मेरा मनोमान् खुशीराजी-सँग फाल्गुणिपत्र लेषी नीज साहूलाई दीबा यस कामका सांखि रामाजीत वत्री नैनसी पत्री १ राजबल पत्री १ नंदुपाठ्याय अचार्ज १ लेषक नीज ब्रह्मापाठ्या अचार्ज १ इति संवत् १७७३ सालमीति सदर शुभ—

गोदावरीका श्रीदामोदर ओङ्कासँग रहेको नवकलबाट ।

‘लालमोहर’ यस प्रकार छ—

श्री दुर्गा

स्वस्ति श्रीमन्महाराजाधिराजकस्य रुक्मा — —

आगे भवानिशंकर पाठ्या. कासिराम पाठ्या. पूर्णभद्र पाठ्या. जयमंगल

१. वि. सं. १७७३ को यस फाल्गुणि पत्रमा ऋणीको रूपमा उल्लेख गरिएको श्रीब्रह्मा पाठ्या आचार्ज जयनारायण आचार्यका ६ भाइ छोरामध्येका माहिला छोरा हुन् भन्ने कुरा आचार्य वंशावली (पृ १२) बाट याहा हुन्छ । उक्त आचार्य वंशावलीमा श्रीब्रह्मनन्द आचार्यका दाजु श्री हर्ष आचार्यको मृत्यु सन्नय वि. सं. १७५२ भनी उल्लेख गरिएबाट पनि श्रीब्रह्मानन्दको माथि फाल्गुणिपत्रमा उल्लेख गरिएको समय मिल्दो जुल्दो देखिन आउँछ ।

पाठ्या पौडचालके विसंपुका अम्बलमध्य सिसन्यारिको तिमिहरुको विती आँटि-
घरको वन्. मारुको डाँडो टान्याको छां कुँग्याको वन्. अघिदेखी पालि आको
तेस वनमा कसैलाई रुप काट्न न दिनु. दावलि लिसोपासो गरि सिकार पेलि
कालेज तित्रा मार्न न दिनु. कसैले लुकिचोरी जवदसंग वन् काट्चो. लिसो पासो
गरि. सिकार पेलि कालेज तित्रा मान्यो भन्ना. तेसलाई पक्कि अदालतमा पुन्थाई
दिनु तिमिहरुका ज्यूञ्ज्यू विसम्भर पाठ्या. प्रजापति पाठ्या विश्वामित्र पाठ्याको
जबदि जिल्लाका षेत दरिया बयोजिमको अगिवाको अधिवा कुतको कुत
दैदस्तुर टलसीलाई बुकाई षेत कमाउनु. जागीरदारले पोसमोस न गर्नु जागीर-
दारले सापट मागदा. वालिले पांभ्यासम्मको सापट मोहिले दिनु भन्ना वंदेजुको
मोहर गरिबक्स्यौ. आफ्ना षातिरजामासँग वनको हेचाहा चिताइ गरि. आफ्ना
आफ्ना जिल्ला षेतको चलन गर. ईति सम्बत् १८८६ साल मिति चैत्र वदि ११
रोश ७ शुभ — —

पछिलितर

मार्फत भिमसेन थापा मार्फत रणोद्धोत शाह मार्फत रणधीर सिह मार्फत
फत्यजङ्ग साह मार्फत रणजोर थापा मार्फत उदय गिरि मार्फत दल भंजन पाँडे
मार्फत जसपाउ थापा मार्फत अजम्मरसिह पन्थ

(सौदामिनी ३ भागमा प्रकाशित प्रस्तुत लालमोहरको सक्कल सुव्वा
डोलकेश्वर पौडेलको संग्रहमा छ ।)

माथिको फछ्यापित्रबाट विश्वम्भर पौडेलले श्रीसंबत् १७७३ मा गोदा-
वरीको लेत किनेको र लालमोहरबाट निजका सन्तानहरू लुभू सिस्नेरीमा रहेको
स्पष्ट हुन्छ ।

यो कुरा अनुसन्धेय छ कि त्यस समयका राजाहरुका सबाल सनद आदि
र भक्तपुर काठमाडौंका राजाहरुका सन्धिपत्रमा पनि प्रजापति पाठ्याका साथै
'साक्षी' आदिको रूपमा विश्वम्भर भाजु भनेर लेखिएको पाइएको छ । त्यहाँ
'पौडचाल' थरको उल्लेख नभएकोले विश्वम्भर पौडेल र विश्वम्भर भाजु एकै
व्यक्ति हुन्, वा अलग हुन्? अर्को कुरा विश्वम्भरको पितृ पितामहहरुको नाम
पाइएको छैन । त्यसैले गोपाल पाठ्या पौडेलकै वंश वा अरू कुनै वंशमा जोडिने
हो निश्चय गर्न नसकिएकोले विश्वम्भरका वंशजहरुले विशेष अनुसन्धान गर्नु
पर्ने देखिन्छ ।

प्रजापति पौडेल (पुस्ता ३३)

यिनी 'गोपाल पौडचाल' का माहिला नाति हुन् । सिस्नेरीका 'आँटीघरे'

बृन्दका मूलपुरुष पनि हुन् । यिनको विषयमा माधवप्रसाद पौडेलत्थंग रहेको
लगभग डेढसय वर्ष जति अघि लेखिएको वंशावलीले "काठमाडौं, पाटन र
मादगाउँ यी तीन शहरका गोरुडले मकवानी राजा स्मैत ल्याई पाटनका चारै
राजालाई एकै आसनमा बसाई था गराउन्या निज प्रजापति पाठ्या" भनी
उल्लेख गरेको छ, जसबाट तल्कालीन उपत्यकाको राजनीति क्षेत्रमा यिनी
महत्त्वपूर्ण व्यक्ति रहेको स्पष्ट हुन्छ । यिनलाई राजा सिद्धिनरसिह मल्लका
छोरा राजा श्रीनिवास मल्लबाट आफ्नै घर जग्गाको साँधमा वि. सं. १७३४ मा
विती दान मिलेको तात्रपत्र "सौदामिनी" पत्रिका भाग ३ मा प्रकाशित
भइसकेको छ । सो परिशिष्टमा दिइने छ ।

३३. गोविन्द

३४. गौतम (जेठा पाण्डितमेटका पुर्खी)	रामचन्द्र	देवहरि
३५. लक्ष्मीधर		
३६. लक्ष्मीनारायण (जेठा)	रत्न	
३७. विद्यानन्द	नीनी	
३८. धर्मानन्द		विजयानन्द
३९. हरिलाल	गोरीपाढ़ुर X	
४०. शिवनिधि		

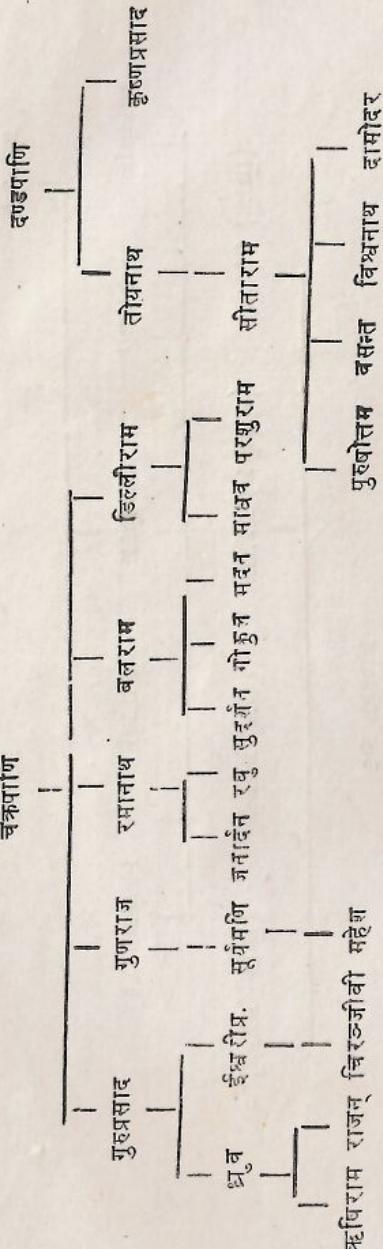
गोदलाल	लेखनाथ (गोपाल)	प्रेमनाथ
एकताथ	राम कुण्डि बद्री	विश्वनाथ आरमाराम

राम	कुण्डि	बद्री	विश्वनाथ	आरमाराम
अनन्त	हरिहर विनोद	प्रमोद अमोद	अरुण शिवनाथ	दीपक दिवाकर
प्रवीन	विवेक प्रशान्त			

३८. लक्ष्मीधर	रामभद्र (कान्च्छा) (बलभद्र)	हरिदत (काशी)
३९. पश्चोत्तम		
४०. शिवदत (काशी)	विष्णुदत (काशी)	रामदत (चरीडेल)

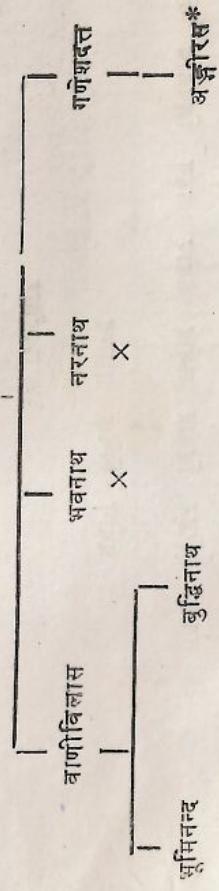
काशीनाथ
दण्डपाणि

चक्रपाणि

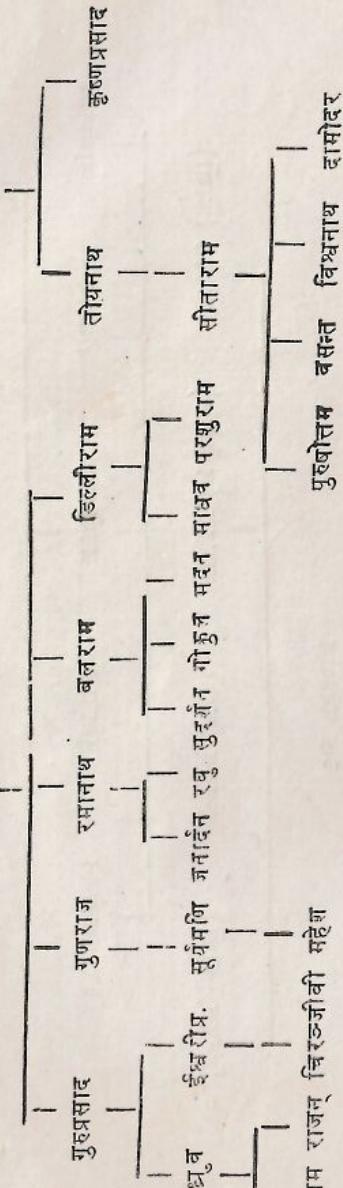
ऋषिपाणि राजन् चिरचलजीवी सहेश

३९. जीवनाथ

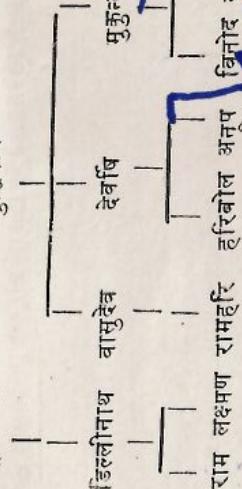
* यो पुस्तक तथार पाँच दिनवाट पाँच कुताइवत्ता हलसंबधी गतकारी को उपयोग गरिएको छ।

दण्डपाणि

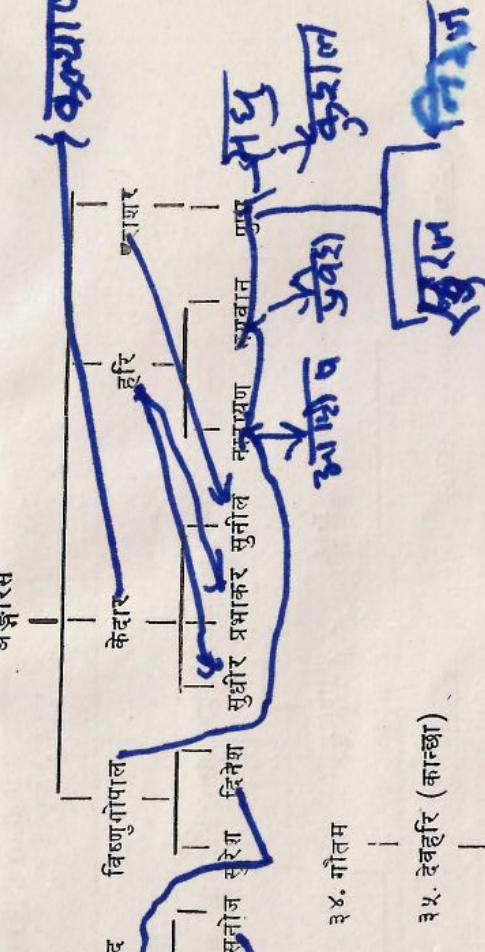
ऋषिपाणि राजन् चिरचलजीवी सहेश

भूमिनाथ

* यो पुस्तक तथार पाँच दिनवाट पाँच कुताइवत्ता हलसंबधी गतकारी को उपयोग गरिएको छ।

अङ्गीरस

३४. गौतम

३५. देवहरि (कान्ता)

३६. चक्रिष्ण

३७. हरिनारायण

३८. श्रीलाल

३९. नाराननदत्त

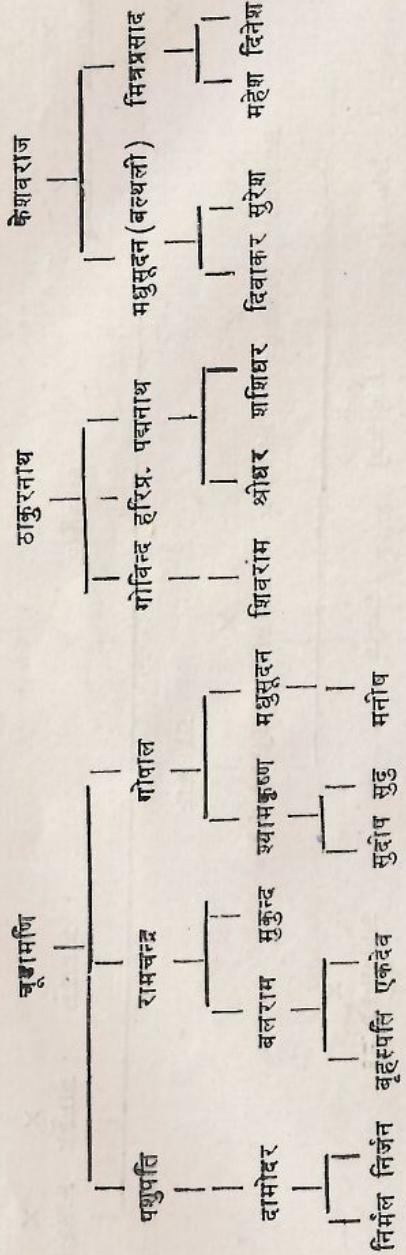
रामनाथ

केदारनाथ

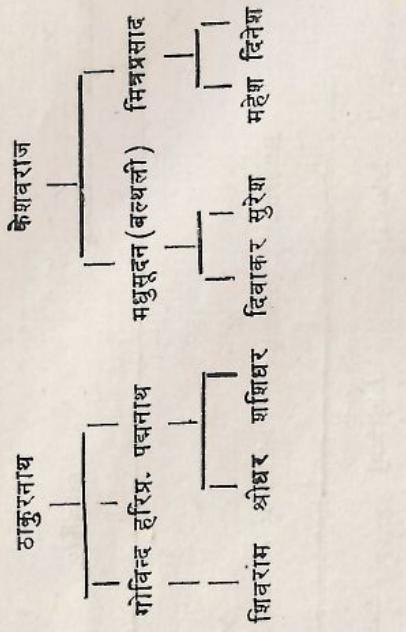
३९. नाराननदत्त	के दारनाथ
४०. चलभद्र	दहिलाल
४१. देवहरि	सहदत
४२. लोकराज	दामोदर
पठानद	
पुष्टराज	आहमनाथ
	कीर्तनाथ
	राजाराम
	वाल्मीकि
रामराज	मनोज श्यामकृष्ण
	प्रमोद मुदन मुमन
	तानीराम धर्मराज*
	कुलराज कपिल
हेमराज	
	कुलबहादुर
	बालकृष्ण
	उपेन्द्र राजु सरोज सुरज
	सुदीप
रामराज	मनोज श्यामकृष्ण
	प्रमोद मुदन मुमन
	तानीराम धर्मराज* कुलराज
	कपिल
पठानद	
पुष्टराज	आहमनाथ
	कीर्तनाथ
	राजाराम
	वाल्मीकि
रामराज	मनोज श्यामकृष्ण
	प्रमोद मुदन मुमन
	तानीराम धर्मराज* कुलराज
	कपिल
गोविन्द	
३३. गोविन्द	
३४. गङ्गराम (माहिला लामाटारे)	
३५. काशीराम	कपिल
	गोपाल
	जयनारायण
३६. कमलापति	
३७. प्रजापति	पुण्यशील
	३९. कृष्णननद वासुदेव
३८. देवनारायण	
	वसिंठ
	विश्वामित्र
	परमामनद
३९. गणपति	रामचन्द्र
	मे. लक्ष्मण
	श्रीकान्त रमाकान्त
नाराननदत्त	
	ठाकुरताथ
	केशवराज
	लंगलानाथ
	कुडामणि
ननदलाल	प्रभुनाथ
X	X

* यिनको सौजन्यवाद लोकराजको सङ्ग्रहको पुस्तावली पाइएको हो ।

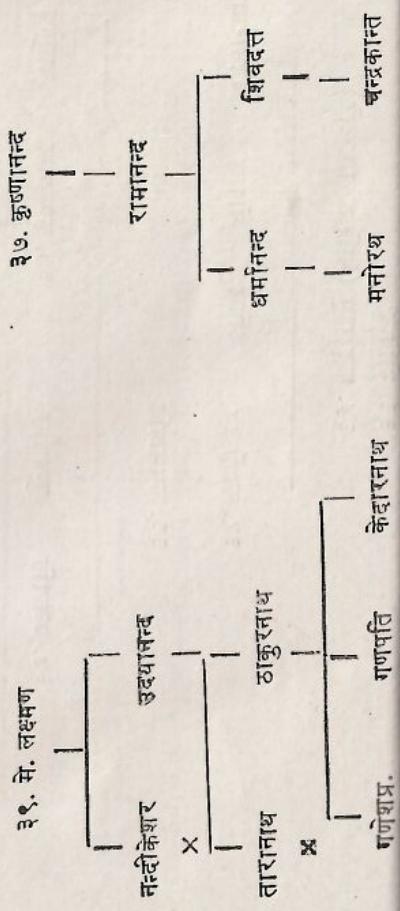
कुडामणि

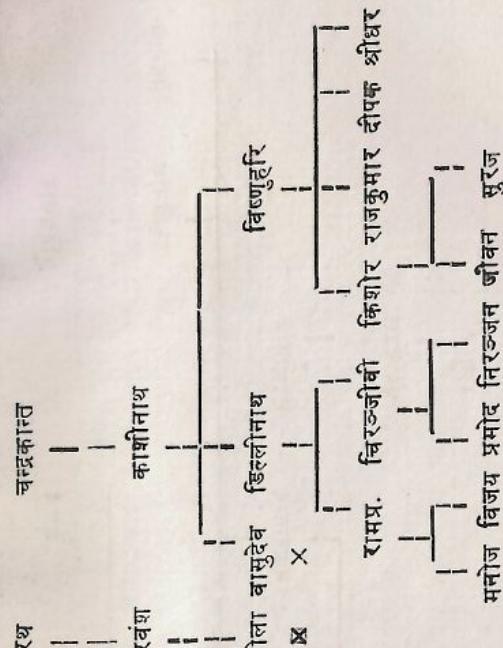
केशवराज

३९. मे. लक्षण

३७. कुण्डानन्द

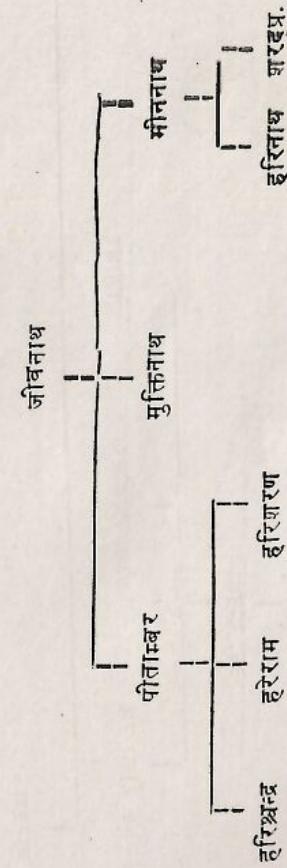
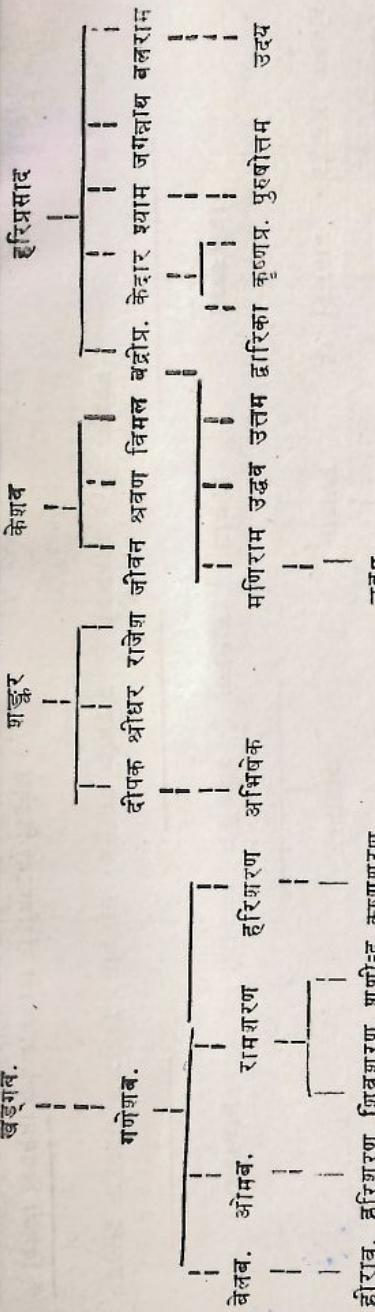
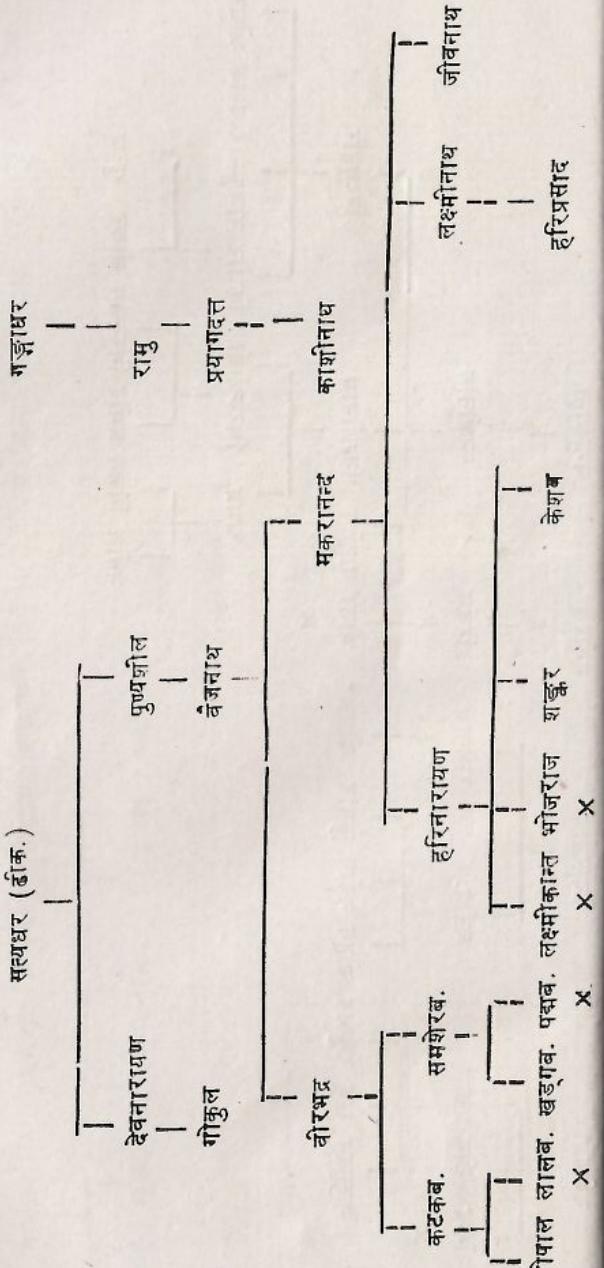

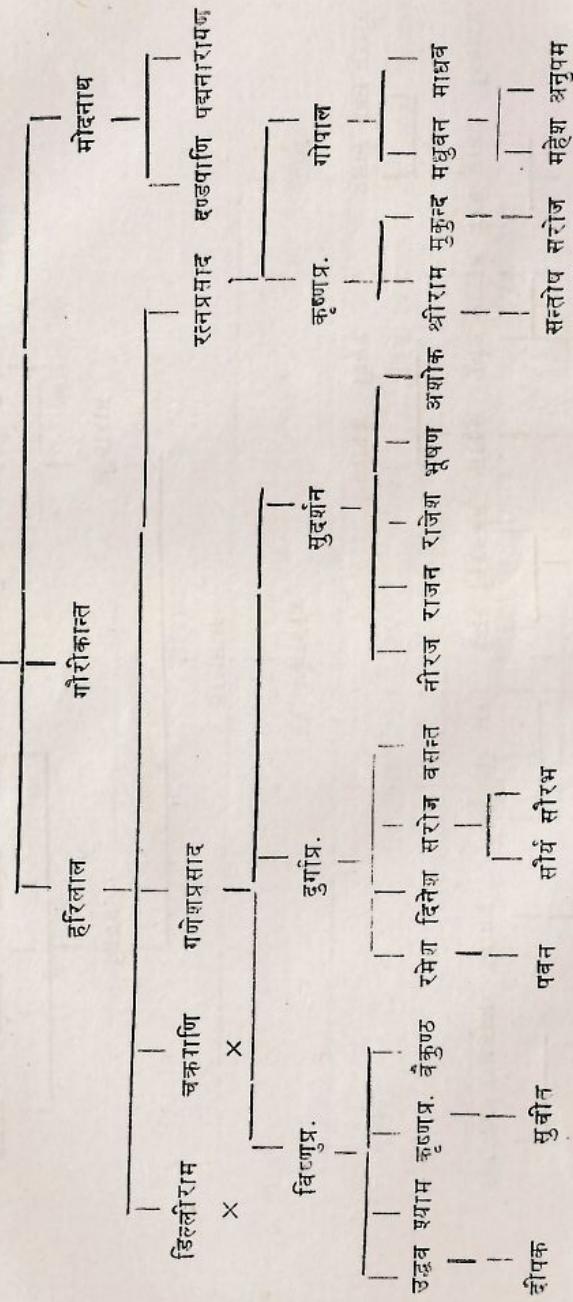
* पितैको सौजन्यवाट सेजर सक्षमणको सडगहको वंशावली पाइएको हो ।

३३. गोविन्द
३४. भूषण

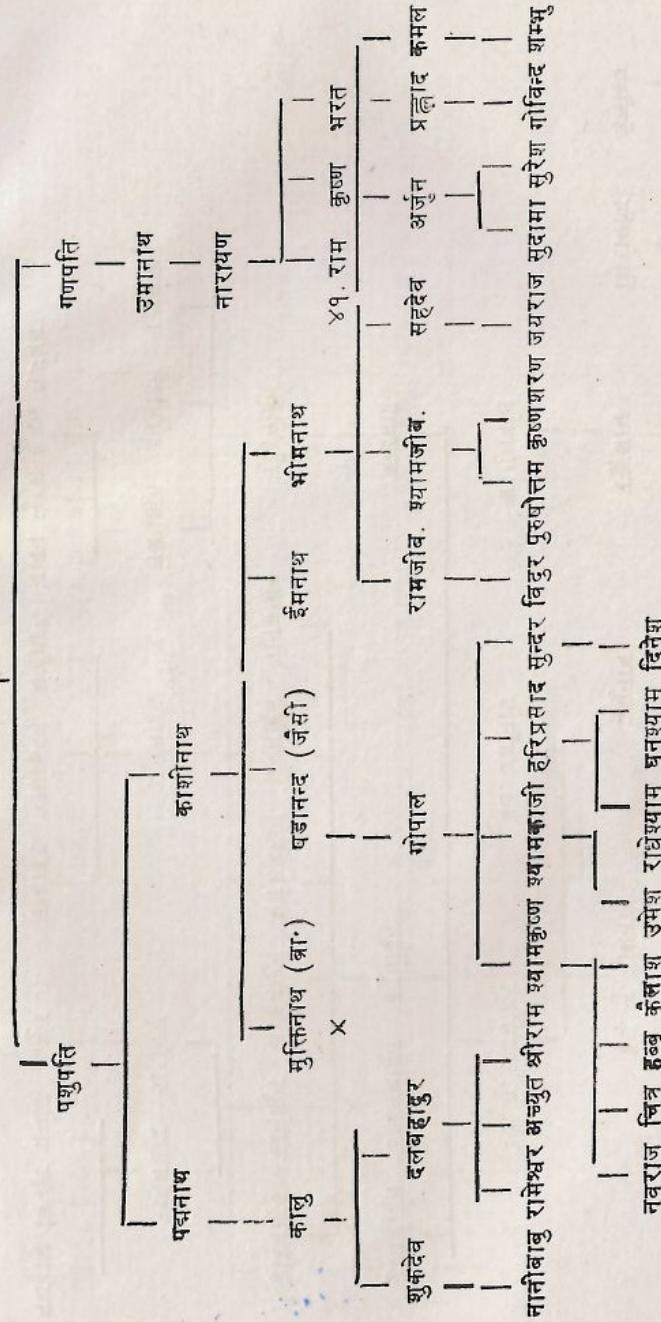
३५. अग्निश्वर

सन्धार (द्वीक)

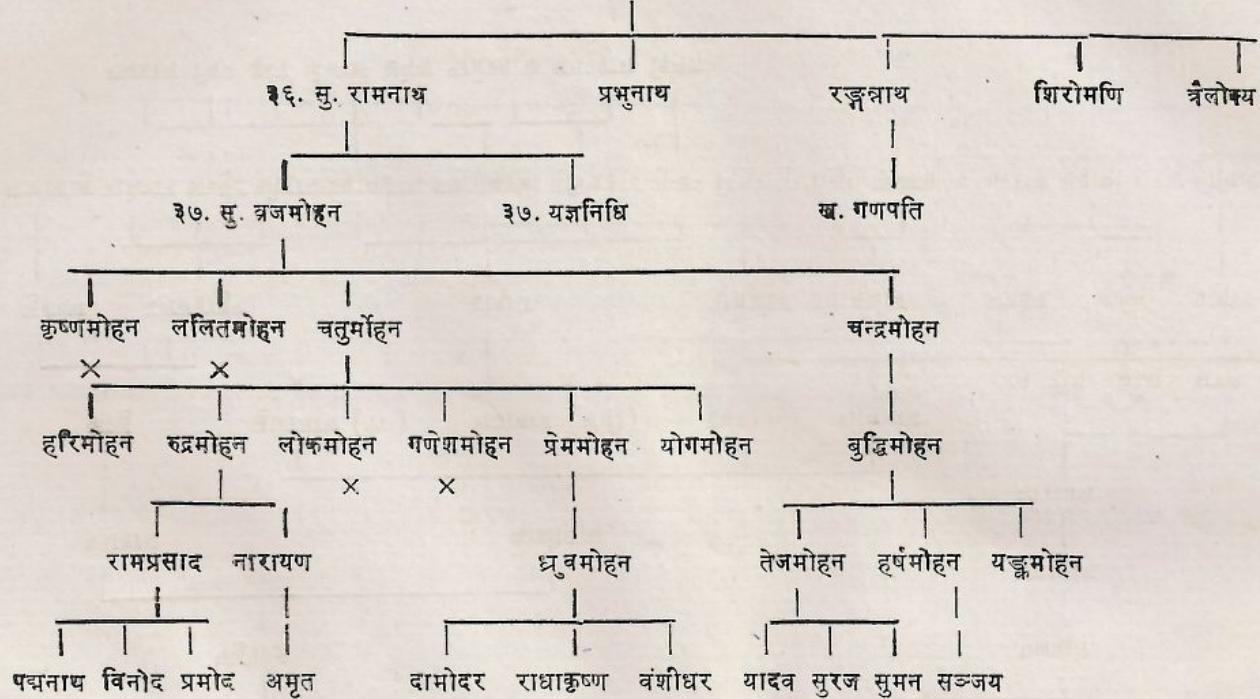

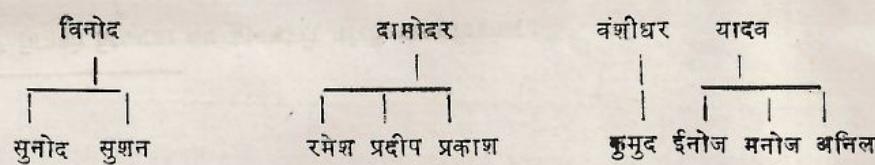
३७. लीलाधर (ईचुडोल)

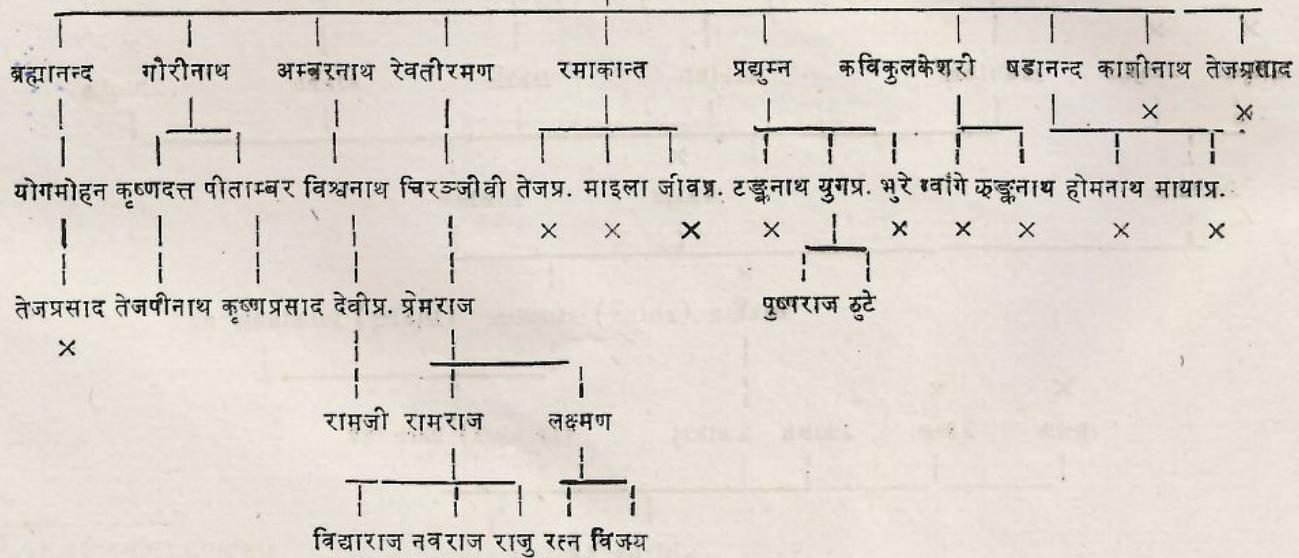
३५. रामकृष्ण* (लुंभूले) (१९७९ मा स्वर्गीय)

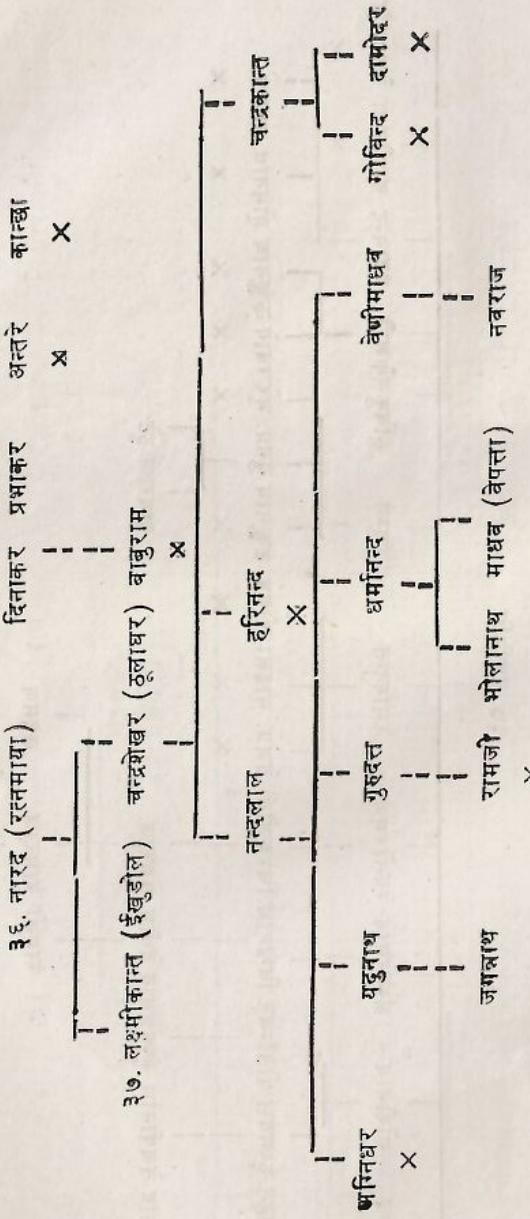

* यिनको विषयमा थण जानकारी परिप्रिष्टमा दिइनेछ ।

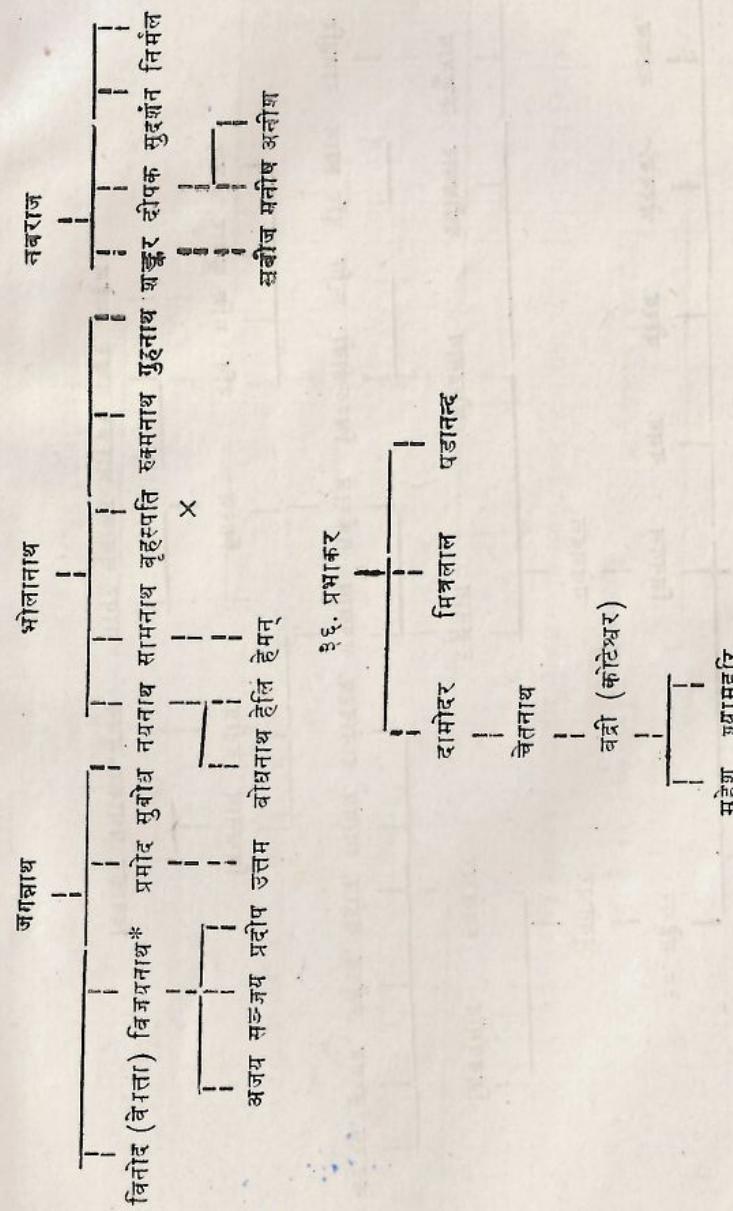

३७. यज्ञनिधि

* यिनको विषयमा यप जानकारी परिचिटमा दिइसिए ।

* यस वंशावलीका संपादक ।

३७. लक्षणीकान्त (ईखुडोल)

३८८ व मबहादुर (मोतीठार)

३८. भैरवव. (ईखडोल)

```

graph TD
    Root[भारतकवहाट्टुर (भारत)] --- Bharat[भारत]
    Root --- Titlak[तितलकवहाट्टुर]
    Bharat --- Setai[सेतै]
    Bharat --- BharatB[भारतब.]
    Setai --- X[X]
    BharatB --- Ramvah[रामवहाट्टार]
    BharatB --- Dolkav[दोलकवहाट्टुर]
  
```

ਡੋਲਵਹਾਉਰ

रामबहादुर

पूर्णवा.
कृष्णवा.

पुण्यव.

शिवहरि कृष्णहरि

二三

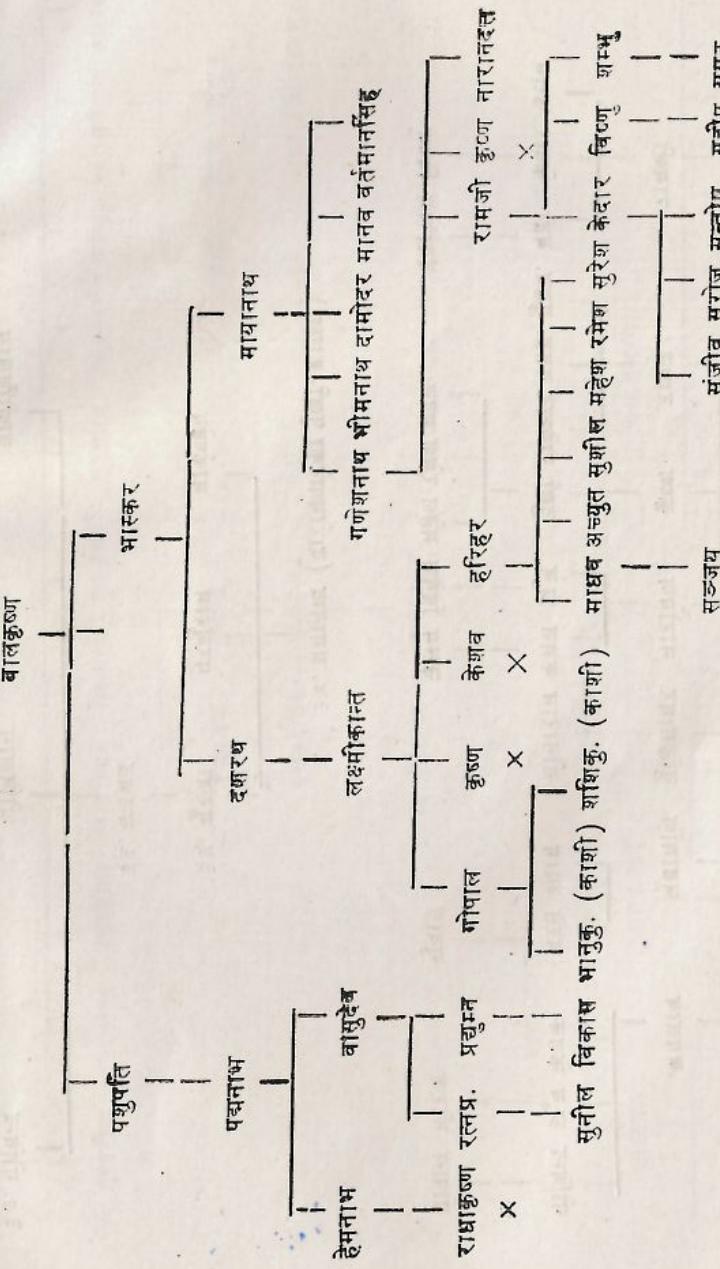
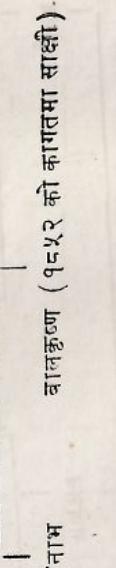
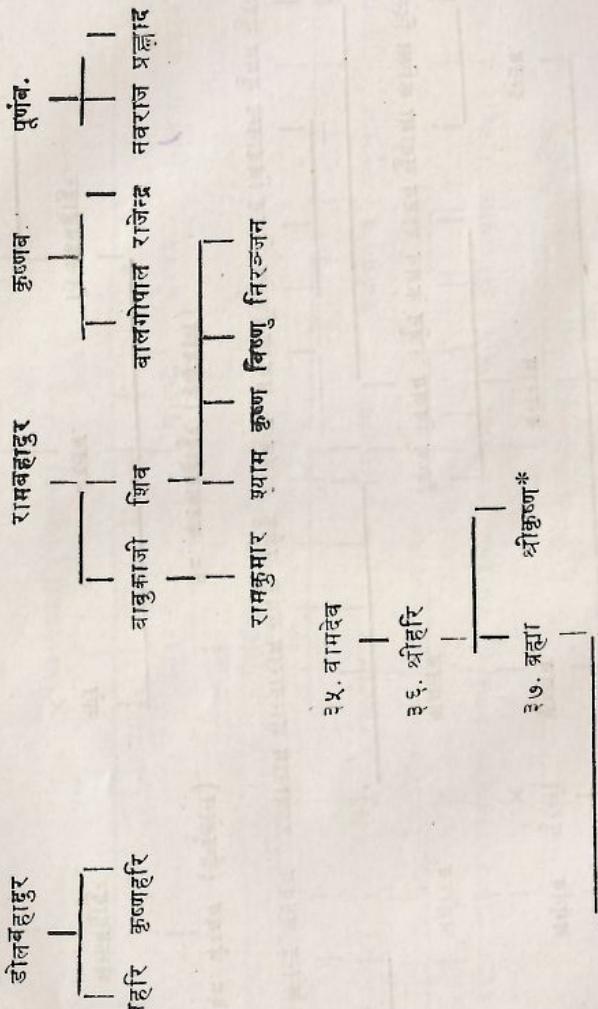
੩੩

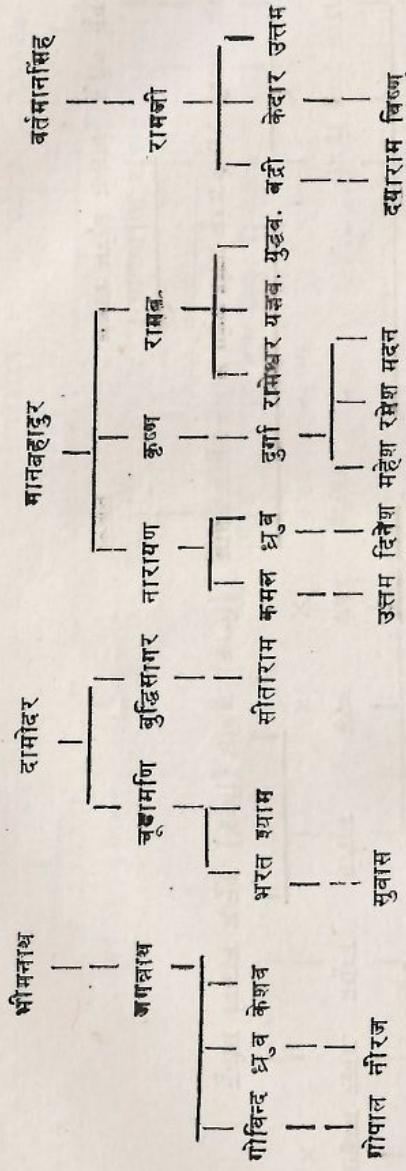
३७. ब्रह्मा

३४

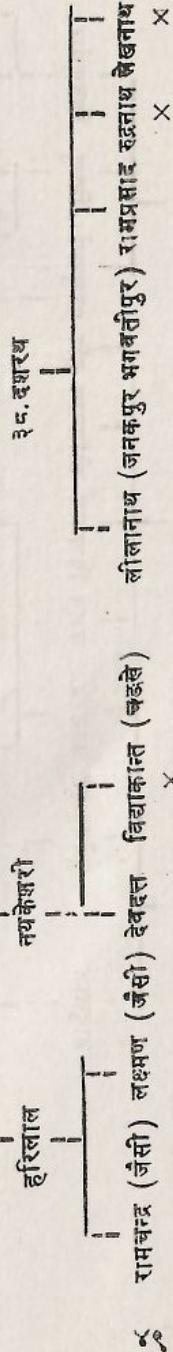
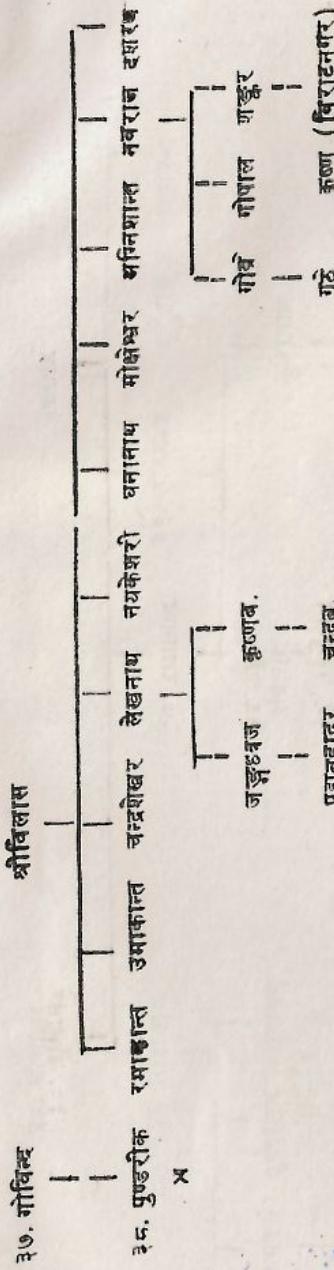
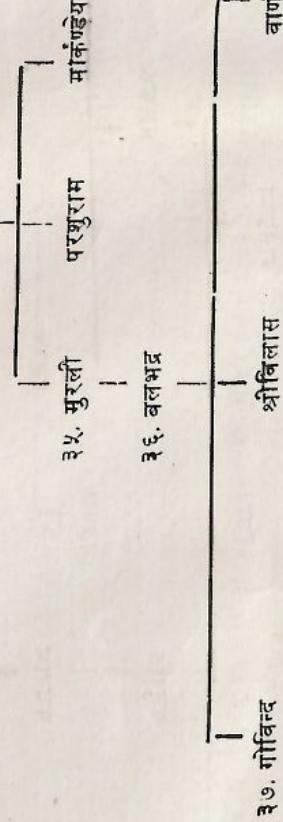
वालकृष्ण (१८५२ को कागतमा साक्षी).

* वि. स. १५४४ मा कामाटारमा रामचन्द्रको मन्त्रिद्वयताई विषेशरत्नाई पुजाहारी गराई २० मुरी माटो खेत गुठी राखिका ।

३४. प्रमानन्द (दारीमपाटेका पुखी-कान्द्या)

देवदत

रामप्रसाद

लीलानाथ

बाबुलाल पूर्णचहाड़ अम्बरब. केशव विश्वनाथ कीर्तिनाथ हरि परशुराम विष्णु शिवकुमार
 रामचंद्र (बालकोट) गणेशब. श्यामद. शम्भुव. पुष्पराज प्रदीप निरोज शरद्कु. श्रीकुमार
 गोविन्द मुद्देश्वर माधव नारायण केदार रमेश रामेश्वर राजेश्वर शिवब.
 रामेश्वर रमेश मुद्दीप

३५. परशुराम

३६. हरि

३७. रामानन्द

३८. लीलाधर

३९. तारानाथ

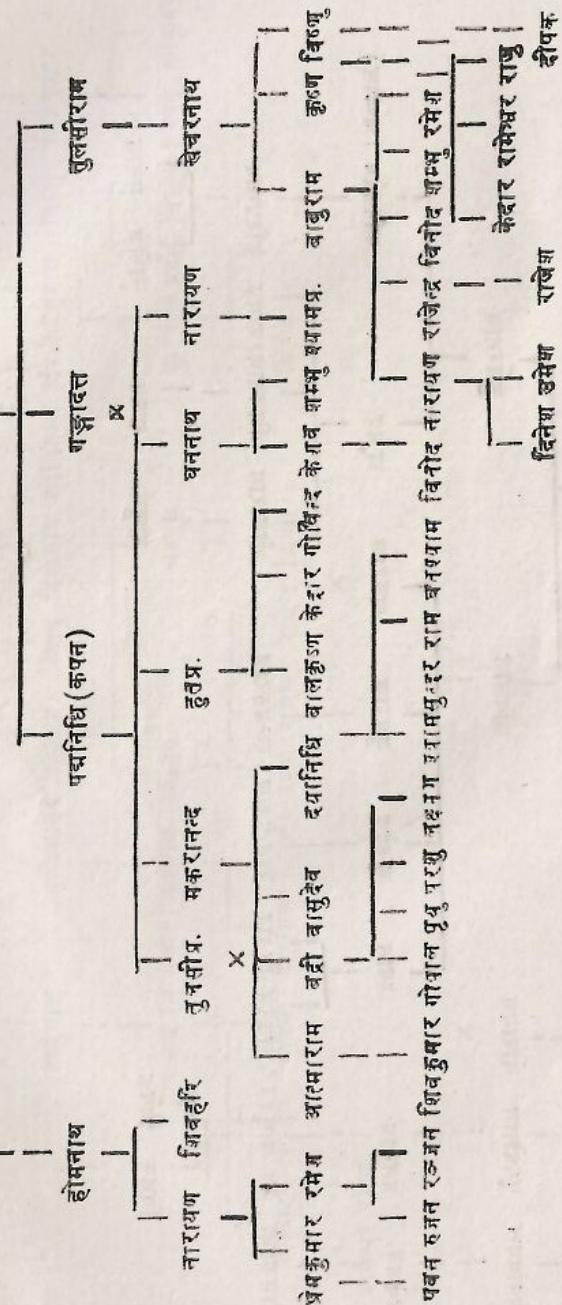
जयभद्र

३८. लीलाधर
 प्रथगदत पुरुषोत्तम नारायण चित्तलाल बुद्धेनाथ
 गणेशब. प्रेमनाथ विष्णु शुक्रदेव गुणराज भवराज धूब्र. कपिलदेव (चण्डोल)
 रामकांजी डा. वासुदेव* लक्षण विनोद रामगोपाल रघुनंदनराज सीताराम शिवनाथ रामप्र. हरिप्रसाद
 विचेष विचेष

३९. प्रभुता

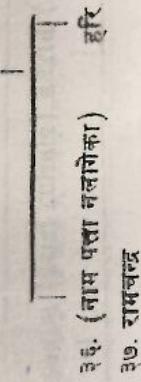
३९. प्रभानन्द

३५

प्र

३५. परकुराम

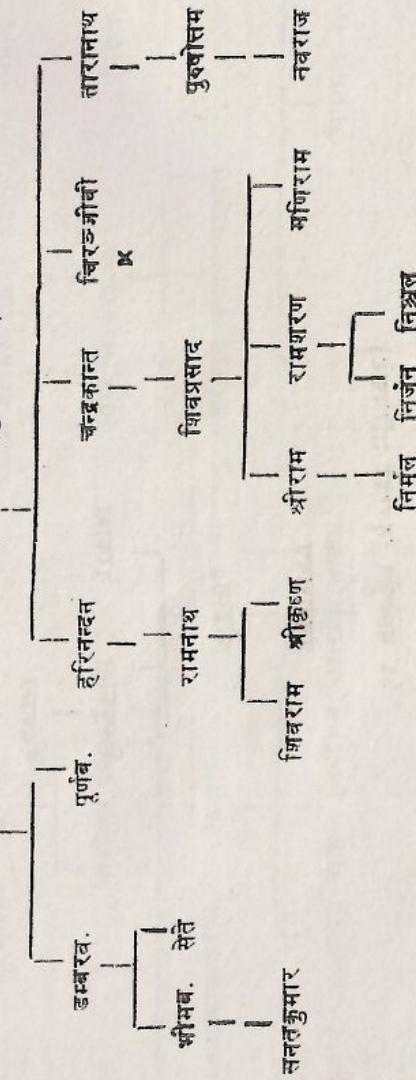
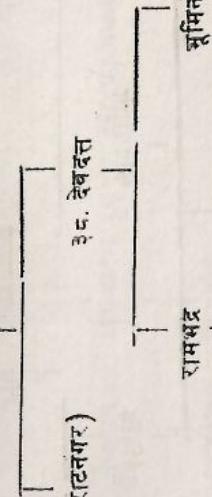

३५. (नाम परा नलगेका)

३५. रामचन्द्र

? (विराटनगर)

३५. देवदत

दम्भरव.

पूर्णच.

हरितद्वाद

विवाह

पुष्पोत्तम

ताराताथ

भीमध.

सेतु

रामताथ

पुष्पोत्तम

ताराताथ

शिवराम

श्रीकृष्ण

श्रीराम

शिवराम

ताराताथ

सनतकुमार

निंजन

निंजन

निंजन

निंजन

३६ माकंगडेय (ठुलाघरे दारिमपाटे)

५८

四

विष्णु कान्त चरकाल

लेखकान्तर

तरिक्के वालेन्ट मस्तक चिरची (हेटोडा यातोमाटे) बलाम (मंगे) इष विश्वास शिवाहटि रमेण

जनतादिन दरिद्र वस्तु मध्यव चिरञ्जीवी (हेटीड रातोमटे) बलराम (झैपे) रघु विष्णवनाथ शिवहरि रमेश

३३. प्रजापति (अंटीघरेका पुखरी)

Digitized by srujanika@gmail.com

卷之三

- 1 -

१०८ विजयनाथ रामकृष्णन

अनेक वीरभद्र रामभद्र लक्ष्मीनारायण रघुनाथ

卷之三

卷之三

— 1 —

प्राचीन विजयनगर का इतिहास

नेतनाथ सीताराम वटी माधव * शम्भु केशव हरि दामोदर रामेश्वर लक्ष्मण.

प्रयामसुन्दर वालमुकुन्द राधाकृष्ण उपेश उदुव युलोचन मनोज सतोज सरोज राधेश्याम विनोद नवीन

३४. विश्वामित्र

३५. विश्वामित्र	सदाचालन	शिवनारायण	रामकृष्ण	रामभद्र	श्वानीश्वर
३६. ब्रह्मपति	चामु	देवनारायण	राधाकृष्ण	हरिनारायण	गोहुत्तम
	दण्डश	किशन	धर्मपति		
	काशीनाथ				
	जनादेन				
	टीकाराम				

* ये पुस्तक तथार पार्दा चिनीकहों रहेको वंशावली पनि उपयोग गरिएको छ।

३६. ब्रह्मपति

३७. लक्ष्मीनारायण	बिठुनारायण	नारायण	रुपनारायण	देवदत्त	प्रयागदत्त
गजाधर	श्रीबच्छ	विश्वामित्र	कृष्णराम	तीलकण्ठ	शिरोमणि

पद्मनाथ विश्वनाथ लक्ष्मीनाथ कीर्तिनाथ पशुपति जीवनाथ गोपीलाल

पशुपति	गोपाल

वनमाली देवेन्द्र

३७. लक्ष्मीनारायण

३८८ रामलीला

—

३९. राधारमण

चेतनाय मुक्तिनाथ

प्रभात प्रकाश सूरमन सूरज सुजन राजेन्द्र योगेन्द्र जीवन

गावत्स सुयानीध लोकनाथ रूपनारायण

डोलकेश्वर
रामजी

गिरिराज (दाजिलिङ्ग) पीताम्बर हरिप्र. ब्रह्मप्र. रामप्र. टेकब.

हार्य, पूर्णदीक्षा रुप, गोविदव, भक्तव, विष्णव, राजेन्द्रव, विक्रम विष्णु, कृष्ण रामशरण शङ्कर विक्रम राम लक्ष्मण सत्यंग महेश

प्रभात प्रकाश सूरमन सूरज सुजन राजेन्द्र योगेन्द्र जीवन

३१. सूर्यनिधि

बोधनिधि

त्रिवेदीनिधि (बानेश्वर) भैरव पडानन्द विण रामप्र. दामोदर

वाजयप्र. प्रसोदप.

१० डॉलकश्चर

विश्वनाथ बद्री केदार

रव षड्गानन्द विठ्ठ रामप्र. दाभोदर

प्राची

१. अद्यता.
वस्तु वार्षिक
योगेन्द्र
हेमान

३८. रामलाल (कन्धा छारा)

गोवन्द	विश्वामित्र	प्रजापति	रामताथ	शङ्कुप्रस
	X	X	X	X
प्रेमनिधि	दिल्लीराम	उमाकान्त	X	
	X	X		
५९ बही	साध्वि	युवराज (वित्तवम)	गणेशब.	

49

४१. बांदी

तोपराज

पाण्यव.

शङ्कुप्रसाद

घनानाथ लोकनाथ

कुण्डराज रत्नराज

रामप्रसाद

दीनानिधि

हिलेपा गणका

विष्णुराज

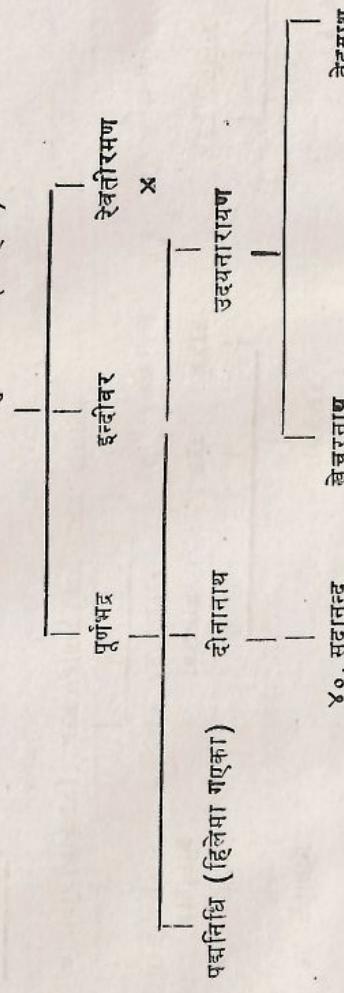
कृष्णराज कृष्णलाल रमेश

रामकृष्ण

दिवाकर मधुकर प्रभाकर

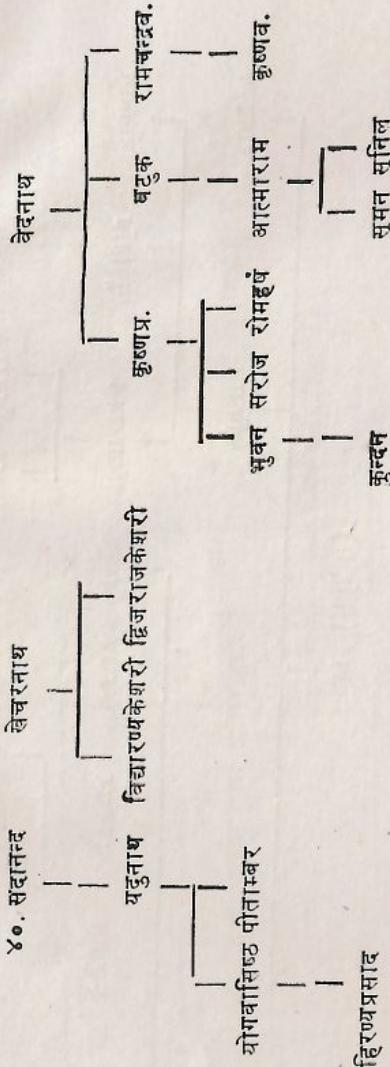
४६. बृहस्पति

४७. विष्णुराजपण (माहिला)

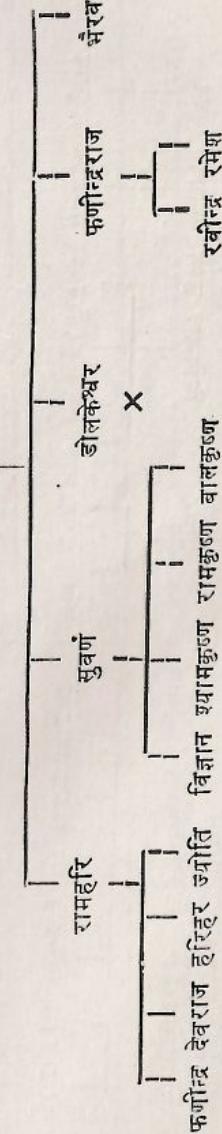

४०. सदानन्द

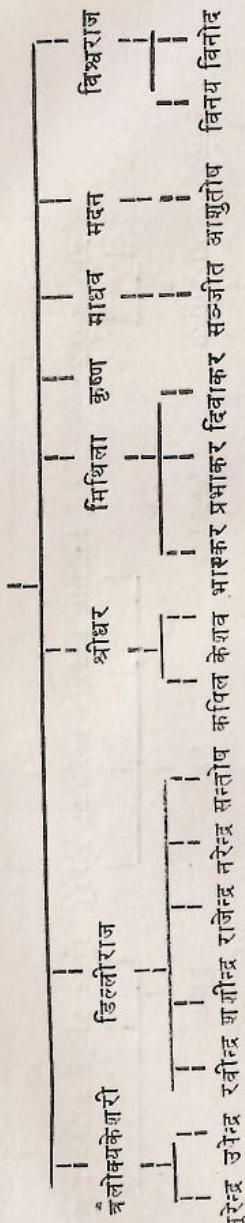
वेचरनाथ

४९. विद्यारण्यकेशरी

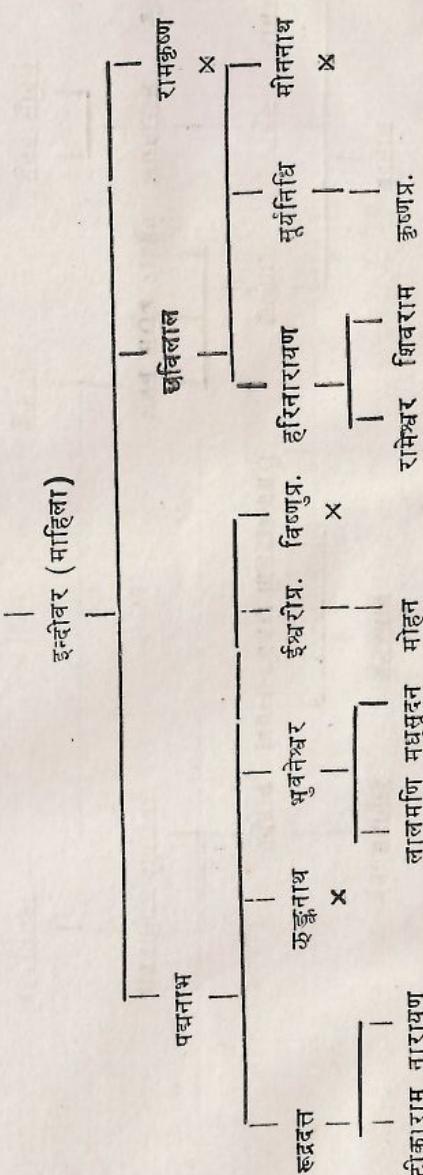
४१. हिंगराजकेशवरी

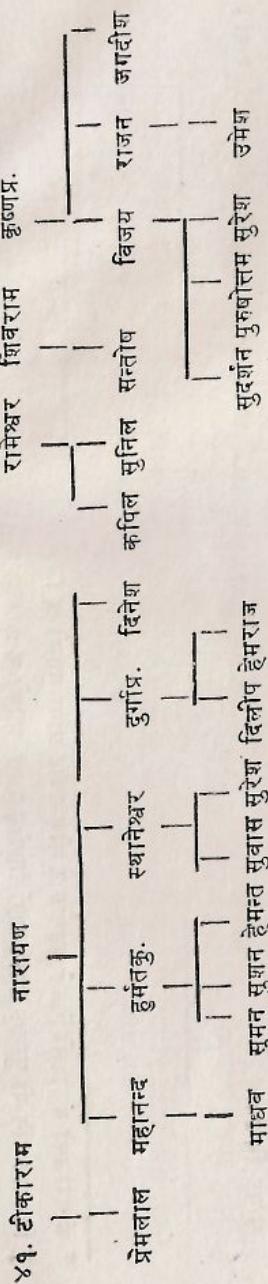
मुरोद उपेद रवीन्द्र शारीन्द्र राजेन्द्र नरेन्द्र मन्त्रोप कपिल के शव भास्कर प्रभाकर दिवाकर सत्यंजीत आशुतोष विनय विनोद

सत्प

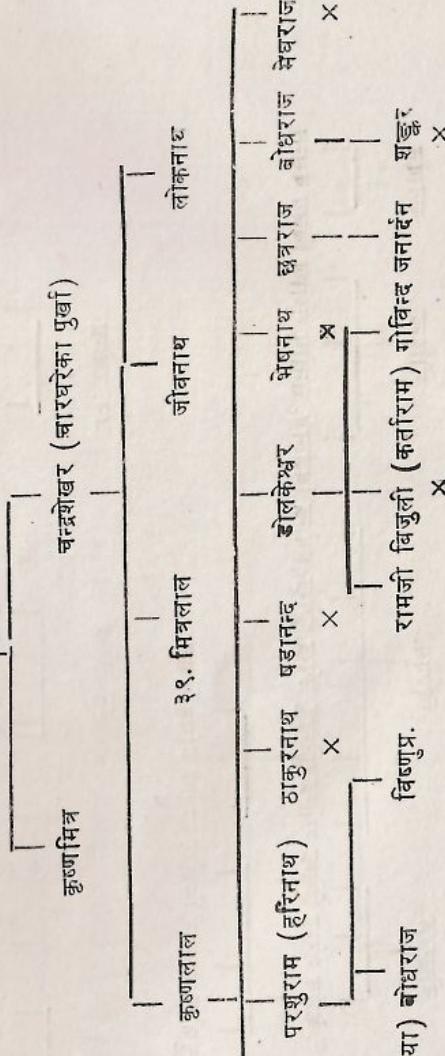
३७. विष्णुतारायण

४१. टीकाराम तारायण

३७. नारायण (वृहस्पति का सार्हिला छोडा)

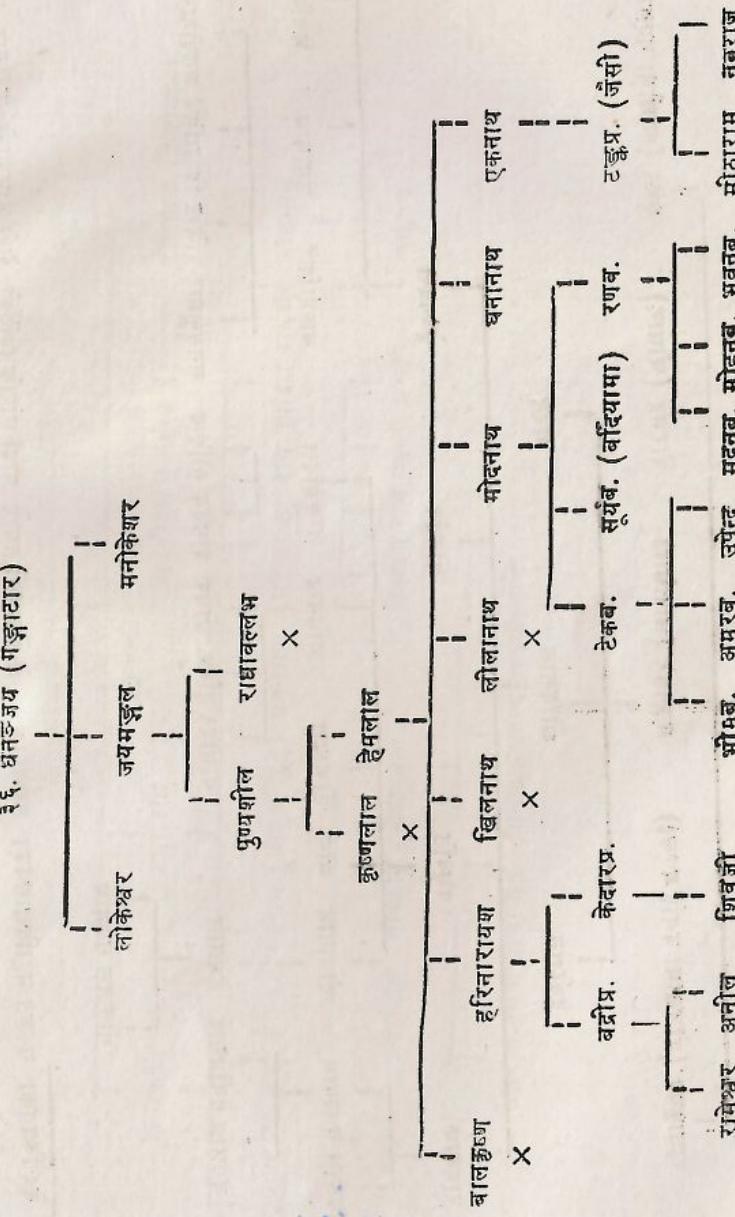
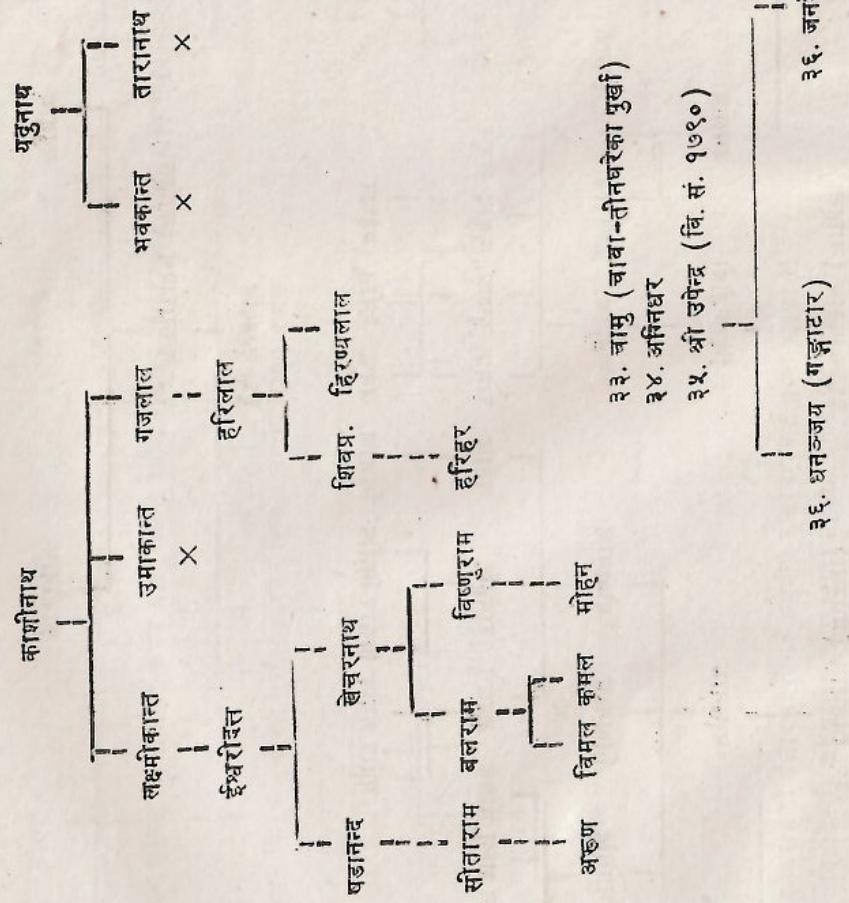
कोषराज
 वीधराज
 विष्णु
 गोविन्द
 जनादेन
 पुकर भोलानाथ गोपाल* के शब्द नरेन्द्र शैलेन्द्र रवीन्द्र सुरेन्द्र† उपेन्द्र धूमेन्द्र कवीन्द्र विजानप्र. सनतोष मुशील विजय वसन्त
 उमेश किरण दीपेश मुशील भास्कर किशोर सनदीप अभिमतकिशन

४१. रामजी
 दामोदर मदन वासुदेव
 सागर विश्वनाथ
 विष्णु
 नरेन्द्र
 निरीष क्षितिज
 किण शेखर

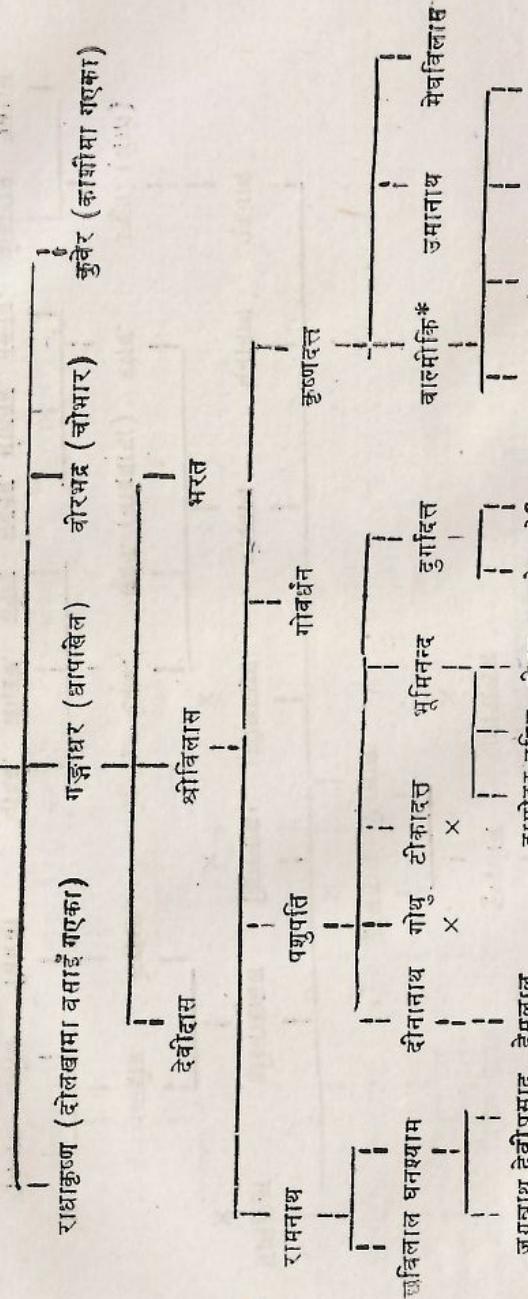
* कोषराजको वंशावली यिनके सहयोग र सौजन्यवाट प्राप्त भएको ।
 † यिनवाट पनि यो पुस्तक तयार पार्दा सहयोग प्राप्त भएको ।

३१. मित्रलाल (माहिला)
 हरेराम शर्मभु माधव सुदर्शन रामहरि
 प्रदीप सुदीप दिलीप निलीप विजात अनन्प नवीन महेश्वर
 रामप्रसाद विश्वनाथ गोपीनाथ
 प्राणनाथ
 चिरञ्जीवी
 लक्ष्मीप्र. कृष्णराज हरिप्र. (जनकपुर) रामजी तेजप्र. भैरवप्र. (हेटौडा).
 विष्णु
 नरनाथ
 होमनाथ

३२. बृहस्पति
 काशीनाथ
 वृहनारायण (काहिता)

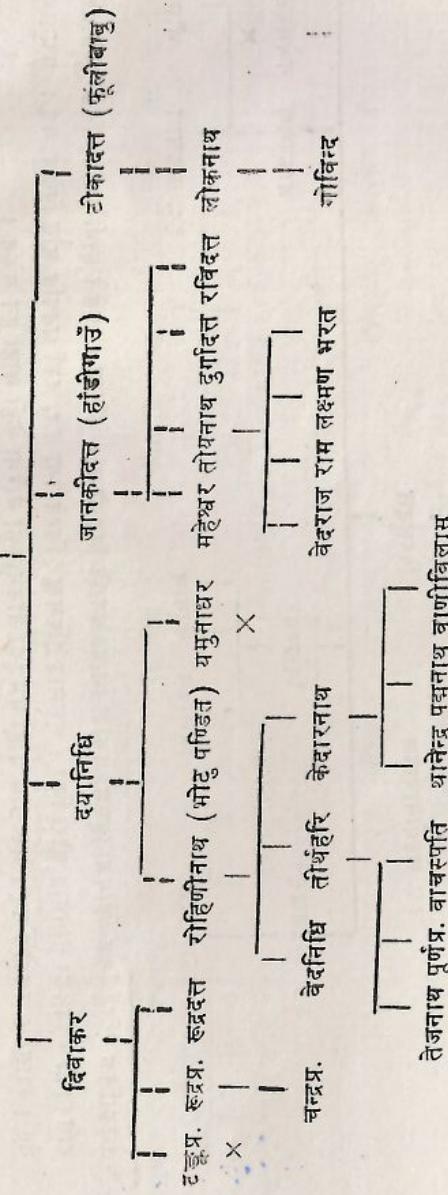

३६. जनसेज्य (धारपंचित)

* वेद विषयका संस्कृत महाविद्यालयका प्राच्यापक ! यो दंशावली तयार पार्दा धारपंचितपट्टिको केही जातकारी उहाँबाट प्राप्त भएको हो ।

३८. भरत

३४. हरिणझुकर (काहिला)

३५. वशीनोपाल

लक्षण

३६. लक्ष्मीनारायण

विष्णुदत्त

३७. चन्द्रघोषर

विश्वमर

तीकरमण गणेशदत्त रामकान्त

कान्तिदत्त विलोचन नरनाथ

३८. नन्दलाल शीमलाल

* ग्रामकालिक ऐतिहासिक कागजातहस्तमा प्रजापर्तिभन्दा अगाडि पिनको नाम जोटिंछ । यसले हामीले प्रजापतिको दुर्दत्तमा यिनलाई राखिका हों । पिनका सतीमाइ छोरा थिए । पक्षमाइ हरिणझुकर भिसनेरीमा बढे, अर्का ध्रतपति चाँगु पिलेत गए । एचनाभ गोदावरी गए । वामसदेव जग्होल गए । अह नाम थाहा नभएका तीनभाइहो बारेमा केही थाहा हुन सकेन ।
† टीकिकलका पौडे लहर्का अनुसार विश्वमरका भाइ विश्वेश्वर पौडेल मल राजासेंग कुस विर्ता पाई द्वीराती (भेडुक्ता) या गई वस, तिनका वंशजहरू द्वीराती, टीकिकल र गोतामेथोकमा छन् ।

कान्तिदत्त विलोचन

३९. नन्दलाल

भोजराज (भैमालथली) फिले चूडामणि लाकनाथ
हेमनाथ मेघनाथ कोमलप्र. कृष्णराम तोकनाथ चूडानाथ
पुकर शिवहरि उद्धव वैकुण्ठ तिरङ्गजन धीरेत जीवन कृष्णप्र. (सितामञ्जुल) रामेश्वर माथ टेकनाथ उराक्षाथ दुरेरेत श्रीप्रसाद
नीरज सरोज बालकुण्ठ दिवाकर दीपेश

४०. शीमलाल

४१. ल. छाविलाल

वासुदेव तृफाल रामनाथ विनोद
गणपति हेमन्त यूमन शुद्धिन
४२. प्रेमचार्य

सुदीन

४३. राजु

४४. प्रेमचार्य

प्रयागदत्त	शिवदत्त	३६. जयनारायण ३७. ऋषदत्त ३८. मुहिनाथ	देवर्षि ? पृथ्वीधर
बद्रीनाथ	प्रतापकेशरी (बीरगड्ज)	कुलकेशरी मोहनकेशरी (नेपालगड्ज)	
देवतनकेशरी	सीनद्युर्धकेशरी चन्द्रकेशरी	तरेश्वरकेशरी दिल्लीदेवकेशरी (पाटन)	
ललितकेशरी	अनङ्गकेशरी	उपेन्द्रकेशरी भुवनकेशरी	गोविन्दकेशरी विज्ञानकेशरी
पुण्यकेशरी अर्जुनकेशरी	शारिंशभूषण विनोद	शास्त्र शारद अनिल	कञ्चनकेशरी
			शतिहारी किरणकेशरी

* व्याकरण विषयका प्रकाण्ड विदान्, संस्कृत महाविद्यालयका स्थापनाकालदेखिका प्राच्यापक, श्रीमुख रामचन्द्र पौडेलले यो विषयको तदार पार्दा तिकै परिक्षम गर्नुपर्यन्तको छ । साथै यस ग्रन्थमा दिइका कुनैवेवताको परिचय दिए नहुन्छ ताहाबाट प्राप्त जातकारीको उत्पन्नेग गरिएको छ ।

卷之三

३६. देवरपि (साहिला ?)

卷之三

३६०.

प्रदीप केशव माथव	अच्युत उत्तम	रामकुमार पुष्पोलम	रामसुन्दर धयामसुन्दर	बुद्ध प्र.
विजय प्र.	देवी प्र.	गणेश प्र.	श्रीताराम	तुलसी प्र. (गौरसा बसाई पाएका)
पूर्ण सह	वालकुण्ड			
पिरनाथ				
लोकनाथ				

रेखतीरसन (ज्याकर्टा डिकुरीवाराफे)
केदारताथ (ज्याकर्टा पूजाकोठेताफे)

३५. लक्षण

```

graph TD
    A[Rishabh] --- B[पद्मनाथ]
    A --- C[नरनाथ]
    A --- D[देवीप्र.]
    A --- E[वद्दोप्र.]
    B --- F[पद्मनाथ]
    B --- G[नरनाथ]
    B --- H[देवीप्र.]
    B --- I[वद्दोप्र.]
    C --- J[कुनकव.]
    D --- K[कुनकव.]
    E --- L[कुनकव.]
    F --- M[जीवतय.]
    F --- N[अनन्त.]
    F --- O[खडगव.]
    G --- P[जीवतय.]
    G --- Q[अनन्त.]
    G --- R[खडगव.]
    H --- S[जीवतय.]
    H --- T[अनन्त.]
    H --- U[खडगव.]
    I --- V[जीवतय.]
    I --- W[अनन्त.]
    I --- X[खडगव.]
    J --- Y[जीवतय.]
    J --- Z[अनन्त.]
    J --- AA[खडगव.]
  
```

The diagram illustrates the classification of Rishabh (विरचन) into various categories. At the top level, Rishabh is divided into Padmanath (पद्मनाथ), Naranath (नरनाथ), Deviopriya (देवीप्र.), and Vadopriya (वद्दोप्र.). The Padmanath category is further divided into Padmanath (पद्मनाथ) and Naranath (नरनाथ). The Deviopriya category is also divided into Padmanath (पद्मनाथ) and Naranath (नरनाथ). The Vadopriya category is divided into Deviopriya (देवीप्र.) and Vadopriya (वद्दोप्र.). The Padmanath category is subdivided into Kunkav (कुनकव.) and Kunkav (कुनकव.). The Naranath category is also subdivided into Kunkav (कुनकव.) and Kunkav (कुनकव.). The Deviopriya category is subdivided into Kunkav (कुनकव.) and Kunkav (कुनकव.). The Vadopriya category is subdivided into Kunkav (कुनकव.) and Kunkav (कुनकव.). The Kunkav category is subdivided into Jeevatay (जीवतय.), Anant (अनन्त.), and Khadagav (खडगव.). The Naranath category is subdivided into Jeevatay (जीवतय.), Anant (अनन्त.), and Khadagav (खडगव.). The Deviopriya category is subdivided into Jeevatay (जीवतय.), Anant (अनन्त.), and Khadagav (खडगव.). The Vadopriya category is subdivided into Jeevatay (जीवतय.), Anant (अनन्त.), and Khadagav (खडगव.). The Jeevatay category is subdivided into Jeevatay (जीवतय.), Anant (अनन्त.), and Khadagav (खडगव.). The Anant category is subdivided into Jeevatay (जीवतय.), Anant (अनन्त.), and Khadagav (खडगव.). The Khadagav category is subdivided into Jeevatay (जीवतय.), Anant (अनन्त.), and Khadagav (खडगव.). The entire diagram is enclosed in a rectangular border.

३३. विष्वमन्तर

३४. प्रमाणनाथ (बुद्ध पत्नीका सात भाइमध्ये कान्तका)

	प्रमाणन्द	धर्मानन्द	वेचदस	तरोनम	प्रद्युम्न	विजयराम
काशीराम	रघुनाथ	श्रीवत्सरम	देवदत्त	शक्तिवहनम्	सत्त्वद्विषि	वालभेदिन्द्र
	X		X		X	X
उमताथ	गणनाथ				X	X
गोरीकारत		भवनाथ	जगन्नाथ	छविलाल	विठ्ठलोपल	लाटाखालु
			X	X	X	
		चूडामणि	जीवनाथ	अचनाथ	जीवनाथ	पुण्यनाथ
			X			
				जगन्नाथ		
				X		

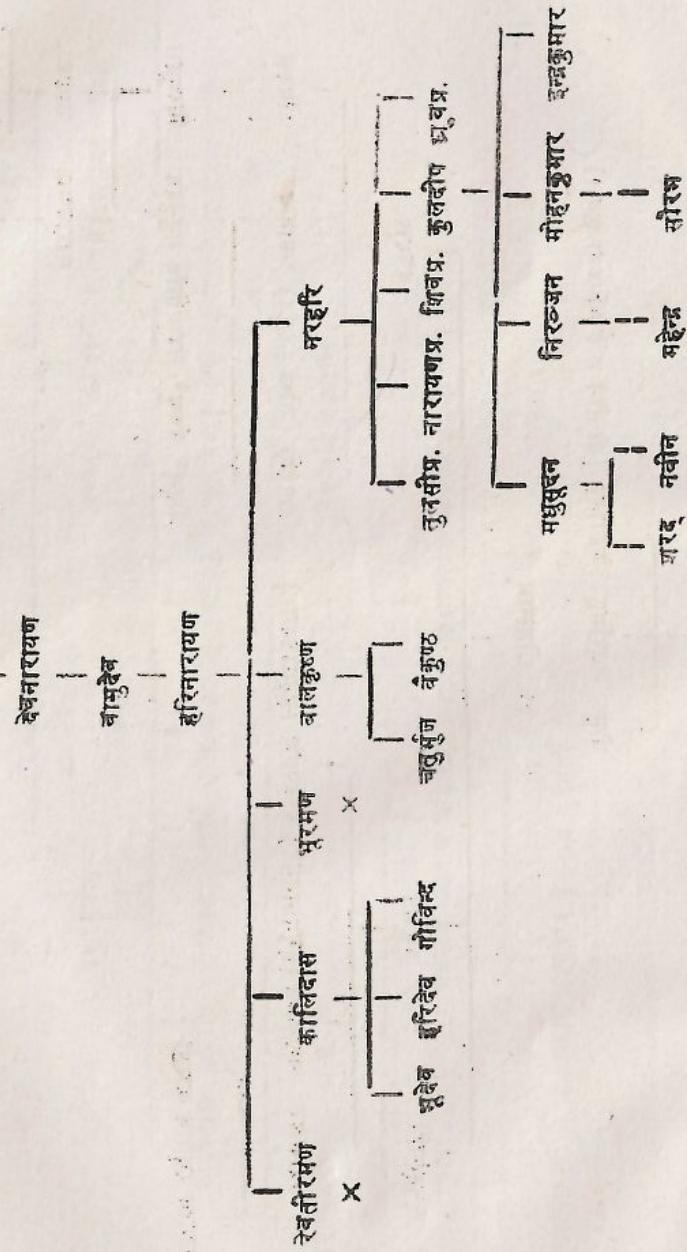
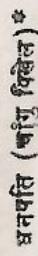
॥ विनका चार भाइ छोरा पाल्यमा छन् ।

	धर्मानन्द	वेचदस
बीमु	जहरसिह	केहरसिह (यी तीन भाइ फर्मिङमा छन् ।)
३६. श्रीवल्लभ		

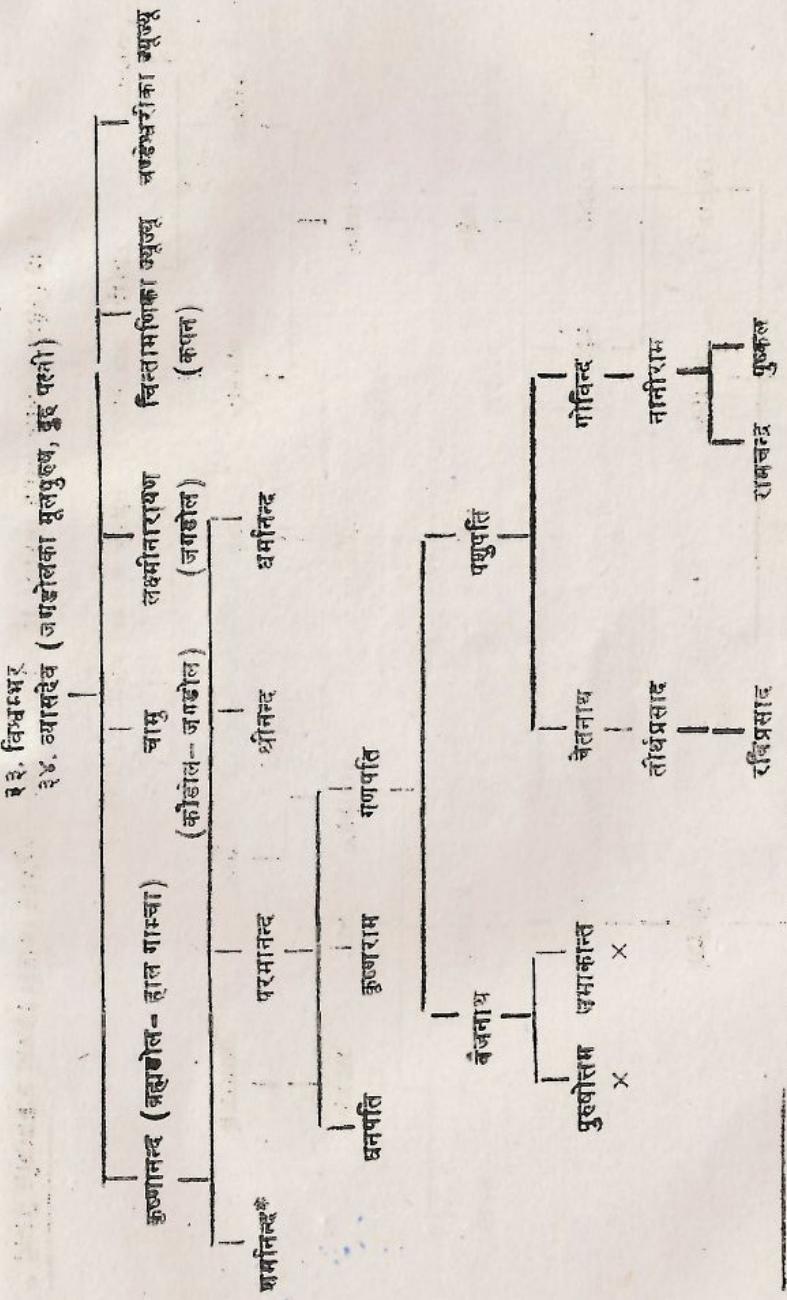
	वेचदस	धर्मानन्द	विजयराम
विद्विकेशर	चन्द्रकाल्प (हनुमाननगर)	वणपति (जोगी भएका)	प्रह्लाद
			काविदत्त
जीतनाथ	रघुनाथ कान्तका	गोहन*	वच्छुङ्ग

	माथ्यप्र.	माथ्यप्र.	अमुतप्र.	तदीनप्र.	प्रचीणप्र.

* यी दुइ भाइ देसीगाउं बोरपाटीमा छन् ।

४ विष्णुप्रसादका गीत शास्त्रपत्र ।

* पूर्व हीन नम्बर कुपले जसारं पापका देह सद भरका पूर्वज ।

श्रीनाथ

धर्मनिति

वेदनिति

जयनारायण

नारद्या

टीकाराम

गणेश दत्त

राम

लक्ष्मीनाथ

बैचरनाथ

राम

हरिहरण

विष्णुहरि

नाराननदत्त

महेश्वर

लक्ष्मीनाथ

महेश्वर

जगद्गाय

समरेश

पद्मनाथ

हरिहर

माधवप्र

पुरुषोत्तम

गोकर्ण

नवराज

सुदर्शन

तात्त्वीराम

हरिहर

* निचके सौभाग्यवाट निजका पितामो सुडगहमा रहेको बैशबुद्धाट यो वशावसी छतामे सौभाग्य खिसेको हो ।

माधवप्र.

अच्युत कृष्ण रामप्र.

कृतीष्ठ

दामोदर

शिव शक्त

हरिहर

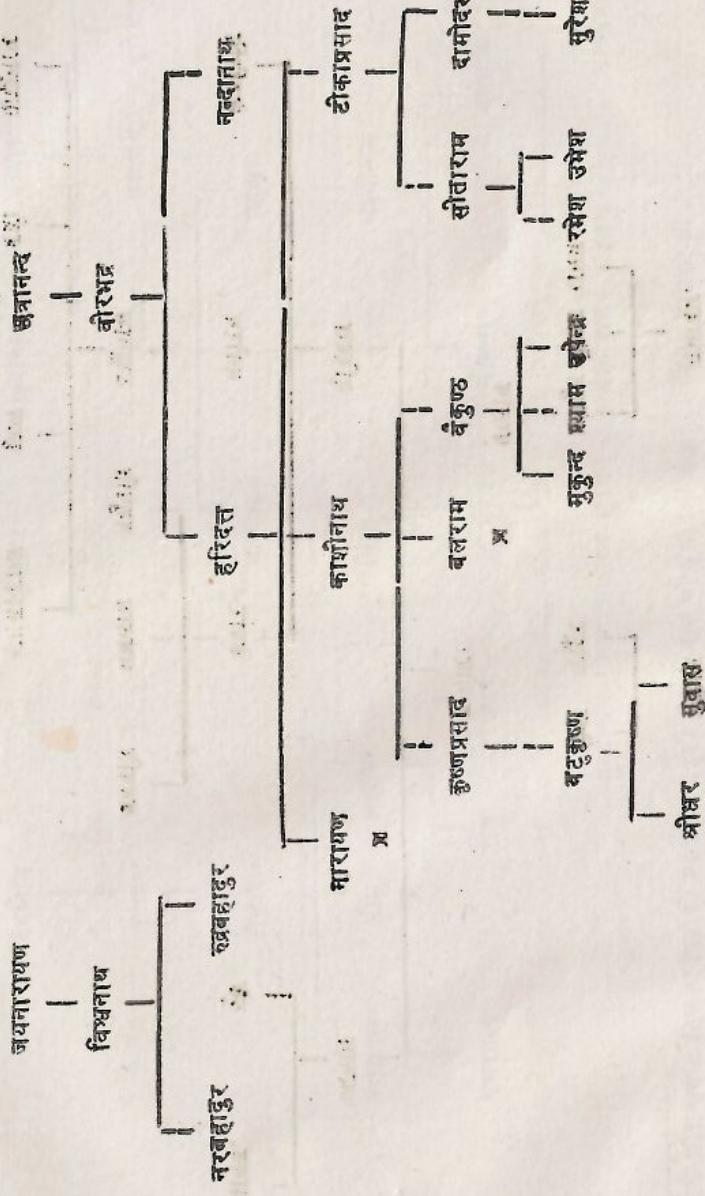
माधवप्र

कृष्ण

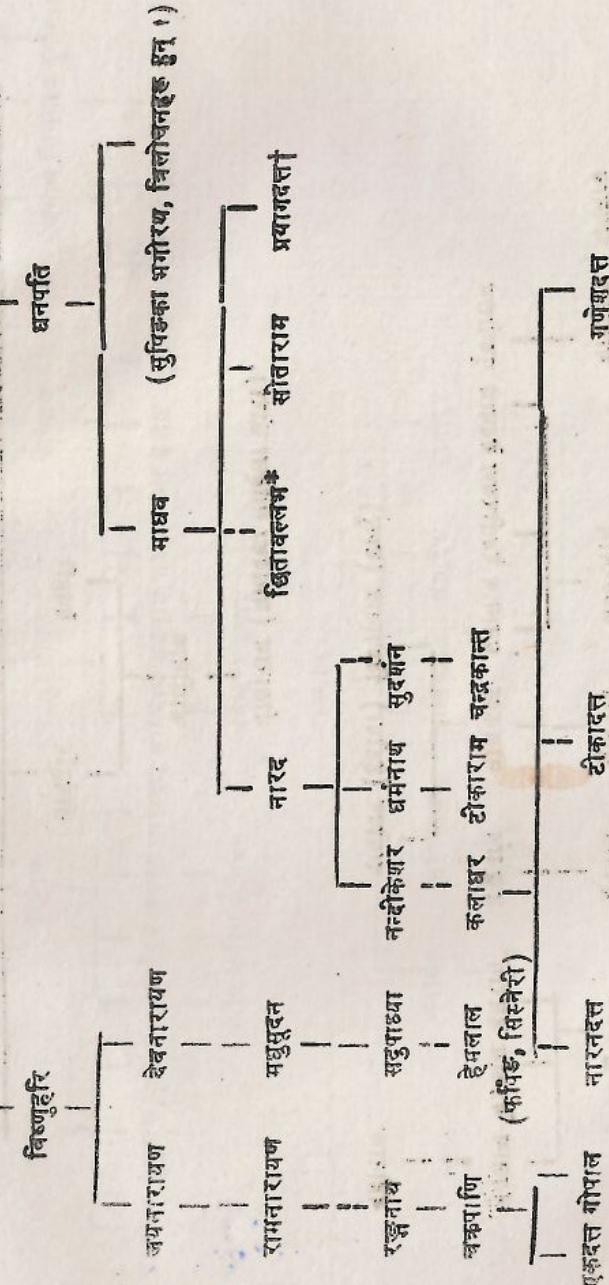
तात्त्वीराम

हरिहर

धर्मनिति

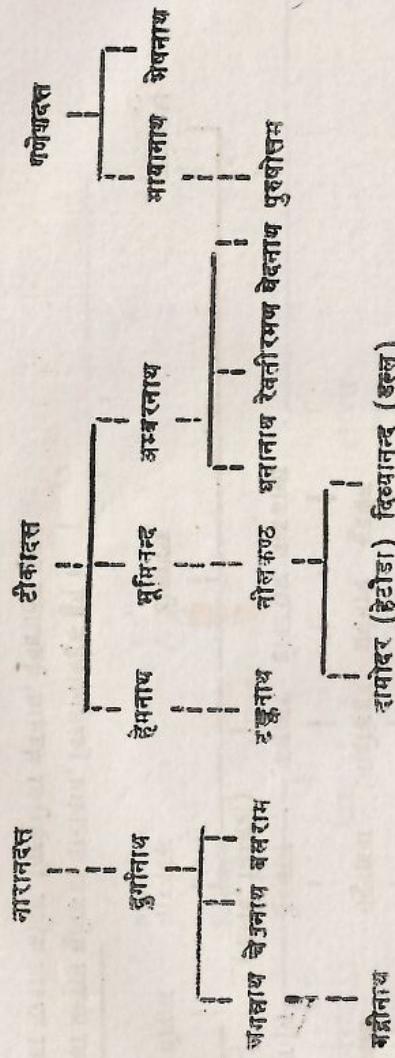

मनोहर

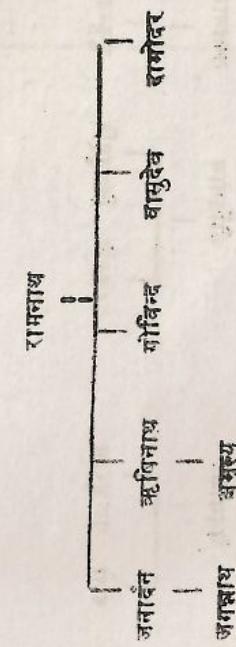
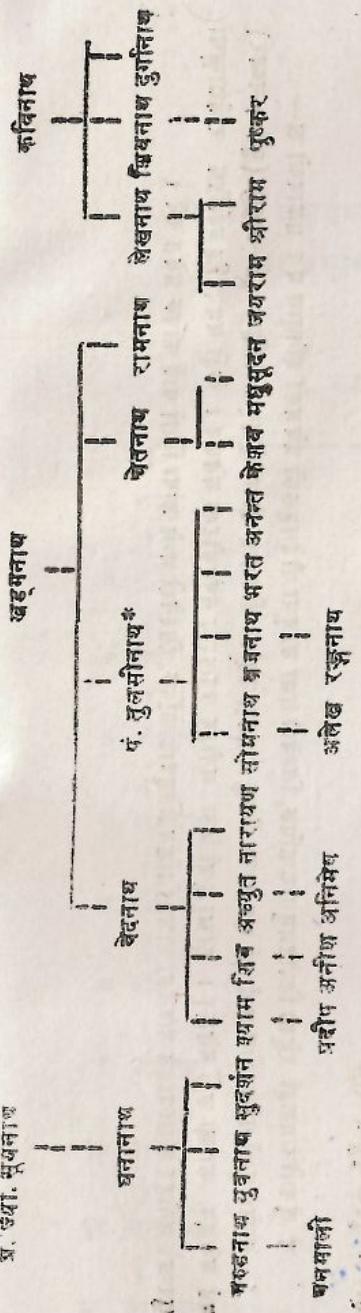
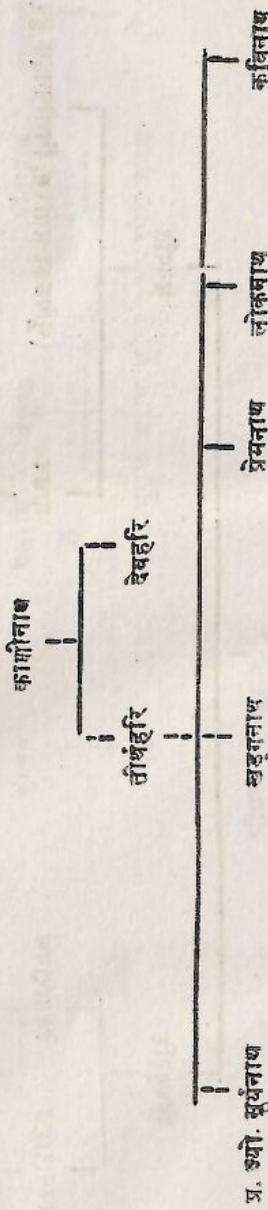

* विनका संस्कार मुपिङ्का तारायण, डिलीनेहृष्ट हनुम् ।

† विनका सर्वात कण्ठ, तिस्तेरी का भगीरथ, देवदत्तहृष्ट हनुम् ।

मीताराम (माधवका सार्विला छोरा)

* ये वंशाचाली तथा रादी पितरवत् प्राच्य जागरकारीहूँको उपयोग गरिएको छ ।

देवहरि

प्रकृत्याम्	सद्गुरुम्	वंशी	सङ्कुराम्	वाताहरि	विष्णुहरि	युक्तद	भुन्दर (हेटोहा)	ठाकुराम्	तप्तनाथ	कौतिनाथ	वेदनाथ
प्रकृत्याम्	सद्गुरुम्	वंशी	सङ्कुराम्	वाताहरि	विष्णुहरि	युक्तद	भुन्दर (हेटोहा)	ठाकुराम्	तप्तनाथ	कौतिनाथ	वेदनाथ

ए तु नीतायकहीं रहको दिपोटअनुसार कर्पिण, विवेरी तथा डहनूपा पोडेनहलको प्रवेगको इतिहास यस प्रकारको छ—
हाज्ञा पुर्बा पश्चिमवाट आई पूर्वे एक नदिवर पिन्धु बसे थन्, उट्टोका तीरमाद बोरा होइन्दन् । माहिला पूर्वे कानपुर(पूर्वे ३ नद्वीर) केढी समयमध्ये अपेक्षित र बैठायामा बसेथन्, कान्धाका उट्टी बसेबन् । हाज्ञा पुर्बा जेऊ मोहर उपायमध्ये नगरफोटपा बसेबन् । केढी समयमध्ये अपेक्षित र बैठायामा बसेथन्, उपराहर उपराहर देखे पाटतका राजा विद्युतरात्महाट कर्पिण, तिक्केरो घन्ते जग्ना विर्ता पाई कर्पिण प्रदेव गरे ।

‘पौडेल वंशप्रकाश’ का हरिप्रसाद तथा

वियजनाथ पौडेलको सम्बन्ध

१. जयदास (२७ दुसरा)

२. कालु	२. चमदा
३. नारायण	३. चापु
४. धर्मदास	४. धर्माद्विर
५. गोपाल	५. लक्ष्मीदास
६. रामभद्र	६. दामोदर
७. गोविन्द	७. विश्वामित्र
८. बलि	८. अर्जुनि
९. शीराम	९. रघुपति
१०. नारद	१०. विश्वमित्र
११. चन्द्रशेखर	११. सुदर्शन
१२. नन्दलाल	१२. पृथु

१३. नमस्कार

|

१४. यदुनाथ

|

१५. अग्रसाम

|

१६. विजयनाथ

(प्रत्येक श्लोक के बाद)

□

१२. पूरुष

|

१३. श्रीविलास

|

१४. ग्रजापति

|

१५. यज्ञनिधि

|

१६. रामधनु

|

१७. पं. हरिप्रसाद

परिशिष्ट १

उदयानन्दकृत कुलवर्णन कविता

आदि मालवगढ़ कनोज धरती धारानगर ख्यातको ।
तेस्मा ब्राह्मण भट्ठ अत्रि कुलका दासै सबै जातको ॥
बादसाहा त नवाफको कलहमा कष्टै त वात्वातको ।
देशे छाडि हिंडचा चतुर्दिशि सबै छोडी विभव् साथको ॥

१

कुश्वन्दा सब भट्ठमा अति बडा आर्का उदैभट्ठ हुन् ।
पाहाइतकं गया उनी दुइ कता उन्को सबै जान गुन् ॥
कान्छाका सदुभट्ठ पुत्र त तहाँ विद्वान् पुरा भै गया ।
उन्का पुत्र ति रायभट्ठ जनमा ज्ञानले परंपद् गया ॥

२

तिन्का पुत्र त देवदत्त तिनका सुत् वत्सराज् नाउँका ।
छाठौं सुत् उपवत्सराज् सुदयका पूरा सबै काजका ॥
फेरि सृष्टि परंपरा बढि गई श्रीवत्सराज् भै गया ।
तिन्की ब्राह्मणी दूइ जेठितिरमा श्रीकृष्ण पुत्रै भया ॥

३

सिग्दी ग्राम त अंश भो र उनको सिर्घाल पद्वी भयो ।
कान्छीका सुत एक ज्ञानी सबमा श्रीदेवसंज्ञा थियो ॥
उन्लाई पनि पौडि अंश त दिदा पौडचाल कहाया तहाँ ।
आठौं वंश बिती उनैकि त फेरि अर्को दुलहीमाहाँ ॥

४

जुलाका नृपतिकी छोरितिरका थर्का हृमाल् भै गया ।
विष्टचानी* तिरका त पुत्र त तहाँ खस् थर् बगाल्या भया ॥
सुत् श्रीनन्द त फेरि ब्राह्मणिविषे तिन्का त श्रीराम् भनी ।
श्रीराम् का हरिदत्त सूत त भया आपना कुलेका मणि ॥

५

तिनका पुत्र त कृष्णराम तिनका छोरा दुई भै गया ।
जेठा भट्ठ सदु कनिष्ठ उनका चावा भन्याका थिया ॥
चावाकी दुइ ब्राह्मणी त कुलका जेठीकि सन्तान् जति ।
अर्जीवासी हुँदा त ऊहि थर भो अर्जील् कहाया उति ॥

६

चौधों वंश त नारसिंह उनका श्रीविष्णुदास् ख्यातका ।
उनका पुत्र सुपुत् प्रभाकर भया पूरा सबै बातका ॥
तिन्का पुत्र दुई सुमन्तु सरजं कान्छाकी जो सन्तति ।
मैथी आइ बस्या उसै समयमा मैथाली भन्धन् करि ॥

७

(नेपाली त्रैमासिक अङ्क १४ पृष्ठ ३३-३५ चि. सं २०१९, जगद्भासा
प्रकाशनद्वारा प्रकाशित ।)

* नेपाली अङ्क १४ मा 'भित्रानीतिरका' भन्ने पाठ छापिएको छ तर,
बुँड्गल (२०१८) मा 'विष्टचानीतिरका' भन्ने पाठ छापिएको रहेछ ।
पं. एकराज अर्जीलिको संग्रहमा रहेको वंशावलीमा विष्टकी छोरीतिर
जन्म्याका भन्ने उल्लेख भएको देखिएकोले 'विष्टचानीतिरका' भन्ने पाठ
प्रामाणिक लागी यहाँ त्यही पाठलाई राखिएको छ ।

वरिशिष्ठ २

श्री ५ राजेन्द्रका पालामा लेखिएको पौडचाल सिंग्द्वाल बगालेथापाको वंशावली

श्री गणपतये नमः ॥ ॥ द्विज थर ॥ सारस्वत कान्या कुब्जा गोडा मैथल
उद्गाला (स्क) विद्यस्य, उत्तरे देशे पंच गोडा प्रकिर्तिता ॥ तैलंगा द्रविडाकार
नाढका महाष्ट्रा गुर्जरा विद्यस्य दक्षिणे देशे द्रविडा पंच प्रकिर्तिता ॥ ॥ अथ
पौडचालको वंशावलि ॥ ॥ स्थान कनौज ब्रजदेवता, गढदेवी ॥ गोत्र ॥
आत्रये ॥ प्रवर तिन् ३ अत्रि आत्रय आर्चमीण वास्यत्री प्रवराय । कनौज देवता
प्रथम गडदेवी द्वितीया देवता जयन्तमाला त्रितीय सुमय । लिंग मष्टादेवं चतुर्थकं
पञ्चमं वाराहनामं च सुरुपालं च षष्ठमं । सप्तमं ब्रह्म देवं च । साषां मध्यान्न
गढस्था नादी । वंशावलि । उदै भट्ठ । तन्का चेला सुरुस भट्ठ । आया धारा नगरि
ताके राई भट्ठ । ताके देवदत्त ४ ताके वद्धराज ताके श्रीवच्छराज ६ चतुर्वेद
आगम । पुराण । सामर्थ्य थिया मंत्रागमनले लोहाका समीक्षा जगाया ताहाँ देखि
कुहांडका पौडि आया ताके श्री स्कृस्न । ताके श्रीदेव । ताके श्रीनन्द । ताके
हरिदत्त ताके हरिराम । ताके वावा ॥ "आया ढोटीका पौडी ॥
देवता मष्टा पुज्या ॥ ताहाँदेखि आया । साहा का पौडि सात तलाको विहार
बनाया ॥ देवता वाराह पुज्या ॥ एक लाटा थिया । ठुण्डिइमन्या ॥ ॥ ॥ नाउँ
सुरुपाल हो, वावाका परिवार मा । महाँ दोष भयो । जाग्या छन् । पुज्या गन्या ।
दोषले छोड्यो— जस् कारणले लुकि पुजा गर्नेन् । नाउँ ब्रह्मा भन्धन् । उइ
हुन् । तन्का वंसमा । पौडचालहरू ब्रह्माँ देवता भनि पुजा गर्नेन् ॥ गोठ
देवता ॥ गंगा । भवानि । काढा । गेडु हुन् ॥ कार्तिक सुकल अष्टमी गोठ
पुजा गर्नेन् ॥ तहाँदेखि भोतिराज आया । दद्यास्थामा आई ५ चेला भया
जेठा जोगु तहाँपछि शिउसु ताहाँपछि देउस । ताहाँपछि जेसु ताहाँपछि कृपाकर
जोगुका जैदास् । तन्का चेला २ कालु र चन्द्रा भाई हुन् । कालुका चेला ३
नारायण । घुरु रतन् । नारायणका धर्मदास् । दशरथ । दामु । तन्का गंगाधर ।
धर्मदासका । गोपालया । नेपाल्या । रिडु जनार्दन हुन् । शुरुका हासु । गंगु हुन् ।
जोगुका सर्व । विस्नोहरि । पुन्याकर हुन् । हाँसु का गोपाल लक्ष्मदास । मकुन्द
वलिभद्र ४ येति कालुकि सन्तति हुन् ॥ अथ चन्द्राकी सन्तति ॥ चन्द्राका चेला
५ जेठा चापु । माकिला । रामु साकिला जिताकर । कांकिला गंगु कांचा

देविदास ॥ चाँपुका चेला ४ जेठा जदु मार्किला विसंदास सांकिला धर्मकर .
 कान्छा श्रीनारायण उपाध्या ॥ रामुका किसन् . विसन् . तन्का माधी . चिष्टु .
 सुकधर . सत्यधर ; किसंका प्यागदास ॥ प्यागदासका दिनमनि . पद . नरहरि .
 गोवर्धन . विसुका . कालु . करुनाकर . माधीका वांछु संकर . चितुका . लक्ष्मदास .
 पुष्याकर . सिडकर जधु ब्रह्मानन्द गदाधर ढाँसु . का लंबोदर मुरारि सुकधर .
 सुदुकिरु . सत्यधरका वलि . वासुदेउ , केसउ गंगु जिताकर का जगनका जबभद्र
 सुकधर गंगा गुजुका . गोविन्द का कालु . नाथु . पुरुन् . देविदासका जस्धरका
 सदानन्द . सर्वु दामु . वाँकि सिउसुका . सदानन्द . शुर्जु . सुनंद . सदानन्द का
 दाँबुका . हिमत . हिमंतका चितामनि . परंहरि . मुरारी चितामनिका . दिन
 मनि . पर्सुराम . दिन मनिका माधी . पर्सुरामका प्रद्युमन् . रामु . सर्वु . देव
 सम्मंका . शिउसुका गंगा आँसुका लक्ष्महरिका . लछिमी . विस्तु हरि . प्यागदास .
 मुरारीका . सदानन्दका . कृस्तराम . वलभद्र . महिधर . कामदेउ . जुजुका
 सुमन्तका . जगन् . विसु . जगनका किसनका सुन्दरका . विसंधरका . नाथु .
 संकरका रतन् . दामु . दामुका हिरामनि . सतुका गाँगु . सुन्दरका . गाँगुका
 सिव सिवका . मोतिराम . वाचस् जदु . वाँकि जसु . जसुका कहुदधा (या) स्था
 सिव करका रतनका नंदुका चेसा देजुसुका . देउदासका जेऊरु युष्टु जेउका .
 विस्तुहरिका . हिरामनिका जैदास . शिवका . मुकुन्द विष्णुहरिका . हिरामनि .
 जैदास . शिवका रत्नाकर का वलि . मुकुन्दका . रघु सिरपति . मुष्टुका
 तल्म्याकि . द्यांगु . सुकुन्दका . मनु . अमृत . मनुका . देवसरन् सिवसरन .
 श्रीतुलुपाध्या . का चेला छ जेठा . तिलक . मार्किला दुर्गदास . प्यागदास . चुडामनि
 दिनमनि कांद्वा प्रतिमन् . तन्का सिरपति तन्का विद्यापति . लक्ष्मनारान्
 दुर्गदासका नाथु तन्का . कालिराम . तन्का . लक्षिपति . तन्का प्रजापति
 प्यासदासका . जिउन् तन्का तिसन . तन्का जयकिसन . तन्का कालु . चुडामनि-
 का . किसन् . तन्का ऋषि तन्का नर्तम . तन्का धनपति ॥ ॥ अथ ॥ शिग-
 द्यालकी वंशावलि उवच्छ्वराज् पौडि गाउँमा आया . तन्का चेला श्रीवच्छ्वराज् .
 कालुका वगल्या थापा ३ तन्का चेला ४ सिउराज सङ्कु . सोबर्ण . श्रीवच्छ्व.
 श्रीराजका चेला ४ कन्थराज . जेठिका . रामदास काँचिका . कन्थराजका चेला
 ३ सत्येधर त्रिलोचन . कान्चन ... ।

(योगी नरहरिनाथद्वारा सम्पादित 'इतिहासप्रकाशमा- सन्धिपत्रसंग्रह'
 ७७७-७७८ पृष्ठबाट । त्यहाँ "दिलागढी गाउँ बस्ने दयाराम पौड्यालबाट प्राप्त"
 भनी लेखिएको छ ।)

परिशिष्ट ३

थापा-वंशावली

श्रीगणेशाय नमः । अथ थापा-वंशावली लिख्यते ॥ कन्नीजदेखि ब्राह्मणको
 संप्रदाय लिकन बारानगरी भट्टाचार्यज्यू ... यजुर्वेदी शाखा माध्यन्दिनीय ।
 आत्रेय गोत्र । त्रिप्रवर इति संग्रह गरी श्री उदै भट्टाचार्ये । उमादेवी हुन् । १।
 तन्का सुद भट्टाचार्य सुमादेवी ॥ २। तन्का राई भट्टाचार्य । रामादेवी । ३। तन्का
 देवदत्त भट्टाचार्य देवप्रिया ॥ ४। तन्का वच्छ्वराज वसुन्धरादेवी । ५। तन्का पुत्र
 भयेन र कन्नीज जाई विभा गर्न खोजदा कन्या दिएनन्- पर्वत्या भनेर । तब
 राधामाधव रजपूतकी कन्या मागी विवाह गरी त्याया शुभ कन्या भन्याकी
 तिन्तिर कालु थापा जन्म्या ।

एसम वृद्ध भया भनी तिनै शुभ कन्याले आफ्ना मीतबाबा ब्राह्मणकी छोरी
 मागी विवाह गरिदिइन् । तिन्तिर वत्सराज जन्म्या । ६। एकदिन आफ्ना षसमले
 तेरा मीतबाबाकी छोरीतिर त काला पुत्र भया भन्दा फेरि सुवेडिकी छोरी मागी
 विभा गरिदिइन् । तिन्तिर कन्थराज जन्म्या । कन्थराज सेता पौड्याल हुन् ।
 वत्सराजका काला पौड्याल हुन्, शुभ कन्याका कालु थापा हुन् । कन्नीज जाई
 कालु थापा विभा गन्या । उहाँ राजा थाप्या र थापा बोलायाका हुन् । ...

श्रीसाके ॥ ११११ सम्वत् १२४६ सालदेखि थापाहरूका संतति कुलका
 आदि कालु थापा हुन् ॥ १। कालु थापाका चेला (छोरा) ४ जेठा पुन्याकर
 थापा । माहिला तारापति थापाः । साहिला विरु थापा, । कान्छा धर्मराज
 थापाः ॥ पुलामका जेठा हुन्: ॥ २। ताकमका माहिला हुन्: ॥ जामरिकका
 कान्छा जसोधर थापा हुन् तिनले जामरिकमा राज्ये पनि गन्याः ॥

(योगी नरहरिनाथद्वारा सम्पादित इतिहास प्रकाश (पहिलो अंक) पृष्ठ
 १११ प्रकाशित भएको छ ।)

परिशिष्ट ४

वंशावली

प्रस्तुत वंशावली स्वर्णीय केदारनाथ पौडेलको संग्रहमा रहेको छ। वंशावलीको अनुसन्धानको सिलसिलामा उनका कान्छा छोरा रामनाथ पौडेलको सौजन्य तथा दीपक पौडेलको सहयोगबाट यो हेर्न र उतार्न सौभाग्य पाएको हुँ। प्रस्तुत वंशावली निजहरूकै पुर्खा मेजर लक्ष्मणले लेखेको ह्रनुपर्छ। यसमा कन्नीजदेवि आएका उदयभट्टदेवि लिएर केदारनाथतकको नाम उल्लेख छ। प्रस्तुत वंशावली नेपाली कांचो कागतमा लेखिएको छ र दुइ पत्रमा छ। एक पत्रको लम्बाइ २१ अड्डगुल र चौडाइ ८ अड्डगुल छ भने अर्को पत्रको लम्बाइ १३ अड्डगुल र चौडाइ ८ अड्डगुल छ।

श्रीवराहमष्टा देवता:

१४

श्रीजयंतमादेवि

६

१. कान् कन्हौज स्थानका व्रजदेवता श्रीठट्टदेवी गोत्र अत्रि आत्रय अर्चनानः त्रिप्र-
२. वर. सापा मध्यांन. यजुर्वेदाध्याइनः कन्हौजदेवि दूतिय स्थान. गढमा आदि
३. उदै भट्टः आया: तन्का पुत्र सुदै भट्टः भया. ताहादेवि त्रीतिय स्थान. धारा-
नगर.
४. आइः राय भट्टः भया: इन्ले ज्योतिस्. साश्वतमा. पारगत गइ. सकल सीढी
पाई
५. मनको कुरो जानि. आउदैमा. चित्त बुझाई. काज्यंसिद्धि गरिदिन्या भया. त-
६. न् का पुत्र. जोतिमय. देवदत्त भया. तन्का पुत्र. बछराज भया. तन्का पुत्र.
आ-
७. नन्द सास्त्र. जोतिविदेय. श्रीवच्छराज नाम गन्याकाले - ५ - ईन्का मं-
द. त्रि विधिपूर्व. नवरात्रिका निराहारका सक्तिले. राज्यपति. चूडासाहि थिया.
९. ईन्का गुणको - ८ - ले सोयनामा. सिद्धांत. ब्राह्मण बडा पंडित. चतु-

१०. वैद. आगम पुराण. सामर्थ्यको छ. जगपति. प्रोहित तुल्याउनु. जोग्य. छ.
 ११. सीधि पावलास्. भन्या भयो र. बोलाउदा ताहि. ताहि. आइ. अंगिकार गरि
 १२. सबै. विधिपूर्वकले भुमि सर्स्कार. गिर. अदिजग्यशालामा. चतुर्वेद मं-
 १३. त्रिले. लोहाका समिधा जगाई तिनका काजसिद्धि गरि. बडा मानिताले रा-
 १४. जप्रोहित. पदवि पाया. येति मंत्रका आगमले. धारानगरमा भयो: तन्का पु-
 १५. त्रि श्रीकिलन भया. तन्का पुत्र. श्रीदेउ. ईन्का ब्राह्मणि २ कान्दितिरका
 १६. अर्जिमा बस्ता अर्ज्याल. भया. तत्र स्थाने. चतुर्थस्थान. कुह्याउ तन्का पु-
 १७. त्रि श्रीनन्द ईन्का ब्राह्मणि २ क्षत्रिका छोरि १ ईन्का बगल्या थापा भया
 १८. कांचितिरका. सिगन्याल भया. श्रीनन्दका पुत्र. हरिदत्त. ईन्का पुत्र हरिरा
 १९. म. तत्र स्थाने. पञ्चमस्थाने डोटि. पौडिगाउ आइ बस्ता तन्का पुत्र कुस्तरा
 २०. म्लाई. पौडियाल. पदवि लायो. तत्रस्थाने. सप्तम स्थान. जाजकोटको
 २१. सामागाउमा. आई. तन्का पुत्र. चावा नाम गन्याकाले - १८ पूज्या सामा
 २२. पौडिमा. सात तलाको घर बनाया. एक थियो लाटो ठुङ्डि मन्यो. तेस्को नम
 २३. सुरपाल हो. अबको ब्रह्मा देवता तेहि हो चावाका. पुत्र योतिराज भया.
- तत्रस्था-
२४. ने, सपतम. स्थान दर्घासिगाउमा. आइ वस्या. तन्का पाच चेला भया.
 २५. जेठा जोगु. माहिला सिउसु साहिला देउसु. काहिला. जैसु. कांचा
 २६. कृपाकर. जोगुका पुत्र. जैदास्का पुत्र पुरकोट्या १ कालु १ चन्द्रा १
 २७. कान्. पुन्या. कालुका पुत्र. नारान्. ताहादेषि. लाहाचोकमा. तिन-
 २८. का छोरा धर्मदास्. आया. तन्का छोरा. जेठा. गोपाल्. माहिला रीठु.
 २९. कान्छा जनार्दन्. तिन हुन्. गोपाल्. पाध्या - - १९ - - गै आउ-
 ३०. दा. बिच बाटामा. बिफर्ले दुषता साथि सुवेदि. बाहुन्. ले छोडि घर आइ भा
 ३१. इ २ सग तंज्ञा दाज्यू पस्या भनि ना १० दिनपछि सुनाउदा बाहुनि माइत हु
 ३२. नाले. गै ल्याइ सुनाउदा. ब्राह्मणि सति जान्छु भनि तयार हुँदा उसे वषत्
 ३३. मा बिफर्देषि. आराम भै. पोषरामा आइपुग्याको समाचार पुग्दा. यो साथि
 ३४. धटिया रहेछ भनि. तिमिले सति जानु पर्दैन. दाज्यै आइपुग्या. भनी वुकाइर-
 ३५. ह्याका थिया. तस्तैमा. आफु पुगि. सबै व्यहोरा देषता. अब येस् जगामा मैले
 ३६. पानि. घान्या होइन. भनि. ब्राह्मणिस्मेत लि. मैन्हा दिनमा तेपाल उत्रि.
- पाटन्-
३७. का राजा छेउ पातिको मंटो लि. व्यहोरा बताइ. पिछा पर्दा. ब्राह्मणिस्मेत्
सक-
 ३८. ल् देषि. व्यहोरा सुन नसकि. तत्त्विन्मा. माल्टाको सिषरथु षेतस्मेत् विर्ता
पा-

३९. या. वाहि छोरा. रामभद्र चन्द्र्या. ३ महिनापछि. चंगला जीलो. पिष्ठाले.
टिक्न.
४०. सकेतो. भनि केरि विति गर्वा बाहि जगा: हेर भनि पठाउँदा. आह. जगा
हेरि ठह-
४१. राइ विति पार्दा. दियाको. माल्टा. गोपाल् थुको सट्टा. विसंयुक्तो जौवारि
सिस्या-
४२. को ढिहि. षेतस्मेत. विर्ति पाया. रामभद्रका पुत्र जेठा गोविन्द माहिला प्रजा-
४३. पति. कान्द्या. चामु. जेठा गोविन्दका पुत्र. जेठा. गोतम. माहिला. गंगाराम
४४. साहिला. भूग. विमात्रि. काहिला. कृष्णराम. अंतन्या बलि. कान्द्या प्रमानंद
४५. माहिला. गंगाराम. का पुत्र. जेठा. कासिराम. कान्द्या. जयनारान्. जेठा. का-
४६. सिराम. का पुत्र जेठा. कमलापति. का. पुत्र जेठा. प्रजापति. माहिला. पु-
४७. व्यसिल्. साहिला. कृष्णनन्द. कान्द्या वासुदेव. माहिला पुन्यसिल-
४८. का पुत्र जेठा. देवनारान्. माहिला वसिष्ठ. सहिला विश्वमित्र. कान्द्या
४९. प्रमानन्द. माहिला वसिष्ठका. जेठा गणपति. माहिला रामचन्द्र साहि-
५०. ला. लक्ष्मण. काहिला श्रीकान्त. कान्द्या रामाकान्त. साहिला. लक्ष्म-
५१. णका. जेठा नन्दिकेश्वर कान्द्या. उदयानन्द उपाध्याका छोरा जेष्ठ
५२. तारानाथ पाध्या र कान्द्या ठाकुरार्थि पाध्या. जेठा तारानाथका
५३. कोहि छेन् कान्द्या ठाकुरार्थिका छोरा ३ जेठा गणेशप्र-
५४. साद १ माहिला गणपति १ कान्द्या केदारनाथ १
५५. जेठा गणेशप्रदका जेठा धर्मान्द.

[किनारामा]

श्रीजगन्नाथ १९

(५२-५५ पञ्चतिं अर्कं अक्षरमा लेखिएका अन्)

[पौडेल वंशावली (सिस्तेरीको हाँगो) २०४४ पृ. ३-८ बाट]

परिशिष्ट ५

पं. टेकनाथ पौडेलको संग्रहको वंशावली

यो वंशावली ठमेल निवासी प्रसिद्ध वैयाकरण स्वर्गीय गुरु श्री टेकनाथ पौडेलका पुत्र हुतनाथ पौडेलसित रहेको छ । यो वंशावली लेखिएको कागज ३५ अड्डगुल लामो र १४ अड्डगुल चौडा छ र यसमा दुइ पृष्ठ छन् । अप्रकाशित यो वंशावली गुरुवर श्री रामचन्द्र पौडेलालको सहयोग तथा हुतनाथ पौडेलको सौजन्यबाट प्राप्त भएको हो ।

(पहिलो पत्र)

१. पहिले धारानगरिमा उदय भट्ट शिया	
२. सुदय भट्ट	१
३. राई भट्ट	१
४. देवदत्त	१
५. वत्सराज	१
६. वत्सराजका २ भाइ ब्राह्मणीपट्टिका	
७. श्रीदेव	१ खसिनीतिरका कालु थापा, तिनैलाई बगाले थापा भन्नन् ।
८. श्रीकृष्ण	१
९. श्रीकृष्णले सिंहि जग्गामा बसेर सिंग्याल थर भयो	
१०. श्रीदेवले पौडि जग्गामा बसेर पौडेलाल थर भयो	
११. श्रीदेवका छोरा	
१२. श्रीनन्द	१
१३. श्रीराम	१
१४. हरिदत्त	१
१५. कृष्णराम	१
१६. कृष्णरामका २ ब्राह्मणी जेठीका चावा कान्द्यिका सदु र चावा	
१७. सदु र चावाका सन्तानहरू इवेता पौडेल सिंग्याल भन्नन्	
१८. चावाकी ब्राह्मणी जेठी अर्जि गई बसिन् तिन्तिरका संतान् अर्ज्याल	

१९. भये कान्छि दधास भन्ने गाउँमा वसिन् तिन् पट्टिका छोरा	
२०. मोतिराज	१
२१. योगराज	१
२२. देवराज	२
२३. जयदास	१
२४. योगराजका छोरा	
२५. चन्द्रा	१
२६. कालु	२
२७. रतन	१
२८. गणपति	१
२९. सदु	१ सदुका सन्तान दशरथ पाठ्याहरू हुन्
३०. शङ्कर	२ तिनिहरूलाई मल्लाजी भन्छन्
३१. गृहपति	१ सदुतर्फका काशीराम रामोपाठ्याहरू हुर्लुङ्गचा
३२. पुरन्	२ (ज्ञादी) भाई हुन् ब्रह्मोपाठ्याहरू आरुखको हुन्
३३. गृहपतिका छोरा	
३४. रुद्रपति	१
३५. लक्ष्मीनारायण	१
३६. राधाकृष्ण	१
३७. गोपिलाल	२
३८. योगराजका छोरा चन्द्राका छोरा	
३९. चामु	१ चामुका सन्तान हर्षन्या पौडचाल
४०. रामु	२
४१. गुजु	३ गुजुका सन्तान देवीदासहरू पुर्कोटे भाइ हुन्
४२. देवीदास	४
४३. रामुका छोरा	
४४. विसन्	१
४५. करुणाकर	१
४६. गङ्गाधर	१
४७. लक्ष्मीधर	१ फलाहारी
४८. लक्ष्मीधरकी ब्राह्मणी जेठीका छो.	
४९. कृष्णदास	१
५०. शिवराम	२
५१. काशीराम	३

५२. हरिचरण	४
५३. कान्छिका छोरा	
(दोस्रो पत्र)	
१. धर्माङ्गद	
२. जयमङ्गल	२
३. शुकदेव	१
४. जयमङ्गलका छोरा	
५. वज्रनाथ	१
६. रघुनाथ	२
७. जगन्नाथ	३
८. लोकनाथ	४
९. हरिनाथ	५
१०. वज्रनाथका छोरा	
११. रङ्गनाथ	१
१२. कृष्ण	२
१३. विष्णु	३
१४. नारायण	४
१५. रङ्गनाथका ब्राह्मणी ४ माहीलीका छोरा	
१६. जीवनाथ	१
१७. सार्विहीलीका छोरा	
१८. मोतिराज	१
१९. देवराज	१
२०. जयरूप	१ जयरूपका सन्तानहरू आरुचीन्या भाइ हुन्
२१. मुष्टु	२ मुष्टुले अघौं तंत्याक् भन्ने विर्ता पाया तिन्का छोरा
२२. विसन्	१ २ विदु विसन् विदुका संतान् तंलेकी भाई हुन्
२३. दामोदर अग्निहोत्र	१
२४. ऋषिकेशव	२ ऋषिकेशवका संतानहरू थुमालि भाई हुन्
२५. दामोदरका छोरा	
२६. प्रजापति गोसान्ति	१
२७. ध्रुव	१ कुवेर १
२८. रामचन्द्र	१ देवानन्द १ देवानन्दका छोरा ५
२९. रामानन्द	२ सार्विला भवानीशङ्कर १

३०. रामचन्द्रका छो	काहिला देवशङ्कर	२
३१. रा	कान्छा हरिचरण	३
३३. जगन्निवास	भवानी शङ्करकी ब्राह्मणी जेठिका छोरा	१
३४. गोकुलनाथ	भगीरथ	१
३५. देवकीनन्दन	कान्दिका छोरा	३
३६. भास्कर	रमापति	१
३७. कीरिटमाली	लक्ष्मीपति	२
३८. जगन्निवास	जनार्दन	३
३९. का छोरा विश्वना	हरिदेव	४
४०. थहरू गुलिमका	रमापतिका छोरा	
४१. भाईहरू हुन्	विद्याकर	१
४२. गोकुलनाथका	काशीनाथ	२
४३. ब्राह्मणी माहि	माहीला लक्ष्मीपतिका छो. भवेश्वरहरू चापकोटे हुन्	
४४. लीका छोरा	काहिला देवशङ्करका छोरा	५
४५. शिवलाल	राधाकृष्ण	१
४६. हेमलाल	श्रीधर २ श्रीधरका छोरा विसन् बलभद्र श्रीकृष्ण	३
४७. मित्रलाल	ईश्वरी ३	
४८. हिरण्यलाल	नारायण ४	
४९. हेमलालका	गोविन्द ५	
५०. छोरा	काहिला नारायणको छोरा २	
५१. यज्ञलाल छवि	हरिवंश ध्रुव	०
५२. लाल निजको सं	गङ्गाधर १	
५३. तान् ०	गजाधर २	
५४. कान्दिका छोरा	सीताधर ३ सीताधरका छोरा	
५५. शक्तिधर	गङ्गाधरका छोरा	महेश्वर १
५६. जयशङ्कर	गुरुप्रसाद १	छो. मायानाथ १
५७. टेकनाथ	मेनप्रसाद २	छो. पुण्डरीकनाथ अरु हुँदेछन्
५८. बलभद्र	गुहप्रसादका छोरा २	छो. दयानाथ
५९. जयशङ्करका छो	एकदेव १	
६०. रा		
६१. उमानाथ		

परिशिष्ट ६

एकराज अर्यालिको संग्रहको वंशावली

यो वंशावली एकराज अर्यालिज्यूको सौजन्यबाट हेने तथा प्रतिलिपि लिने सौभाग्य पाएको हुँ। उदय भट्टाचार्यदेखि जयभद्र पण्डिततक २४ पुस्ताको नाम भएको प्रस्तुत वंशावली लेखिएको कागत २५ अड्डगुल लामो र ११ अड्डगुल चौडा छ।

१. श्री*
२. श्रीकान्त्यकुब्जदेशे हर्य्य
३. श्री आत्रेयगोत्रोद्भूवलवधाचार्य १
४. विदल्लाचार्य २
५. भास्कराचार्य ३
६. प्रभाकराचार्य ४
७. उदय भट्टाचार्य १ विद्वत्प्रकाशाचार्य २ काशीदास भट्टाचार्य ३ एति तिन्
८. भाई धारानगरीबाट एस् पाहाउदेशमा आयाका हुन् ...
९. उदय भट्टाचार्यको बाजपेय यज्ञ श्रीनगरमा राजाका निमित्तमा गन्धा भनि बाज
१०. पेती भट्टाचार्य भनि आर्को नाम पनि रह्यो. यज्ञ गर्दा ढेरै कुण हातमा लि
११. याको ढेरै जनाले देषता. कुण भट्टाचार्य भनिकन पनि आर्को नाम रह्या
१२. को हो. तन्का छोरा.
१३. सूद भट्टाचार्य २
१४. राई भट्टाचार्य ३ ढोटी आयाका
१५. देवदत्त भट्टाचार्य ४
१६. वत्सराज भट्टाचार्य ५

* १ देखि ६ सम्म अर्के अक्षरमा टिप्पणीको रूपमा टिप्पिएको छ।

१७. उपवत्सराज भट्टाचार्य ६
 १८. श्रीवत्सराज भट्टाचार्य ७
 १९. तन्का छोरा विष्टकी छोरी सुभकन्या नाम भयाकी विवाह गन्याकी तिर
 जन्माका ज्येष्ठ
 २०. पुत्र कालु थापा १ पछि विवाह गन्याका ब्राह्मणीहरूतिर जन्माका
 २१. श्रीकृष्णराज २ श्रीदेवराज ३
 २२. श्रीदेवका. श्रीनन्द भट्टाचार्य ९
 २३. श्रीराम भट्टाचार्य १०
 २४. हरिदत्त भट्टाचार्य ११
 २५. कृष्णराम भट्टाचार्य
 २६. तन्का सदु १ चावा २ १३ चावाका ब्राह्मणी २ जेठी अज्जैं अंश लि वसिन् त
 २७. न्का नारसिंह भट्टाचार्य— १४ तन्का संतान अज्यर्ल कहाया. काँचि ब्राह्मणी
 २८. दधासी वसिन्. तन्का पुत्र मोतिराज १४ तन्का संतान पौडचाल कहायाका
 हुन्
 २९. नारसिंह भट्टाचार्यका चेला
 ३०. विष्णुदास भट्टाचार्य १५
 ३१. मोक्षेश्वर भट्टाचार्य १६
 ३२. परमानन्द भट्टाचार्य १७ विलुङ्ग जयंतष्ठानबाट गुरुदक्षिणामा वितलप् पाउन्या
 ३३. प्रियतम भट्टाचार्य १८
 ३४. प्रभु भट्टाचार्य १९
 ३५. तन्का वसन्त १ मुमंतु २ हाँसु ३ सूर्यमणि ४ पुस्ता २०
 ३६. सूर्यमणिका प्रभाकर भट्टाचार्य २१
 ३७. रत्नाकर भट्टाचार्य २२ इन्का चेला ७ मध्ये जेठा नारायणदास विलुङ्ग दे
 ३८. षि फुटि गोर्षा आयाका हुन् २३
 ३९. तन्का चेला धबलु पण्डित (उद्घवदास) कालु पण्डित (विष्णुदास) २
 ४०. धबलु पण्डितका चेला ४
 ४१. जयभद्र पण्डित १ कल्याण पण्डित २ गोपाल ३ विश्वनाथ ४ पुस्ता २५

परिशिष्ट ७

श्रीनिवास मल्लको ताम्रपत्र

रुक्मनाथ पौडेल
(सौदामिनीबाट)

स्व. सुब्बा डोलकेश्वर पौडेलले सहग्रह गर्नुभएका केही कागजात उहाँकी गृहिणी तोलकुमारीसँग मुरक्षित रहेका छन्। यिनैमध्येको प्रस्तुत ताम्रपत्र हेतो र यसको प्रतिलिपि लिने सौभाग्य मैले उहाँहरूका छोरा बद्रीनाथ पौडेलबाट पाएको हुँ। यस ताम्रपत्रको लम्बाइ १२ अड्डगुल र चौडाइ ६ अड्डगुल छ भने अक्षर कुँदिएको आग मात्रको लम्बाइ चौडाइ क्रमशः १० इ र ३५ अड्डगुल छन्। जम्मा १० पञ्चक्ति भएको यस ताम्रपत्रको अन्तिम पञ्चक्तिमा १४ अक्षर मात्र छन् भने वाँकी ९ पञ्चक्तिमा प्रतिपञ्चक्ति सरदर ३७ अक्षर छन्। अक्षर सफा र स्पष्ट छन् तथा ताम्रपत्र बाबलो भएर पनि होला यसको पृष्ठभागमा छास्दा अक्षरका ढोब भेटिदैनन्। संस्कृत मिसाइएको नेवारी भाषाको यो ताम्रपत्र नेवारीमै लिपिबद्ध छ।

प्रस्तुत ताम्रपत्रको मूलपाठ यस प्रकारको छ—

१. ॐ स्वस्ति ॥ सम्वत् ७९७ आश्विणीकृष्णतृतीयायां तिथौ अस्मिन् जन्मदिने श्रीमानिगलाधिपतिमहा-
२. राजाधिराज श्रीश्चिजयश्रीनिवासमल्लदेव प्रभु ठाकुलन सिसिन्मारिक्षेत्र नाम प्रदेशे श्रीश्रीरा-
३. जया वो तदी वो द्वयोः शिमाया पञ्चिमत् विप्र श्रीप्रजापति सम्मणस थव वन्यारि वो क्षेत्र वो विप्र
४. श्रीविद्यापति शम्भूषण क्षेत्र वो एते शिमाया उत्तरत् श्रीश्रीराजया पाख वो शिमाया पूर्वत् दक्षिण-
५. तत्र एतन्मध्ये तक्षेप पञ्चाशरीपनीकं रोवाङ्ग रोव डय ५० एतक्षेत्र विसुन्-
गुंवासित् स एव

६. विप्र श्रीप्रजापति शम्भुर्ण ब्राह्मणयात् वृत्ति प्रसव जुया जुरो । षष्ठ्यते वा दृष्ट-
साक्षि श्रीश्रीजयज्ञो-
७. गनरेन्द्रमल्लदेव ठाकुलस् । श्रीमानीशलदेवललिखच्छ्वे भगीरथ भैया । तवठयाल
पात्रवंश रावु-
८. त्त जोतीराज बाबु । कोनिहा घरखाच्छ्वे मनोहरर्सिह बाबु । मानीशलसलकी-
वंश राउत रामेश्व-
९. र बाबु । यच्छ्व भवानीशङ्कर भारो । नकवहिरि शिवराम भारो थम्बु चिकुन
भारो एतदृष्ट ॥
१०. लिखित दैवज्ञ सिद्धिराज ॥ शुभमस्तु

पिताजी श्रीभोलानाथ पौडेलले गरिदिनुभएको यस ताम्रपत्रको नेपाली
अनुवाद यस प्रकारको छ—

[कल्याण होस् । ने. सं. ७९७ (वि. सं. १७३४) आश्विन (पूर्णन्तमानले
कात्तिक) कृष्ण तृतीया यस जन्मदिनमा पाटनका राजा महाराजाधिराज
श्रीश्रीजयश्रीनिवास मल्ल ठाकुरबाट सिस्तेरीक्षेत्रमा श्रीश्रीराजाको खेत र ठूलो
खेत पञ्चिम साँध, विप्र श्रीप्रजापति शर्माको आफ्नै घरघडेरी र खेत तथा विप्र
श्रीविद्यापति शर्माको खेत उत्तरसाँध, श्रीश्रीराजाको पाखो पूर्व र दक्षिण साँध यति
बीचको पचास रोपनी थडकेपि ५० रोपनी खेत विसङ्खु सिस्तेरी बस्ने उने विप्र
प्रजापति ब्राह्मणलाई विर्ता दिइयो । यस कामका साक्षी— श्रीश्रीजययोगनरेन्द्र मल्ल-
देव ठाकुर, मानिशलदेवललिखच्छ्वेका भगीरथ भैया, तवठयालका पात्रवंशी राउत
जोतीराज बाबु, कोनिहाघरखाच्छ्वेका मनोहरर्सिह बाबु, मानिशलसलकीवंशी राउत
रामेश्वर भारो, येच्छ्व भवानीशङ्कर भारो, नकवहिरिका शिवराम भारो, थम्बुका
चिकुन भारो । यिनीहरूका रोहबरमा लेख्ने— दैवज्ञ सिद्धिराज । कल्याण होस् ।]

यस ताम्रपत्रमा पाटनका राजा श्रीनिवास मल्लले आफ्ना प्रजा प्रजापति
उपाध्यायलाई उनकै घडेरीनजीको सिस्तेरीको जग्गा दान दिएको कुरा परेको
छ । श्रीनिवास मल्ल सिद्धिनर्सिह मल्लका छोरा हुन् । यिनले वि. सं. १७१७
मा बाबु विद्विनर्सिह मल्लबाट विधिपूर्वक पाएको राज्याधिकार वि. सं. १७४१
मा छोरा योगनरेन्द्र मल्ललाई बुझाएका थिए । बाबुको शेषपछि मात्र छोराले
राज्य पाउने परम्परामा श्रीनिवास मल्ल अपवादस्वरूप देखिएका छन् । सिद्धि-
नर्सिह मल्लका एक जना छोराको वि. सं. १६८४ आश्विनकृष्ण तृतीयाको
टिप्पन पाइएको छ । अहिले आश्विनकृष्ण तृतीयालाई श्रीनिवास मल्लले आफ्नो

जन्मदिनको रूपमा भनाएको वि. सं. १७३४ को ताम्रपत्र पाइएबाट उक्त टिप्पन
यिनैको हो भन्ने पुष्टि भएको छ ।

शिवसिंह मल्लको राज्यकालमा काठमाडौंमा गाभिएको पाटन राज्यलाई
वि. सं. १६७७ मा सिद्धिनर्सिह मल्लले आफ्ना दाजु लक्ष्मीनर्सिह मल्लबाट
पुनः स्वतन्त्र गराएका थिए । यसपछि पाटन शानै: शानै: सशक्त हुँदै गयो तापनि
यसलाई अचेटन काठमाडौं हमेशा मौका खोजिरहन्थ्यो । लक्ष्मीनर्सिह मल्लका
छोरा प्रताप मल्ल समर्थ हुँदै आएपछि त काठमाडौंले सिद्धिनर्सिह मल्लको
यज्ञयागादिसमेत हर कार्यमा विघ्नबाधा पुर्याउन थायो । काठमाडौं र पाटनको
खिचातानीमा विस्तार विस्तार भादगाउँ पनि मुर्छिदै गयो र अब कुनै दुइटा
राज्य मिली तेस्रो राज्यमा थिचोमिचो गर्ने तर्यां व्यसन शुरू भयो । यो व्यसन
श्रीनिवास मल्लले राज्याभिषेकसँगै उत्तराधिकारमा पाए ।

वि. सं. १७१७ मा भक्तपुर हात्र जाँदा प्रताप मल्लले श्रीनिवास मल्लको
सहायता पाएका थिए । यतिखेर भक्तपुरमा जगत्प्रकाश मल्ल राज्य गर्दै थिए ।
वि. सं. १७२० मा पनि प्रताप मल्लले भक्तपुर हात्त्वा श्रीनिवास मल्लको समर्थन
पाएका थिए । तर आकूलाई विशेष फाइदा नभएको देखी श्रीनिवास मल्ल युद्ध-
कालमै जगत्प्रकाश मल्लपट्टि लहसिएकाले प्रताप मल्ल फर्किए । वि. सं. १७२३
मा उग्र मल्ल (जगत्प्रकाश मल्लका कान्छा छोरा) को छेवरको निम्तो मात्र
भक्तपुर पुरेका श्रीनिवास मल्ल मान मर्यादाको बोडा छिकी फर्किए । यसपछि
जगत्प्रकाश मल्ल प्रताप मल्ललाई भेट्न गए र पाटन एकलियो । तर ६ महीना
वित्तानवित्त श्रीनिवास मल्ल जगत्प्रकाश मल्ललाई भेट्न भक्तपुर पुरे र काठमाडौं
एकलियो । वि. सं. १७२४ मा प्रताप मल्ल र श्रीनिवास मल्लले भेट गरे, भाद-
गाउँ एकलियो । वि. सं. १७२५ मा भादगाउँको सहयोग लिई पाटनले
काठमाडौंको २९ कोट दखल गन्यो । यस खुशियालीमा जगत्प्रकाश मल्लले
श्रीनिवास मल्लसँग एक लाख रुपियाँ, दुइटा हात्ती तथा लुभु र विसङ्खुको
भूभाग माग्दा श्रीनिवास मल्लले दिएनन् ।

यसरी अरू सरह श्रीनिवास मल्ल पनि तात्कालिक राजनीतिक दलदलमा
पूरै फेसेका देखिन्छन् । तथापि उनले अरूको अपेक्षा आफ्नो राज्यमा थिचोमिचो
हुन दिएका छैनन् । वि. सं. १७२८ मा शुभ सेनको मदतका लागि मकवानपुर
गएको पाटन भादगाउँ र गोरखाको संयुक्त सेनाको नेतृत्व पाटनले गरेको थियो ।
वि. सं. १७२९ मा पनि शुभ सेनको मदतका लागि श्रीनिवास मल्लले विसङ्खुका
खसहङ्काई खटाएका थिए । पछि वि. सं. १७३१ मा पनि शुभ सेनको मदतको
लागि पाटन, भादगाउँ, काठमाडौं र तनहुँका राजाको संयुक्त सेना पाटनकै
नेतृत्वमा गएको थियो । यसरी, काठमाडौं उपत्यकामा श्रीनिवास मल्लको शक्ति

उपेरसँगै बहूदै गएको देखिन्छ । वि. सं. १७२९ मा जगत्प्रकाश मल्लको र यसको लगभग डेढ वर्षपछि वि. सं १७३१ मा प्रताप मल्लको मृत्यु भएपछि श्रीनिवास मल्ल उपत्यकाभरिकै हृतकिर्ता बन्न पुगे । काठमाडौंमा त यसपछि श्रीनिवास मल्लको यतिसारो प्रभाव जस्यो कि उनी आफूले चाहेको व्यक्तिलाई राजा, मन्त्री बनाउन सबैने भएका थिए ।

यसपछि पाटनेहरूले युद्धजन्य लहैलहैबाट केही हदसम्म छुट्कारा पाए होलान् र उनीहरूको धार्मिक कियाकलापमा केही बढोत्तरी भयो होला । हुन पनि भण्डारखालको पौखरी, विश्वनाथ मन्दिर (भाइदेवल), वंशगोपाल मन्दिर आदिको निर्माण कार्य यसै ताक भएको देखिन्छ ।

राजा सिद्धिनर्सिंह मल्ल स्वभावतः धार्मिक प्रकृतिका भएकाले सत्तल बनाउने, घर जग्गा दान गर्ने आदि काम गरिरहन्थे । यिनै राजाबाट पौडेलवंशका एक जना गोपाल उपाध्यायले जग्गा दान पाई सिस्नेरीमा घरबाट बसाएका थिए भन्ने अनुश्रुति छ । सिस्नेरीको सेरोफेरो काठमाडौं उपत्यकाभित्रै पठ्ठे, यसलाई अचेलको लामाटार गा. पं. भित्र पारिएको छ । यहाँ आई बसोबास गर्ने, पौडेलहरूका आदिपुरुष गोपाल उपाध्याय हुन् र राजा सिद्धिनर्सिंह मल्लले नै यिनलाई विर्ता दिएका थिए भन्ने प्रामाणिक लिखत अहिलेसम्म भेटिएको छैन तापनि यस सम्बन्धमा चलेको अनुश्रुतिलाई कोरा कत्पना मात्र हो भन्न सकिदैन । प्रस्तुत ताङ्रपत्रमा प्रजापतिलाई दिएको जग्गाको साँध सीमान छुट्टचाउँदा राजको खेत (रैकर), ठूलो खेत, उनकै घडेरी आदिको उल्लेख आएको छ । आफ्नो घडेरी-छेउक जग्गा विर्ता पाएको हुनाले वि. सं. १७३४ भन्दा अगिबाटै प्रजापति वा उनका पुखलि त्यस ठाउँमा रस्तिवस्ति जमाइसकेका थिए भन्ने निविवाद छ । थर्कों कुरा त्यस क्षेत्रमा ठूलो खेत गतिलैको विर्ता रहेछ, अन्यथा रैकरको उल्लेख गरिसकेपछि ठूलो खेतको छुट्टै उल्लेख गर्नुपर्ने थिएन भन्ने पनि बुझिन्छ । हुन सबै यस क्षेत्रका पौडेलका आदिपुरुष गोपाल उपाध्यायले राजा सिद्धिनर्सिंह मल्लबाट यही ठूलो खेत विर्ता पाएका हुँदा हुन् ।

उक्त ठूलो खेत पछिसम्म पनि पौडेलहरूकै हातमा रहिरहेको थियो भन्नै कुरा तलका कागतपत्रले देखाउँछ ।

१

१. स्वस्ति श्रीशाके १६५५ पौषम २२ ...

२. ध्या रिनिक नाम श्रीकृष्ण उपाध्या श्रीहरि उपाध्या श्रीहरिनन्द उपाध्या श्री ३. विजै उपाध्या चारै भायि गत रूपया महिन्द्रमलि सोलशय एक अंकेपी १६०१

४. छोल्ह शयमध्य ठूलो खेत घडचारि घरसहित चारै भायिले भोग पर्विन दिया चारै

५. भायिले दाम तुल्यायाले निषनि बानु दोस्रो नास्ति एतिक साक्षि श्रीभिर्गु उपाध्या

६. साक्षि श्रीउपिन्द्र उपाध्या साक्षि श्रीराधौ जैसि साक्षि श्रीअनिरुद्ध अचार्ज साक्षि श्री

७. धनपति छपाध्या साक्षि श्री मुररि उपाध्या साक्षि श्रीविश्वेस्वर उपाध्या साक्षि श्री का

८. मदेव जैसि लिषक साक्षि श्रीकृष्ण उपाध्याय पत्र सहि सुभम् ॥६॥

(यस तमसुकको केही भाग राजमी तेवारी, देवीप्रसाद भण्डारी, शङ्करमान राजवंशीको इतिहास-संशोधनको १३ पृष्ठमा र इतिहास-संशोधनको प्रमाण-प्रमेयका दद, १८५-१८६ पृष्ठमा छापिएको छ ।)

२

श्री

१. स्वस्ति श्रीशाके १७१६ संवत् १८५१ सा-

२. ल पौषमासे दिनगता ५ रविवासरे तदि-
३. ने श्रीघनिका नाम श्रीराम पाध्या पौडचा-

४. ल उधारिक नाम श्रीनिलकंठ पाध्या पौ-

५. डचाल गत महिन्द्रमलि सिक्का येक् सय पै-

६. तालिस् अंकेपि १४५ इन रूपया मध्य

७. ठुलो खेत मुरि २० घर घडचारि वन समे-

८. त् भोग वाँधा लेपिदिया इन वातका साक्षि

९. द्वारिकाद्स् गोताम्या साक्षि तुलाराम पा-

१०. ठक् साक्षि ब्रह्मा पाध्या पौडचाल लिषक

११. निलकंठ पाध्या गोताम्या पत्र सहि शुभम्

(शिरमा अर्के अक्षरमा)

पत्र सहि

३

१. स्वस्ति श्रीशाके १७१७ श्रीसम्वत् १८५२ फाल्गुणमासे दिन

२. गता १३ आबिर्थवासरे तदि नीकनाम श्रीराम

३. उपाध्या पौड़चाल उद्घारिणीक नाम श्रीतुलशीराम
४. उपाध्या पौड़चाल गत महिन्द्रमलि सिक्का दुइ सय
५. येक् अंकेपि २०१ इन रूपायामध्य ठुलो खेत मुरि
६. २० भोगबन्धक् गरि तुलसिराम पाध्याले लेखिदि-
७. या श्रीराम पाध्याले लेखिलिया येस् कामका साच्छि
८. श्रीत्रिलोचन् पोष्याल् साच्छि श्रीशिवनाभ पाध्या पौ-
९. डचाल् साच्छि श्रीबालकृष्ण पाध्या पौड़चाल् लिष्टक
१०. साच्छि श्रीपुण्यशील ज्योतिषि गोताम्या शुभम्

(शिरमा अर्कं अक्षरमा)

पत्र सही

यस प्रसङ्गमा 'ठुलो खेत' लुभुमा पर्छ भन्ने वि. सं. २०१२ मा छापिएको रामजी तेवारी, देवीप्रसाद भण्डारी, शङ्करमान राजवंशीको इतिहास संशोधन २ सङ्ख्याको १३ पृष्ठको उल्लेखचाहिँ नमिलदो ठहर्छ । ठुलो खेत प्रजापतिसँग सम्बद्ध हुनु, प्रजापति विष्णुको बन (विष्णु गु = विसून गु = विसङ्खु) को छेउ-छाउमा हुनु र पछिसम्म पनि बनबनेली प्रजापतिको वंशजकै विर्ति मानिनु आदिले गर्दा ठुलो खेत बनछेउमै (हालको वर्गीकरणअनुसार लामाटार गा. पं. को वा. नं. १ मा) नै हुनुपर्छ ।

परिशिष्ट ८

भक्तपुरका राजा भूपतीन्द्र मल्ल र कान्तिपुरका राजा भास्कर मल्लको वि. सं. १७६० को सन्धिपत्र

१. ३५ श्री ३ तलेजु श्री ३ पशुपति श्री ३ गरुडनारायण श्री ३ गुह्ये श्वरी श्री ३ भगवती थवते देवता साक्षी. थवते देवताया कुदृष्टि ॥
२. ३५ स्वस्ति ॥ श्रीमत्पशुपतिचरणकमलधूलिधूसरितशिरोरुह श्रीमन्मानेश्वरीष्ट-देवतावरलब्धप्रसादितरघुवंशावता-
३. र देदीप्यमानमानोन्नत महाराजाधिराज श्रीश्रीजयभूपतीन्द्रमल्ल परम-भट्टारक देवस्त ॥ स्वस्ति ॥ श्रीमत्पशुपति-
४. चरणकमलधूलिधूसरितशिरोरुह श्रीमन्मानेश्वरीष्टदेवतावरलब्धप्रसाददेदीप्य-मानमानोन्नतश्रीरघुवंशाव-
५. तार रविकुलतिलकहनूमदृष्टवज नेपालेश्वर महाराजाधिराज राजराजेन्द्र सकलराजचक्राधीश्वर श्रीश्रीजयभास्क-
६. रमल्ल परमभट्टारक देवसन गङ्गापत्र चोस्य दुंता भाषा थवते, यिथि मभिङ्ग सौयमदु, परस्पर राज्यावा मभिङ्ग सौय-
७. मदु बन खप्त तोलतेमदु, राजा राजाओ बोलय याय थास व प्रमुख याय-माल, दुर्जनन ऊन तीच खं ल्हायु, यिथि जनाओ
८. य याडाव विवेक यायमाल, द्याव विद्यावया थास साहृदायि निर्वाह यायमाल थवते भाषास मोहर सुयषु दोल गच्छ तया
९. ३६००० थवगुल थास गोम्हन तलबीचयात, ओम्हयाके खस मगर उमराव पञ्चन लूतय याडाव नको ओमिस पञ्च, थवते भा-
१०. याया पुष्पुल्या श्रीयोगीदास उपाध्या श्रीबालकृष्ण जोसि श्रीनारायण उपाध्या श्रीमणिकण्ठ उपाध्या श्रीकालु उपाध्या श्री य-

११. दु उपाध्या, थवते ब्राह्मण दरबारस ओयाव सिय, थोकल्या बीरभद्र थापा, कालधर, अभिजु, दामोदर थापा, अमरसिं
१२. कुमल, कुसन खनगा, पुनर्भाषा खण्वन ज मानय मजु यकाव यलयातं लं बियमदु, पुनवर्वार तडन गच्छ तया।
१३. ज्यांविरा लांगरच्या थुम वेति ३० भाखा, जन घण्व तोलतलसा पुष्या श्रीप्रजापति उपाध्या श्रीसुकदेव उ-
१४. पाध्यायात, थुम ब्राह्मण नेहासेन नयदयकं चोस्यं विया ॥०॥
१५. सम्बत् ८२३ श्रावण शुद्धि २ ध्व मितिन जिमने दोतो जन खण्वओ बन्ध यायमाल बायमद. पत्रार्थदृष्टसा-
१६. क्षी विश्वंभर भाजु, श्रीश्रीजयोग्रमल्लदेव श्रीकर्मनारायण भाजु ॥ शुभ-
मस्तु ॥

अनुवाद

श्री ३ तलेजु श्री ३ पशुपति श्री ३ गरुडनारायण (चाँगुनारायण) श्री ३ गुहो श्वरी श्री ३ भगवती यी देवताहरू साक्षी । यी देवताको कुदृष्टि ।

स्वस्ति श्रीमत्पशुपतिचरणकमलधूलिधूसरितशिरोरुह श्रीमन्मानेश्वरीष्टदेव-तावरलब्धप्रसादित रघुवंशावतार देवीप्यमानमानोन्नत महाराजाधिराज श्रीर्जय भूपतीन्द्रमल्ल देव परम भट्टारकलाई ।

स्वस्ति श्रीमत्पशुपतिचरणकमलधूलिधूसरितशिरोरुह श्रीमन्मानेश्वरीष्टदेव-तावरलब्धप्रसादित देवीप्यमानमानोन्नत श्रीरघुवंशावतार रघुकुलतिलक हनूमद्धवज नेपालेश्वर महाराजाधिराज राजराजेन्द्र सकलराजचक्राधीश्वर श्रीश्रीजय भास्करमल्लदेव परम भट्टारकले गछपत्र (धरोटसमेतको सन्धिपत्र) लेखेर दिनु-भयो । यसको वेहोरा यस प्रकारको छ—

परस्परमा अहित चिताउनु हुँदैन । परस्पर राज्यको अहित चिताउनु हुँदैन । कान्तिपुरले भक्तपुरको साथ छोड्नु हुँदैन । राजा राजाहरूमा गुहार माग्दा कान्तिपुरलाई प्रमुख गराउनु । दुर्जनहरूले ऊच नीच (तलमाथि) का कुरा गरे भने परस्परमा मिली विवेक गर्नुपर्छ । लाभ हानि भएमा सल्लाहले बेहोर्नु । यस सन्धिपत्रमा ३६००० छत्तीसहजार मोहर धरोट राखिएको छ । यसमा जसले तलमाथि गलानि, तिनकहाँ खस मगर उमराव पञ्चले लुटी लिए जति पच हुँच । यो सन्धिपत्र गर्दा दरबारमै उपस्थित भई देख्ने खुखुल्या (दृष्टसाक्षी) श्रीयोगिनी दास उपाध्याय, श्रीबालकृष्ण जोशी, श्रीनारायण उपाध्याय, श्रीमणिकण्ठ

उपाध्याय, श्रीकालु उपाध्याय, श्रीयदु उपाध्याय । यसका थोकल्या (साक्षी) बीरभद्र थापा, कालधर, अभिजु, दामोदर थापा, अमरसिंह कुंबर, कृष्ण खड्का ।

अर्को वेहोरा— भक्तपुरले कान्तिपुरको अनुमति नलिइकन ललितपुरलाई बाटो-बाटो खोलिदिन हुँदैन । फेरि धरोट थपी राखियो । ज्यामिरे (साँखुबाट ५ कोस जति पूर्वांतरतिर पूर्व १ नं. चौतारा इलाकामा इन्द्रावतीपारि पर्ने ठाउँ) लांगर्चे (ज्यामिरेदेखि १ कोस जति उत्तरतिर पर्ने ठाउँ) को थुम खेत ३० । यसको वेहोरा कान्तिपुरले भक्तपुरको साथ छोड्दौ भने खुखुल्या (दृष्ट साक्षी) श्रीप्रजापति उपाध्याय, श्रीशुकदेव उपाध्याय यी २ ब्राह्मणले बाँडी थुम खान पाउने गरी लेखिदिइयो ।

ने. सं. ८२३ (वि. सं. १७६०) श्रावणशुक्ल द्वितीया । यस मितिदेखि १२ वर्षसम्मका लागि कान्तिपुर र भक्तपुर मिलेर रहनुपर्छ फुट्नु हुँदैन ।

यस सन्धिपत्रमा दृष्टसाक्षी श्री विश्वम्भर भाजु, श्रीश्रीजय उग्रमल्लदेव श्रीकर्मनारायण भाजु ।

(रामजी तेवारी, भोलानाथ पौडेल, देवीप्रसाद भण्डारी, शङ्करमान राज-वंशी, धनवज्ज वज्राचार्यहरूद्वारा सम्पादित ऐतिहासिक पत्रसंग्रह दोस्रो भागका पृ. ४४-४६ बाट)

भक्तपुरका राजा भूपतीन्द्र मल्ल र कान्तिपुरका राजा भास्कर मल्लको वि. सं. १७६० मा परस्परको अहित चिताउनु हुँदैन, वाह वर्षसम्मको लागि भक्तपुर र कान्तिपुर फुट्नु हुँदैन भन्ने व्यहोरा राखी गरिएको यस सन्धिपत्रमा खुखुल्या (दृष्टसाक्षी) को रूपमा श्रीप्रजापति उपाध्यायको नाम उल्लेख भएको छ । यी प्रजापति उपाध्यायलाई वि. सं. १७३४ मा पाटनका राजा श्रीनिवास-मल्लले आफ्नो जन्मोत्सवमा जग्गा दान दिएका (परिशिष्ट ७ हेर्नुहोस्) र पिनका पनाति विमलानन्दले लेखेको वंशावलीमा आफ्ना जिज्यू प्रजापतिको नाम उल्लेख गर्दा “काठमाण्डौ, पाटन र भादगाउँ यी तीन शहरका गौरङ्गले मकवानी राजास्मेत ल्याई पाटनमा चारै राजालाई एकै आसनमा बसाई था गराउन्या निज प्रजापति पाध्या” उल्लेख गरिएबाट गोपालका नाति प्रजापति पाध्या पौडेल र यस ताम्रपत्रमा उल्लिखित प्रजापति उपाध्याय एकै व्यक्ति हुन् भन्ने विषयमा अब सन्देह रहेन । त्यसैले मल्लकालको पाड्गुण्यमा महत्त्वपूर्ण भूमिका खेल्ने यी प्रजापतिसँग सम्बन्ध रहेको हुनाले यस ताम्रपत्रलाई परिशिष्टमा दिइएको हो ।

परिशिष्ट ६

श्री ५ पृथ्वीनारायण शाहका ६ ओटा लालमोहर

रुक्मनाथ पौडेल

(एक)

श्री दुर्गा

(छाप)

१. स्वस्ति श्रीगिरिराजचक्रचूडामणिनरनारायणेत्यादिविविधविरुद्धावली-
२. विराजमानमानोन्नतश्रीमन्महाराजाधिराजश्रीश्रीमत्पृथ्वीनारा-
३. यणसाहदेवानां सदा समरविजयिनाम् ॥ || ||

४. आगे भवानीशंकर उपाध्या. चामु पाध्या. बृहस्पति पाध्या.

५. हृरुले कटुवा भुजुंग्या भन्याको आफ्ना भाईहरूका मा-
६. टी किन्दा भाद्रगांउल्या भाजुदेउ टौडिकका शय द म-

७. हींद्रमली लियाका रह्याछन् र ब्राह्मणहृले जाहीर गन्धा.

८. सिक्का १२० हाँग्रा हजूर चहाया. ई तिन् जना ब्राह्मण्कन

९. थामि माफ् गरिबकस्यौं. सम्बत् १८२१ कार्तिकशुदि

(बायाँतिर)

११ रोज १ शुभम्

यो लालमोहरको सक्कल सुव्वा डोलकेश्वर पौडेलको सङ्ग्रहमा छ। यसको लम्बाइ १० अङ्गमुल र चौडाइ ९ अङ्गगुल छ। यो लालमोहर पहिलो पटक वि. सं. २०४५ मा जनादेन जोशी र कुमुद देवकोटाद्वारा सम्पादित समष्टि १५ पूर्णाङ्गको ३ पृष्ठमा रुक्मनाथ पौडेलद्वारा छापिएको छ। यसको मितिको गणना यस प्रकारको छ—

वि. सं. १८२१ कार्तिकशुक्ल

गते	वार	तिथि	घडी पला
कार्तिक २३	आइत	एकादशी	२२ । १९

(दुइ)

श्रीदुर्गा सहाय

(छाप)

१. स्वस्ति श्रीगिरिराजचक्रचूडामणिनरनारायणेत्यादि-
२. विविधविरुद्धावलीविराजमानमानोन्नतश्रीमन्महारा-

३. जाधिराजश्रीश्रीमत्पृथ्वीनारायणसाहदेवानां

४. सदा समरविजयिनाम्

५. आगे विसंषुका भवानीशंकर पौडेल चामु पौडेल

६. विरेश्वर पौडेलके. तिमिहरुथि नेपालका भाजुदे-

७. उ टौडिक नेवारका दुइ हजार महिंद्रमलि छन्

८. भनि लांबांध्युं. ति रुपेयामध्ये सिक्का १२० शिवानं-

९. न्द पण्डितहस्ते सकार लाग्या. सिक्का १२० बिरुष्ड-

१०. काहस्ते सकार लाग्या. फेरि सिक्का ८० विरभद्र

११. उ राध्याहस्ते सकार लाग्या. बाकि भाजुदेउ टौडि

१२. क नेवारका दुइ हजार महिंद्रमलि बापत् माफ गरिबक-

१३. स्यौ. अबउप्रान्त सक्सीको दावा धक्का नास्ति. संवत्

१४. १८२३ फाल्गुनशुदि १ रोज १ मुकाम चागु शुभम्.

यो लालमोहरको सक्कल पिताजी श्रीभोलानाथ पौडेलको सङ्ग्रहमा छ।

यसको लम्बाइ १०.६ अङ्गमुल र चौडाइ ८.५ अङ्गगुल छ। यो लालमोहर पहिलो

पटक वि. सं. २०१४ मा धनवज्ज वज्जाचार्य र ज्ञानमणि नेपालद्वारा सम्पादित

ऐतिहासिक पत्रसङ्ग्रह पहिलो भागको २६ पृष्ठमा छापिएको छ। यसको मितिको

गणना यस प्रकारको छ—

वि. सं. १८२३ फाल्गुनशुक्ल

गते	वार	तिथि	घडी पला
-----	-----	------	---------

फाल्गुन २१	आइत	प्रतिपदा	२८ । ७
------------	-----	----------	--------

(वि. सं. २०२५ मा पाटनवाट जगद्भवा प्रकाशनद्वारा प्रकाशित नयराज पन्त, देवीप्रसाद भण्डारी, गौतमवज्ज वज्जाचार्य, दिनेशराज पन्तको श्री ५ पृथ्वी-तारायण शाहको उपदेशको १०१५ पृष्ठ ।)

(तीन)

श्रीदुर्गासहाय

(छाप)

- १) स्वस्ति श्रीगिरिराजचक्रबूढामणीनरनारायणेत्यादि-
- २) विविधवीरुदावलिविराजमानमानोन्नत् श्रीमन्महा-
- ३) राजाधिराजश्रीश्रीमतपृथिविनारायणसाहदेवदेवाना-
- ४) भू सदा समरविजयनाम् ॥ ॥ ॥ ॥
- ५) आगे विसंषुका भवानिसंकपौ डचाल चामु पौडचाल
- ६) बृहस्पति पौडचालके. तम्रो षेत तेहौत्याथइ किन्याको
- ७) केस्याकिणानंदा षेत मुरि ६० माटाको सिक्का ७५
- ८) भेटघाट लिङुं माटो तम्रा संतानसंम पाको गरि
- ९) थामिबकर्थौं आजो उप्रांत तेहौत्याथइ किन्या-
- १०) को माटो भनिकन कसैको दावा धक्का नास्ति इ-
- ११) ति संभव्त् १८२३ कालगुणशुदि ९ रोज २ मुका-

(बायाँ)

म चागु शुभम्

यो लालमोहरको सक्कल सुब्बा डोलकेश्वर पौडेलको सङ्ग्रहमा छ । यसको लम्बाइ १०.५ अड्गुल र चौडाइ ९.५ अड्गुल छ । यो लालमोहर पहिलो पटक समिटि १५ पूर्णाङ्कको ३ पृष्ठमा छापिएको छ । यसको मितिको गणना यस प्रकारको छ—

वि. सं. १८२३ कालगुणशुक्ल

गते	वार	तिथि	घडी	पला
फाल्गुन २९	सोम	नवमी	४९	। २६

(चार)

श्रीदुर्गासहाय

(छाप)

- १) स्वस्ति श्रीगिरिराजचक्रबूढामणीनरनारायणेत्यादिविविधविस्त-
- २) दावलिविराजमानमानोन्नतश्रीमन्महाराजाधिराजश्रीश्रीमतपृ-
- ३) श्वीनारायणशाहदेवानां सदा समरविजयनाम् —————
- ४) आगे विसंषुका श्रीराम उपाध्या रामकृष्ण उपाध्याके. तम्रो भूंहं माल-

- ५) को हलुंडडोलमाहां नेवार तेहौत्याथि किन्याको माटो मुरि षेत ११ त-
- ६) स्को सलामि लिङुं १२५० सीका. माटो संतानसम्म पाको गरि थामि-
- ७) बकस्युं. आज उप्रांत नेवार तेहौत्याथि किन्याको माटो भनिकन क-
- ८) सैको दावा धक्का नास्ति. संभव्त् १८२४ मिति कालगुनशुदि १ रोज ६ सुभं

यो लालमोहरको सक्कल पिताजी श्रीभोलानाथ पौडेलको सङ्ग्रहमा छ । यसको लम्बाइ १० अड्गुल र चौडाइ १० अड्गुल छ । यो लालमोहर पहिलो पटक यहीं छापिए छ । यसको मितिको गणना यस प्रकारको छ—

वि. सं. १८२४ कालगुणशुक्ल

गते	वार	तिथि	घडी	पला
फाल्गुन ११	शुक्र	प्रतिपदा	७	। ४४

(पाँच)

श्रीदुर्गासहाय

(छाप)

- १) स्वस्ति श्रीमन्महाराजाधिराजकस्य रुक्का —————
- २) आगे रामकृस्त उपाध्या पौडचालका छिप्याक बस्त्या
- ३) धनदत्त्या नेवारकन. हिजो हामिले पक्रिकन वि-
- ४) श्वामित्र मिश्रलाई बकस्याको हो. आज विश्वामित्र
- ५) पिश्ले पार गरिदियो. हाम्रा देसमाहां आ. जाहां तेरो सु-
- ६) भिता पछं ताहां बस् कल्कला मासीयाको हो भनि-
- ७) कन पनि विश्वामित्र मिश्रको कमारो हो भनिकन प-
- ८) नि कसैको दावा धक्का नास्ति. संभव्त् १८२५ भाद्रशुदि

(बायाँ)

१ रोज २ मुकाम लुटिकोट सुभम्

यो लालमोहरको सक्कल पिताजी भोलानाथ पौडेलको सङ्ग्रहमा छ । यसको लम्बाइ १० अड्गुल र चौडाइ ८.५ अड्गुल छ । यो लालमोहर पहिलो पटक ऐतिहासिक पत्रसङ्ग्रह पहिलो भागको २७ पृष्ठमा छापिएको छ । यसको मितिको गणना यस प्रकारको छ—

वि. सं. १८२५ भाद्रशुक्ल

गते	वार	तिथि	घडी	पला
भाद्र ३१	सोम	प्रतिपदा	८	। १०

(श्री ५ पृष्ठवीनारायण शाहको उपदेशको १०४२ पृष्ठ ।)

(छ)

श्रीदुर्गा

(छाप)

- १) स्वस्ति श्रीगिरिराजचक्रूडामणिनरनारायणेत्यादिविविश्वदा-
- २) वलिविराजमानपानोन्नतश्रीमन्महाराजाधिराजश्रीश्रीश्री-
- ३) श्रीमत्पृथ्वीनारायणसाहदेवानां सदा समरविजयिनाम् —
- ४) आगे, षिकुल्या मान्सिको छोरो भाजुदेउ नेवार मट्टा अपुतालि स-
- ५) कार लाग्यो, अपुतालिबापत् भादगाउल्या रंजित मल्लका महि-
- ६) न्द्रमलि ४९५० रहाघ्न, चारको हिसाप गर्दा सिक्का १२३७॥ रि-
- ७) न ठहन्यो, इ रुपैयाको सिस्न्यारि व्यासिको मुरि २५४ माटो
- ८) भवानिशंकर उपाध्या बृहस्पति उपाध्याले कुशाङ्गलो गरि
- ९) हांग्रा हजूर चहाया, बाकि मुरि ६ पाणि १० माटो बढता आ-
- १०) यो र सिक्का ३२॥ किराइबकर्स्यो एस रिनको फारषत लेषिब-
- ११) कर्स्यों, कसैको दावा धक्का नास्ति, इति सम्बत् १८२८ भाद्रवदि
- १२) ७ रोज १ मुकाम कांतिपूर राजधानि शुभम् —

यो लालमोहरको सक्कल सुद्धा डोलकेश्वर पौडेलको सङ्ग्रहमा छ। यसको लम्बाइ १०.५ अड्डगुल र चौडाइ ९.५ अड्डगुल छ। यो लालमोहर पहिलो पटक यहाँ छारिंदैछ। यसको मितिको गणना यस प्रकारको छ—

वि. सं. १८२८ भाद्रकृष्ण

गते	वार	तिथि	घडी	पला
श्रावण २८	आइत	सप्तमी	११	१३

परिशिष्ट १०

राममन्दिरको अभिलेख

रुक्मनाथ पौडेल

लामाटारमा पूर्वपट्टि फर्केको रामचन्द्रको मन्दिर छ। मन्दिरको ढोकाको दायांपट्टि ठड्याइएको शिलास्तम्भमा यो अभिलेख कुंदिएको छ। यसमा जम्मा २७ पञ्चक्ति छन्।

अभिलेखको पाठ^१

- १) स्वस्ति श्रीगणेशाय नमः ॥
श्रीशाकेऽद्रिखपर्वतावनि १७०७ मिते चैत्रे
- २) स्तस्यां मेषगते रवी धटगते चन्द्रेऽनले वत्सरे
नक्षत्रेनिल
- ३) दैवते रविदिने योगे (च) सिद्धाह्वये
श्रीमान्नात्रयपावना वलिरभूद्धी-
- ४) नान्समुद्धारकृत् ॥१॥
तत्पुत्रश्च महामतिः समभवच्छ्रीवामदेवो द्विज-
- ५) स्तस्माच्छ्रीहरिशमंसज्ज उत तच्छ्रीकृष्णसंज्ञो जनि ॥
संसारे ह्यमुखावहेत्य-
- ६) वहरो धर्मो हि नान्योऽस्ति सो
ज्ञात्वैवं हि चकार पुण्यनिलया श्रीध-
- ७) मंशालां शुभां ॥२॥

१. यो पाठ पद्दा दाज्यू श्रीविजयनाथ पौडेलबाट केही सहयोग पाएको छु।

- भार्या तस्य तु मालिकेति प्रथिता साढ़े तया सीकृती
प्रो-
- ८) कर्तं सन्निदधे च तत्र परमं नारायणं सश्रियम् ॥
- ९) तत्सर्वं च कृतं परात्मनि हरौ सं-
न्यस्य तत्प्रीतये
द्यायन्नीश्वरपादपद्मयुगलं संतोषयुक्ता वभी ॥३॥
- १०) श्रीशाके ख-
कुपर्वतेन्दु १७१० समिते तिद्वार्थसम्बवत्सरे
माघे मासि दिवाकरे ... चंद्रे लघे सं-
- ११) गते ॥
जीवे कर्किणि संस्थिते गुह ... तिथौ पक्षे वलक्षे रवै-
र्वरि चोत्तमपौष्णभे यु-
- १२) जि ... शे शुभं सत्तनौ ॥१॥
नेपालान्तर भूगतेऽतिशुभगे शिस्त्यारि-
- १३) ग्रामांतिके
टारे रामपुरोगते तदभिधे श्रीकृष्णसंज्ञो द्विजः ॥
प्रासादेशमवि-
- १४) निर्मिते सुललि (ते) श्रीराममूर्तिलंस-
त्सीतालक्षणवायुसूनुसहितामस्थातपरां
- १५) शास्त्रतः ॥२॥
स्वस्ति श्रीशाके १७१० माघशुदि ७ रोज २ एतद्विने
श्रीकृष्ण उपा-
- १६) ध्यायले सर्वंधु सपरिवार भइ खुट्टचा जेत मुरि २० श्री ५ राम
स्वामीका चरण
- १७) महा अर्पण गन्धाँ. येस् देवलका रामस्वामीका चरणका
सेवानिमित्त पूर्वं पिपल बो-
- १८) ट पश्चिम देवालयदेवि हात १२ उत्तर बोलो दक्षिण मूलबाटो
पाटिदेवि पूर्व
- १९) पश्चिम दक्षिण पाँच पाँच हात येति साँध गरि साँध-
भित्रका माटो श्रीगोपाल पाठ्या-
- २०) का संतानले फूलवारि भनि अर्पण गन्धौ. देवलका पूजाहाराले
फलफूल

- २१) अन्न जो उबज्याका श्रीरामस्वामीका चरणमा अर्पण गरी बानु येति
वारि-
- २२) माहा श्रीगोपाल पाठ्याका संतानले अन्नयथा गन्धा श्रीरामस्वामीको
कुदृ-
- २३) छिट, यति वातका सांछि श्रीपिताम्बर पोष्याल श्रीरामभद्र पाठ्या
श्रीलोकेश्वर
- २४) पोष्याल श्रीविजयानन्द घिमिन्या श्रीगौरिसंकर घिमिन्या श्रीसंकर.
- २५) पौडचाल
- २६) टान्या भाइ श्रीलिलाम्बर ढकाल् श्रीमहिपति नेवपान्या श्रीषदाल विश्वे-
- २७) श्वर पणित. देवलका पूजाहाराले पाटिका किंगटि षस्ता विग्रदा बनाउ-
नू देवलमा उम्याको छारपात्र वस्त्यानि अफालन्

गणना

शाके १७०७ (वि. सं. १८४२) चैत्रशुक्ल

गते	वार	तिथि	घ. प.	नक्षत्र	घ. प.	योग	घ. प.
वैशाख १६	आइत	पूर्णिमा	३२।५	स्वाति	५९।४९	सिद्धि	६०।०

शाके १७१० (वि. सं. १८४५) माघशुक्ल

गते	वार	तिथि	घडी	पला
पौष २४	सोम	सप्तमी	३८	३०

परिशिष्ट ११

कही कागजात

यहाँ वि. सं. १८५३ देखि १९२६ सम्मका १६ वार कागजात दिएका छौं। बाहु, पन्थ र सोहबाहेक अरु सर्वैका सकल श्रीभोलानाथ पौडेलको सङ्ग्रहमा छन्। ती तीनवटाका सकलचाहि श्री श्रीराम गौतमको सङ्ग्रहमा छन्।

(एक)

- १) १८ सम्वत् १९१७ कात्तिककृ १३ थ कुहु इकुदोलया श्रीबलि पाठ्या भाजु
- २) याके तका २२॥ सिक्का तबोलयालया गजसिनं काया गुलिया
- ३) बाकि तका ६५ सिक्का श्रीराम पाठ्या श्रीरामकृष्ण पाठ्या याके
- ४) माहापालया जयनलसिनं कायाओ इकुदोर बू रोव २॥ बूया
- ५) पारप्रच्छिन्नयाङ्गव वियधुन. लिपतम क्यरुगरा नास्ति साक्षि

(दायाँ किनारामा)

लच्छिनारायन शुभ।

नेपाली कागतमा नेवारी लिपिमा लेखिएको यो फाल्चर्चापत्रको लम्बाइ १० अड्गुल र चौडाइ ५.५ अड्गुल छ। यसमा बलि उपाध्या पौडेलले भोगबन्धकी लिएको जग्गा उनका छोरा श्रीराम र रामकृष्णले फाल्चर्चा गरी लिएको कुरा परेको छ। यो फाल्चर्चापत्र वि. सं. १८५३ को हो।

(दुइ)

श्री

- १) स्वस्ति श्रीशाके १७२० श्रीसम्वत् १८५५ आश्विनमासि दिनशता ७ बुध-
- २) वासरे तद्दिने धनीक नाम श्री श्रीराम उपाध्या उद्घारणीक नाम इषा-
- ३) क्षि टोलको जिउधन् नेवार गत महिन्द्रमलि सिक्का येक् सय
- ४) विस् अंकेपि १२० व्याज भाका दं सुद् सांचि श्रीरामकृष्ण उ-
- ५) पाठ्या पौडचाल् श्रीबृहस्पति उपाध्या पौडचाल् श्रीलक्ष्मीधर उपाध्या

६) पौडचाल् सांचि भाजुदेउ तुह्यालटोनको लिषक सांचि श्रीपुण्यशील

७) जंसी गोताम्या पत्र सहि शुभम्

(शिरोभागमा ठाडो पडक्किमा)

पत्र सहि

यस तमसुको लम्बाइ १२.५ अड्गुल तथा चौडाइ ५.५ अड्गुल छ।

(तीन)

- १) १ स्वस्ति श्रीमानिश भत्तसाभायात चोस्य विया
- २) यथु तबोलयालया भाजु नरसिंह चक्रनारां निहा
- ३) स्वं चोयाओ बिया बावुत त्यजसिनं इकुदो-
- ४) ल बु गुप्तिक बलि पाठ्यायात बधक तया धक
- ५) वालपत्र जोनाओ भिदेओ ऋकरा याडाओ गु
- ६) षस हिंगवं तोता तया थनि जिमि राग नास्ति
- ७) हातजित भिदेओयात तोता वियधुन सं ९२२

(बायाँ किनारामा)

कात्ति शुदि १४ रो ५ शुभ

नेपाली कागतमा नेवारी लिपिमा लेखिएको यो छोडपत्रको लम्बाइ १० अड्गुल र चौडाइ ८ अड्गुल छ। यसमा नरसिंह र चक्रनारायणले मुहाको हक दावी छोडिएको कुरा परेको छ। यो छोडपत्र वि. सं. १८५८ को हो।

(चार)

श्रीदुर्गा

- १) स्वस्ति श्रीमानिश भद्रसाभाकस्य पत्रम्
- २) उप्रान्त. इकोडोल षेत बलि पाठ्याद्वेउ सय रुपैयामा बन्धक दीराध्याको
- ३) हो भनि भिन्देउले रुगरा जन आउदा फाटचाको वापुः मात्रै ल्याई हुदैन
- ४) कोलको पत्र छ भया ल्या भन्दा सहिसाच देखाउन नसकि पंच विचारीका
- ५) हात दिया. षेत बलि पाठ्याको पाको ठहराई पंच विचारि वसि छिनिदि-
- ६) या. इति सम्वत् १८५८ साल मिति मार्गवदि ११ रोज ३ शुभम्

नेपाली कागतमा लेखिएको यो फैसलाको लम्बाइ १० अड्गुल र चौडाइ ७ अड्गुल छ।

(पांच)

श्री

- १) पाटनका अमल बिसींषु सिसन्यारि वस्न्या श्रीराम पाठ्या रामकृष्ण पा-
- २) ध्याहरुका विर्ता षेत ११ का तावापत्र बाबत् पैसा रूपैया २॥ सुनका अस-
- ३) कि ५॥ के ३॥। जमा रूपैया एकचालिस ४१ आया. तहविल दाषिल अनिरद्द
- ४) पाठ्या इति संवत् १८६१ मिति श्रावणवदि ३० रोज १ शुभम्

(बायाँ किनारामा 'श्रीश्रीगोरघनाथ जयति' को चारकुने कालो छाप लागेको छ ।)

यो भरपाईको लम्बाइ १० अड्डगुल तथा चौडाइ ३ अड्डगुल छ ।

(छ)

श्री

- १) स्वस्ति श्रीपंडितराज रंगनाथ पंडितकस्य पत्रम्
- २) आगे. विष्णुदत्त पाठ्या पौडचालले हांआ भाइ कृष्ण पंडितछेउ
- ३) लि राधाकृष्ण पाठ्याका काजमा लाख्याका रूपया २५ पचिस
- ४) बट्टासमेत् श्रीराम पाठ्या पौडचालका हस्ते भरिलिबू. रसित् लेषि-
- ५) दिबु. इति संवत् १८६१ साल मिति भाद्रवदि १३ रोज १ शुभम्

(बायाँ किनारामा कालो बाटुलो छाप लागेको छ ।)

यो भरपाईको लम्बाइ ६०५ अड्डगुल तथा चौडाइ ५०५ अड्डगुल छ ।

(सात)

श्री

- १) स्वस्ति श्रीशाके १७३९ वैसाषमासे दिनगता
- २) १० तदिने लिषितं धनीक नाम श्री० श्रीराम
- ३) उपाठ्या उद्घारनीक नाम श्रीधनंजय उषा-
- ४) ध्या गत मोहोर रूपैया सिक्का २२ व्याज भा-
- ५) षा बाइसो वर्षप्रति लिनु इत्यर्थ साञ्चि
- ६) श्रीत्रिलोचन् मिश्र साञ्चि श्रीरामुपाठ्या
- ७) कुनिकाल पत्र सहि शुभम्.

(शिरोभागमा ठाडा दुइ पञ्चक्तिमा)

सहि छोरिको विभासा

कर्जा लिगा रूपैया २२

यस तमसुको लम्बाइ ८०५ अड्डगुल र चौडाइ ८०५ अड्डगुल छ ।

(आठ)

श्री

- १) स्वस्ति श्रीसम्बत् १८७६ साल चैत्रमासे दिनगता २ आदित्यवासरे त-
- २) दिने लिषितं धनीक नाम नारद उपाठ्या पौडचाल रिनीक नाम
- ३) धमनारान् नाहार ठिमिको सिवुननि टोलको नेवार गत मोहोर
- ४) सिक्का साढे १८॥। अक्षरेपि साढे अठार. इन रूपबांको धितो ष-
- ५) लविटार दृष्टिबन्धक षेत जवा २ लेषिदियाँ इन रूपबांको
- ६) व्याज वर्षप्रति रूपीयपिछि ध्यान पाथि २ षलामा भरिदिउला
- ७) भनि लेषिदियाँ. येस् कामका शिवनाभ उपाठ्या पौडचा-
- ८) ल साञ्चि भास्कर पाठ्या पौडचाल. लिषक साञ्चि द्वारिकानाथ गोता-

(बायाँ किनारामा)

स्था शुभम्

यस तमसुको लम्बाइ ९ अड्डगुल र चौडाइ ७ अड्डगुल छ ।

(नौ)

श्री

- १) स्वस्ति श्रीशाके १७४६ आश्विनशुदि १४ रोज ३ धनी-
- २) क नाम नारद उपाठ्या पौडचाल रिनीक नाम तुभुको
- ३) फइमननि द्व्यालमा वस्न्या भादत्त वाट् गत मोहोर
- ४) सिक्का १४ इन रूपबांको व्याज भाषा रूपबापिछे
- ५) २ पाथिका हिसापले मुरि १ पाथि द धान षला-
- ६) मा भरिदिउला. इन रूपबाको धितो मेरो ज्ये-
- ७) टो छोरो वेषासि नाम भयाको दृष्टिबन्धक ग-
- ८) रि लेषिदिया. एस पत्रका साञ्चि निलकंठ उषा
- ९) ध्या पौडचाल साञ्चि लद्धिमि टेउटा. लिखक सा
- १०) छि लक्ष्मीनारान् उपाठ्या शुभम्

(शिरोभागमा)

सहि

यस तमसुकको लम्बाइ ८ अडगुल र चौडाइ ८ अडगुल छ ।

(दश)

श्री

- १) स्वस्ति श्रीणाके १७५० श्रीसम्बत् १८८५ साल आ-
- २) षाडशूदि ६ शुक्रवासरे तद्दिने लिखीतं धनी-
- ३) क नाम श्रीदीनाकर उपाध्या पौडचाल उद्धरीनि-
- ४) क नाम धीजपति कुस्त्या काठमाडौं ब्राह्मन टोल-
- ५) मा बस्त्या. गत चादिका सिकका ३॥ अक्षरेपि मोहर
- ६) शात् ईन रुपैबाँको मंसिरमा धान घ-
- ७) लाका भावमा साउको वनि भरीदिउला भनि ले-
- ८) षि(दि)ळाँ. व्याज धान पाथि ७ दिनु. एस कामका
- ९) साढ्हि पत्था घर्ति अंतसि डुग्ल कठमाडौंको श्री-
- १०) निलकण्ठ उपाध्या पौडचाल. लेषक साढ्हि श्रीशिव
- ११) उपाध्या पौडचाल पत्र शुभम्

यस तमसुकको लम्बाइ ९ ५ अडगुल र चौडाइ ९ अडगुल छ ।

(एधार)

श्री

- १) स्वस्ति श्री १७५० चैत्रमासे दिनगता ... सनि-
- २) वासे तदीने लिखितं श्रीधनिक नाम दिन-
- ३) कर उपा पौडचल् उधारिनिक नाम जस्या
- ४) घर्ति गत रुपबाँ कर्जा लियाँ. सिकका चादिका
- ५) मोहोर ६ अक्षरेपि छ ईन रुपबाँको व्याज-
- ६) विस्ता दाम दसउदका हिसापले दिउला भनि
- ७) तमसुक लेषिदिबाँ. वात दिर्घ्येको विह्वा
- ८) घरन लियाको हो. एस पत्रका साढ्हि निलक-
- ९) ठ उपाध्य पौडचाल् स्याम्ल पाध्या विर्व-
- १०) ल घर्ति. लिषका साढ्हि रामाकान्त पाध्या पौ-

११) हडघल् ईति सम्बत् १८८५ साल मिति फा-

१२) षण्डुदि ९ रोज ७ सुभमम्

यस तमसुकको लम्बाइ ८ ५ अडगुल र चौडाइ ६ अडगुल छ ।

(बाह)

श्रीरामः

श्रीधनेश्वर

२

- १) स्वस्ति श्री लिखितं तुलसीराम उपाध्या. आगे महतारि सति जांदां पध्या-
- २) रामनिका दुइ गहा श्री - २ - को गुठ राषि फाल्गुणकृष्ण शिवरा-
- ३) त्रि चतुर्दशी १ का दिन तिन ब्राह्म लैजाई षडाङ्ग गरि दक्षिणा दि ब्रा-
- ४) ह्याणभोजन गराउनु भनि जानुभयाको आज मैले गुठ चलाई मोहि-
- ५) बोटि बानु भनि श्रीद्वारकानाथ उपाध्यालाई. षोसमोस नगर्नु एस गु-
- ६) ठका जग्गामा हाञ्चा अंसवंसि कसैले षोसमोस नगर्नु षोसमोस गच्या
- ७) पंचमहापातक लागला. एस बातका साढ्हि श्रीनीलकंठ उपाध्या श्री-
- ८) दिनकर उपाध्या श्रीगोविन्दन उपाध्या श्रीप्रयागदत्त उपाध्या तेवति.
- ९) इति १८८६ साल फाल्गुणवदि ५ रोज ६ स्वहस्तेन लिषितं शुभम्

(शिरोभागमा ठाडा २ पद्धतिमा)

श्रीधनेश्वरको गुठ द्वारकानाथ उ-
पाध्या गोताम्यालाई दिबा सही

(पछिल्तर)

श्रीवैजनाथसम्प्रसिप्तिकस्वर्गप्राप्त्यर्थं

यस दानपत्रको लम्बाइ ६ ५ अडगुल र चौडाइ ६ अडगुल छ ।

(तेह)

श्री

- १) स्वस्ति श्रीसम्बत् १८९५ साल शुक्रवासरे तद्दिने धनिक नाम ठुलाधर बस्त्या दिना-
- २) कर पाध्या पौडचाल् रिणिक नाम नक्टचा बस्त्या चामु थापा लिहल चादि-
का मोहोर रुपजा
- ३) ५ अक्षरेपि पाच् ईन रुपबाँको व्याज दसौदका हिसापले दिउला भनि मनो-
मानसित त-

४) मसुक लेखिदिना. त्रिष्णु का साक्षि वैजनाथ उपाध्या गोताम्या आषाढवदि ७
रोज २ मुध्म
यस तमसुकको लम्बाइ १२ अडगुल र चौडाइ ३.५ अडगुल छ ।

(बोध)

श्री

श्रीसूर्य

१

श्रीचन्द्रमा

२

श्रीगोभ्राटेश्वर

३

- १) लिषितं तपसिलबमोजीमका भाई. आगे हास्रो ईकुडोलको विर्ता सा-
- २) ल ६२ मा षेत जफद भै थामीयाको घरघडचारिमा ठिम्याल् नेवार-
- ३) हृले पिचोला पारि कुगरा पर्दा तेस कुगरामा हामी सबै भाई सा-
- ४) मेल् भै कचहरिमा जाई आपना बुद्धिले भेटायासम्मको कुरो गरि वि-
- ५) डि जोरीला. येक भाई थुनियो भन्या सबै भाई थुनीञ्युंला कुगरा
- ६) परि थुनिनुपन्यो भन्या भाईसल्लाहमा सबै थुनीनुपन्या सबै थु-
- ७) नीञ्युंला सल्लाहले आउनु जानु पन्यो भन्या आउनु जानु गरीला
- ८) षती भया भाईसरहमा लाग्याको तिरीला उपती भया हिजो रह्याको
- ९) आफ्नु आफ्नु घरघडचारि बाउला जील्ला आयो भन्या भाइका सल्ला-
- १०) हमा दियाको पाउला साल ६२ मा थामीयाको घरघडचारि र जफ
- ११) ति जील्ला षेत् हास्रो हामी पाउन्या हुँ भनी ढोकामा गै कराऊला घ-
- १२) रघडचारिमा ठिम्याल् नेवारसग जोरि विडि कर्पन् हाली कच-
- १३) हरिमा सामेल् हुला येस्मा आयो बाडि पाउला पन्यो भन्या भा-
- १४) ईसरहको तिरीला. येक भाई थुनीयो भनी पर सरौन. छ म-
- १५) हिना वर्ष दिन् थुनिनुपन्यो भन्या पनी भाईसल्लाहमे थु-
- १६) नीनुपन्यो भन्या सबै थुनीञ्युंला. भाईसल्लाहमा पालो बाधि
- १७) रहनुपन्यो भन्या पालो बाधि रहुला. कचहरि जोरियापछि
- १८) कामानुमार भाईका सल्लाहसग आपना काममा जाउला
- १९) भाईको सल्लाह नकी जो भाई मेरो येस्तो थीयो र आईन भ-
- २०) नि भला यक भाई थुनीयो भनी जो भाई सामेल् नभै पर स-
- २१) ला जीन् भाई कचहरि जोरियापछि आपना मनासिपले आ-
- २२) वैनी सो भाईले तेस जगाको कुगरा सिद्धाइ जगाको बाहा च-
- २३) ल्यापछि यस जगामा मेरो अंस छ भनी नषोजनु येति मत-
- २४) लप बाधि लेष्याका कागजका तपसिल् मा लेष्याका

- २५) भाई अवि सामेल् भै पछि पर जो सरीला उस् भाईले आ-
 - २६) पनु अंस पनी न बोजनु. उसलाई पंचमहापातक् लागोस्
 - २७) उसेका पुर्षी पनी नर्क जाउन् भनि भाई मतलपको धर्मप-
 - २८) त्र लेषी दीञ्युं साच्छि - १ - साच्छि - २ - साच्छि - ३ - ईष्टदेव-
 - २९) ता साच्छि छन्
 - ३०) तपसिल्
 - ३१) जग्यनिधि उपाध्याको सहि १
 - ३२) निलकण्ठ उपाध्याको सहि १
 - ३३) रुद्र उपाध्याको सहि १
 - ३४) पूर्णभद्र उपाध्याको सहि १
 - ३५) कालु उपाध्याको सहि १
 - ३६) गोवर्धन उपाध्याको सहि १
 - ३७) स्यामलाल उपाध्याको सहि १
 - ३८) भास्कर उपाध्याको सहि १
- यस धर्मपत्रको लम्बाइ २५.५ अडगुल र चौडाइ १० अडगुल छ ।

(पन्ध)

श्री

- १) लिषितम्. लुभू ईकुडोल् वस्त्या चक्रपाणि उपाध्या पौडचाल् आगे मेरा पुरोहित सिस्त्या-
- २) रि वस्त्या मकरधोज उपाध्या गोताम्लाइ हास्त्रा बाल्याका अंस सिस्त्यारिको
- ३) घडचारि बारि षेत्. पूर्व ठाडो बाटो र भास्कर उपाध्या पौडचाल् को विर्ता साध. पञ्ची-
- ४) म् निज मकरधोज उपाध्याको विर्ताको साध. उत्तर निज मकरधोज उपाध्याको
- ५) विर्ता र भास्कर उपाध्या पौडचाल् को साध. दक्षिण पौडचालहरूको बाह्य बारि
- ६) येति ४ किल्लाभित्रको जगा बारि षेत् मध्ये ३ पंडको १ पंड मेरा बाबु सदाचित्
- ७) व उपाध्या पौडचाल् को अंस सबै मेरा भाई वैयाकर्ण उपाध्या विसु पाध्याह-
- ८) रुले मलाइ लेषिदिना त्यो लेषिदियाको कागजस्मेत् दी निज मेरा भाई र मेरो स्मेत्

- १) अंस मारिमेटि सौरमानेन कार्तिकमासे चान्द्रमानेन आश्वीने मासे सुक्ले पक्षे
 १०) गुरुवासरे निविदसम्यां पुन्यस्थिर्यो यथातिथीनक्षत्रयोगवासरान्वीतायां तु-
 ११) लारासिगते श्रीसूर्ये तुलारासिगते देवगुरु मकररासिगते चान्द्रमासि अन्नेम्
 १२) ग्रहेषु यथायथास्थानस्थितेषु सत्सु बद्येह भन्या बेहोरापुर्वकको माटो
 १३) संकल्प रेवतिरमण उपाध्या गोताम्लाई पहाइ तिल जब कुस माटो समाति
 १४) पानि हाली संकल्प यो जगा माटो दान गरि निज पुरोहित मकरधोज
 उपाध्या
 १५) गोताम्लाई दिव्यां. येस जगामा मेरा भाइहरूले हाम्ना दाज्यूलाई हामिले
 हा.
 १६) म्नो अंस लेखिदियाको छेन भनि कसैले उजुरात् गन्यो भन्या मेरा भाइ-
 लाई म
 १७) बुझउला येस जगामा मेरा बाबुका छोरा हामि तिन् भाइ र हाम्ना
 संतान् दरसन्ता.
 १८) नहरू कसैले लोभानि पापानि गरि हनीमा पस्यो भन्या पंचमाहापातक्
 लाभ्ला.
 १९) यो जगा निज मकरधोज उपाध्यालाई बेचविषन् दानपुण्य गर्नलाई आफ्नु
 पु-
 २०) स् गर्नु भनि दानपत्र लेखि माटो छरिदिया येस संकल्पका र दानपत्रका
 २१) साँचि लुभू बस्त्या सिरोमनी उपाध्या पौडचाल् लक्ष्मिकान्त उपाध्या
 पौडचाल्
 २२) सिस्न्यारि बस्त्या श्रीलाल उपाध्या पौडचाल् कासिनाथ उपाध्या पौडचाल्
 रघुनाथ-
 २३) थ पाध्या पौडचाल् लिलानाथ उपाध्या पौडचाल् चन्द्रसेषर उपाध्या
 पौडचाल् ल-
 २४) क्षोमन उपाध्या पौडचाल् भास्कर उपाध्या पौडचाल् रामनाथ उपाध्या
 पौडचाल्
 २५) लेषक साँचि केदारनाथ पाध्या पौडचाल्. सोदतां परदतां वा यो हरेत्
 सुरविप्रयो
 २६) सष्टिवर्षसहश्रानी वीष्टायां जायते कुमी. इति सम्वत् १९२० साल्मीती आ-
 २७) श्रीनेशुद्धी १० रोज ५ शुभम्

यो दानपत्रको लम्बाई १८ अड्गुल र चौडाई ११ अड्गुल छ ।

(सोहङ)

- १) स्वस्त्रि श्रीसाके १७९१ सालमा हामि आटिघर माहिला प्रजापति ऊणा-
 २) ध्या पौडचालका संतान तपसिलबमोजिमका हामीहरू आगे घरको
 ३) नीकास र गोठको घडचारि बनाउनानिमित्त हाम्नो बिर्ता बाला बारिम-
 ४) ध्ये पुरानु पध्यारामनीको तुलसिराम ऊपाध्या पौडचालले गुठी
 ५) राष्याका बेतमाथिको पर्षालिका सुर साधदेखि पूर्व प्रोहित कु-
 ६) स्माकर उपाध्या गोताम्याका बिर्ता साध र दसरथ पाध्या पौडचा-
 ७) लका अंसबिर्ता वारिका पर्षालिको साधदेखि दक्षिण मुलबाटो-
 ८) देखि पश्चिम तल्लो कुलो ... मुलबाटादेखि उत्तर र पूर्व
 ९) येति चार किलाभित्रको बालो जगा सोहिं ठाऊ वस्त्या प्रोहित कुस-
 १०) माकर उपाध्या गोताम्यालाई दानदातव्य गरि दीज्यूँ येसमा
 ११) हाम्ना संतान दरसंतान कसैले लोभानी पापानी नगर्नु. दातव्य
 १२) गन्याको जगा पाप राषि किचोला उठाई हरं गर्नमा लाग्यो भन्या
 १३) महापातक लाग्ला. जगा दातव्य पाउल्न्याको पाको भनी हामिह-
 १४) रुका चुसिले दानपत्र लेषी निज कुस्माकर उपाध्यालाई दीज्यूँ.
 १५) येस काममा साँचि मेजर लक्ष्मोमन पाध्या पौडचाल रघुनाथ पाध्या
 १६) पौडचाल चतुरस्रोहन पाध्या पौडचाल बर्दार केदारनाथ पाध्या पौ-
 १७) डचाल पुन्न्यसिल पाध्या पौडचाल राधावल्लभ पाध्या पौडचाल
 १८) दसरथ पाध्या पौडचाल संकल्प पढन्या रेवतिरमन पाध्या गोता-
 १९) म्या. लेषक साँचि बलभद्र पाध्या पौडचाल. सोदतां परदतम् वा यो
 २०) हरेच्च वसुंधरा ॥ सष्टिवर्षसहश्राणि विष्टायाम् जायते क्रिमि
 २१) ॥१॥
२२)	तपसिल	
२३) राधारमण पाध्या	पौडचाल	१
२४) सुर्यनीधि पाध्या	एं.	१
२५) दक्ष प्रजापति पाध्या	एं.	१
२६) इन्दिवर पाध्या	एं.	१
२७) दीनानाथ पाध्या	एं.	१
२८) दधिलाल पाध्या	एं.	१
२९) चन्द्रसेषर पाध्या	एं.	१
३०) लक्ष्मिकान्त पाध्या	एं.	१
३१) भवकान्त पाध्या	एं.	१
३२) देवदत्त पाध्या	एं.	१

३३) विश्वनाथ पाठ्या	ए.	१
३४) कृष्णराम पाठ्या	ए.	१
३५) नीलकंठ पाठ्या	ए.	१
३६) गोपिलाल पाठ्या	ए.	१
३७) जनार्दन पाठ्या	ए.	१
३८) विश्वामित्र पाठ्या	ए.	१
३९) व्यासी वस्त्र्या चन्द्रसेषर पाठ्या	ए.	१
४०) इति सम्बत १९२६ साल मिति सुद्ध वैशाषसुदि ५ रोज शुभम्		

यस दानपत्रको लम्बाई २५ अङ्गल र चौडाई ६.५ अङ्गुल छ ।

